

Úvod

Klasifikace CZ-ISCED je česká verze mezinárodního standardu ISCED. Jde o překlad tohoto mezinárodního standardu s tím, že je použita terminologie zavedená a běžně používaná v České republice. Z tohoto důvodu je níže v klasifikaci používán akronym „ISCED“ a nikoliv „CZ-ISCED“.

KAPITOLA 1. CO JE ISCED

1. ISCED (International Standard Classification of Education) je mezinárodní standardní klasifikace vzdělání, která patří do rodiny ekonomických a sociálních klasifikací Organizace spojených národů (OSN). Tyto klasifikace se používají ve statistikách po celém světě za účelem shromažďování, sestavování a analyzování mezinárodně srovnatelných údajů. Klasifikace ISCED je referenční klasifikace, slouží pro uspořádání vzdělávacích programů a odpovídajících kvalifikací do vzdělávacích úrovní a oborů. Klasifikace ISCED je výsledkem mezinárodní dohody a je oficiálně přijatá Generální konferencí členských států UNESCO.
2. Klasifikace ISCED je navržena tak, aby rámcově sloužila pro zařazování vzdělávacích aktivit definovaných v programech a následných kvalifikacích do mezinárodně uznávaných skupin. Základní pojmy a definice v klasifikaci ISCED jsou tedy stanoveny tak, aby byly mezinárodně platné a zahrnovaly širokou škálu vzdělávacích systémů.
3. Klasifikace ISCED zařazuje vzdělávací programy podle jejich obsahu pomocí dvou hlavních průřezových proměnných: úrovně vzdělávání (viz kapitola 9) a obory vzdělání (viz příloha 4). Klasifikace ISCED 2011 je revizí úrovní vzdělávání klasifikace ISCED 1997. Zavádí také odpovídající zařazování úrovní dosaženého vzdělání podle uznaných vzdělávacích kvalifikací.
4. Informace vypracované podle klasifikace ISCED lze použít k sestavování statistik, týkajících se mnoha různých aspektů vzdělávání, které jsou v zájmu politiků a dalších uživatelů mezinárodních vzdělávacích statistik. Tyto aspekty zahrnují zápis a docházku, lidské a finanční prostředky investované do vzdělávání a dosažené vzdělání obyvatelstva.
5. Použití klasifikace ISCED usnadňuje přeměnu detailních národních vzdělávacích statistik, které se týkají účastníků, poskytovatelů a sponzorů vzdělávání a jsou sestavené na základě národních konceptů a definic do agregovaných skupin, které pak mohou sloužit pro mezinárodní srovnávání a interpretaci.
6. Sběr dat pro vzdělávací statistiky, které jsou sestaveny v souladu s klasifikací ISCED, může čerpat z různých datových zdrojů, například z registrů, šetření jednotlivců a domácností a makroekonomických statistických agregátů. Pokyny pro implementaci klasifikace ISCED 2011 ve statistických průzkumech budou zahrnuty do příručky a dalších materiálů (viz kapitola 8).
7. Klasifikace ISCED se opírá o tři složky:
 - i) mezinárodně dohodnuté definice a pojmy;
 - ii) klasifikační systémy;
 - iii) mapování vzdělávacích programů a odpovídajících kvalifikací na ISCED v zemích po celém světě.
8. Mapování vzdělávacích programů a odpovídajících kvalifikací na ISCED je základním nástrojem pro uspořádání informací o národních vzdělávacích systémech, jejich programech a odpovídajících kvalifikacích, jehož cílem je zajistit srovnatelnost informací o úrovních ISCED a usnadnit jejich interpretaci pro mezinárodní statistické účely.
9. Mapování vzdělávacích programů a odpovídajících kvalifikací na ISCED zajišťuje transparentní proces kodifikace národních vzdělávacích programů a odpovídajících kvalifikací do srovnatelných skupin za účelem použití v mezinárodních statistikách propojením klasifikačních kritérií s vlastnostmi vzdělávacích programů a jim odpovídajících kvalifikací.

KAPITOLA 2. JEDNOTKY KLASIFIKACE ISCED

10. Základními jednotkami klasifikace ISCED jsou národní vzdělávací programy a jim odpovídající uznané kvalifikace.
11. Vzdělávací program je v klasifikaci ISCED definován jako konzistentní řada či posloupnost vzdělávacích činností nebo jako komunikace, navržená a organizovaná tak, aby bylo dosaženo předem stanovených učebních cílů nebo aby byl splněn přesně stanovený soubor vzdělávacích úkolů v souvislém období. Učební cíle zahrnují zlepšování znalostí, dovedností a schopností v rámci jakéhokoli osobního, občanského, sociálního nebo se zaměstnáním souvisejícího kontextu. Obvykle se týkají přípravy pro pokročilejší studia a/nebo přípravy na zaměstnání či řemeslo nebo skupinu zaměstnání či řemesel, ale mohou také souviset s osobním rozvojem nebo volným časem. Obvyklým znakem vzdělávacího programu je to, že po splnění učebních cílů nebo vzdělávacích úkolů je jeho úspěšné ukončení certifikováno.

Klíčové pojmy ve výše uvedené formulaci je třeba chápat následovně:

12. **VZDĚLÁVACÍ ČINNOST:** záměrná činnost, zahrnující určitou formu komunikace k tomu, aby podněcovala učení.
13. **KOMUNIKACE:** vztah mezi dvěma nebo více osobami nebo médii a osobami, který zahrnuje přenos informací (zprávy, myšlenky, znalosti, strategie atd.). Komunikace může být verbální nebo nonverbální, přímá (tváří v tvář) nebo nepřímá (na dálku) a může zahrnovat řadu různých kanálů a médií.
14. **UČENÍ:** individuální získávání nebo modifikace informací, znalostí, porozumění, postojů, hodnot, dovedností, schopností nebo chování na základě zkušeností, praxe, studia nebo instrukcí.
15. **ORGANIZOVANÝ:** plánovaný tak, aby se odehrával podle určitého schématu nebo posloupnosti a měl explicitní nebo implicitní cíle. Zahrnuje poskytovatele (osobu nebo organizaci), který zajišťuje učební prostředí a způsob poskytování výuky, jejímž prostřednictvím je komunikace organizována. Výuka je obvykle poskytována učitelem nebo mistrem odborné přípravy, který zabezpečuje komunikaci a předává znalosti a dovednosti. Může být ovšem poskytována i nepřímo, například prostřednictvím rozhlasu, televize, počítačového softwaru, filmu, nahrávek, internetu nebo jiných komunikačních technologií.
16. **SOUVISLÝ:** učební zkušenosti mají prvky délky trvání a kontinuity.
17. Vzdělávací program může být v národním kontextu přesně definovaný a regulovaný. V klasifikaci ISCED však z důvodu zvýšení mezinárodní srovnatelnosti definice vzdělávacího programu vyhovuje četným možnostem, vyskytujícím se v různých zemích.
18. Vzdělávací činnosti mohou být v rámci vzdělávacího programu seskupeny do různých částí, které jsou v národním kontextu označovány jako „kurzy“, „moduly“, „lekce“, a/nebo „předměty“. Kurz se v klasifikaci ISCED označuje také jako „modul“, „lekce“ nebo „předmět“. Vzdělávací program může mít hlavní složky, které se obvykle nespécifikují jako kurzy - například činnosti založené na hře, období praxe, výzkumné projekty nebo příprava diplomových prací.
19. Klasifikace vzdělávacích programů určuje, jaké statistiky o vzdělávání mají být vykazovány; například počet zapsaných studentů, noví studenti, učitelé a jiné lidské a finanční zdroje. Statistiky, týkající se vzdělávacích programů, mohou poskytnout informace o spojení mezi vstupem (noví studenti vstupující do systému), průběhem (účastí) a výstupem (kvalifikace).
20. Kvalifikace je v rámci klasifikace ISCED oficiálním potvrzením (obvykle ve formě dokladu) o úspěšném ukončení vzdělávacího programu nebo stupně programu. Kvalifikace mohou být získány po:
 - i) úspěšném ukončení celého programu;
 - ii) úspěšném ukončení stupně programu (dílní kvalifikace);
 - iii) uznání získaných znalostí, dovedností a schopností nezávisle na účasti ve vzdělávacích programech.

Za úspěšné ukončení programu se obvykle považuje dosažení stanovených učebních cílů. Kredity získané po úspěšném ukončení jednotlivých kurzů (např. předmětů) se v rámci klasifikace ISCED nepovažují za kvalifikaci. V takových případech lze za kvalifikaci považovat až dostatečný počet kreditů nebo předmětů, odpovídající délce trvání programu a/nebo pokrývající osnovy celého programu.

21. Klasifikace ISCED 2011 považuje uznanou kvalifikaci, která odpovídá vzdělávacímu programu, za spřízněnou jednotku klasifikace. V klasifikaci ISCED je termín „kvalifikace“ synonymem pro „potvrzení“. Další termíny jako „osvědčení“, „titul“ nebo „diplom“ jsou jednotlivými typy kvalifikací a v rámci ISCED jsou navzájem považovány za synonyma. Zařazení oficiálně uznané kvalifikace příslušnými národními vzdělávacími úřady je základem pro statistiky o dosaženém vzdělání.
22. V klasifikaci ISCED jsou nejprve zařazovány vzdělávací programy a následně jsou klasifikovány kvalifikace. Mapování na ISCED je nástroj, který slouží k zobrazování vazeb mezi vzdělávacími programy a kvalifikacemi. Jeden vzdělávací program obvykle vede k jedné kvalifikaci, nicméně v některých případech může několik vzdělávacích programů vést ke stejné, tedy jedné kvalifikaci nebo naopak jeden program může vést k několika různým kvalifikacím.
23. V posledních deseti letech se v mnoha zemích stalo běžným uznávat vzdělání prostřednictvím neformálního vzdělávání či učení. Klasifikace ISCED 2011 výslovně dovoluje klasifikovat kvalifikace, prokázané osvojením si dovedností, znalostí a schopností, které jsou srovnatelné s úspěšným ukončením formálního vzdělávacího programu a uznané prostřednictvím formální kvalifikace.
24. Klasifikace ISCED 2011 není určena k tomu, aby přímo hodnotila schopnosti jedinců, protože neexistuje žádný přímý vztah mezi vzdělávacími programy nebo kvalifikacemi a skutečně dosaženým vzděláním. Vzdělávací programy, kterých se jedinec zúčastnil nebo je úspěšně ukončil, jsou v nejlepším případě pouze představou o dovednostech, znalostech a schopnostech zvládnutých v době ukončení programu.
25. Národní a regionální rámce kvalifikací mohou být užitečným nástrojem pro rozlišení znalostí, dovedností a schopností, které odpovídají jednotlivým programům a kvalifikacím. Takové rámce slouží v mnoha zemích k popisu úrovně schopností a dovedností obyvatelstva ve smyslu dosaženého vzdělání. Doporučuje se, aby země, které mají národní nebo regionální klasifikace, zprůhlednily vazby mezi nimi a klasifikací ISCED.

KAPITOLA 3. PROGRAMY PŘESAHUJÍCÍ VÍCE ÚROVNÍ ISCED, NAVAZUJÍCÍ A MODULÁRNÍ PROGRAMY

26. Při zařazování národních vzdělávacích programů do úrovně ISCED nemusí přechod mezi národními programy a vstupem na trh práce vždy odpovídat přechodu mezi úrovněmi ISCED. Existují tři takové případy:
- i) programy, které přesahují dvě nebo více úrovně ISCED;
 - ii) dva nebo více navazujících programů, které společně tvoří jednu úroveň ISCED;
 - iii) programy, které jsou poskytovány v modulech nebo kurzech bez jasně definované návaznosti.
27. Národní vzdělávací program s délkou trvání překonávající kritéria stanovená pro úrovně ISCED (viz odstavce 70 a 71) je považován za program přesahující více než jednu úroveň ISCED. Je proto nezbytné v rámci programu podle určitých kritérií identifikovat přechodový bod (nebo body) z jedné úrovně ISCED do druhé. Například pokud národní program základního vzdělávání trvá osm nebo více let, nejvyšší ročníky by měly být zařazeny do úrovně ISCED 2 (např. prvních šest ročníků do úrovně ISCED 1 a poslední dva ročníky do úrovně ISCED 2).
28. Při zařazování programu přesahujícího více než jednu úroveň ISCED by k zařazení příslušných ročníků programu do odpovídajících úrovně ISCED měly být použity v programu existující přechodové body, jako jsou stupně nebo dílčí kvalifikace. Jestliže žádný takový přechodový bod neexistuje, pomáhá hranici mezi úrovněmi ISCED identifikovat obvyklá kumulativní délka trvání úrovně ISCED (viz odstavec 71). Pro více informací o úrovních ISCED viz kapitola 9.
29. Programy přesahující více než jednu úroveň ISCED obvykle po ukončení nižší úrovně ISCED neumožňují získat kvalifikaci. V těchto případech mohou být k vymezení ukončení úrovně použita další kritéria, například plná účast v nejvyšším ročníku zařazeným na nižší úrovni ISCED nebo možnost přístupu k ročníkům zařazeným na vyšší úrovni ISCED.
30. Pro vykazování informací o programech, které přesahují více úrovně ISCED, platí speciální pravidla. Počet žáků nebo studentů má být vykazován podle úrovně ISCED, přičemž se pro rozlišení obvykle využívají statistiky o stupních nebo rocích. Podle úrovně ISCED (nebo skupin úrovně, např. terciární vzdělávání) mohou být také odhadovány finanční a lidské zdroje. Při vykazování nově přijatých žáků nebo absolventů určité úrovně ISCED jsou všechny úrovně, které program přesahuje, považovány za samostatné.
31. Kvůli splnění kritéria délky trvání jednotlivých úrovně ISCED (viz odstavce 70 a 71) může být nezbytné klasifikovat dva nebo více navazujících programů do stejné úrovně ISCED, jestliže jejich souhrnná délka trvání odpovídá kritériu minimální délky trvání, ale jejich jednotlivé délky trvání tomuto kritériu neodpovídají. V těchto případech se postup z prvního do druhého programu nebo do navazujícího programu ve vzdělávacím systému neprojeví při vykazování údajů o absolventech dané úrovně ISCED, ale uznané dílčí kvalifikace mohou být vykazovány v následujících subkategoriích:
- i) částečné ukončení úrovně ISCED 2 a 3;
 - ii) neukončení žádné úrovně ISCED (viz odstavec 60).
- Tato situace může nastat v případě vzdělávacího systému, který má na úrovních ISCED 1 až 3 spíše čtyři než dva nebo tři programy.
32. Zvláštní pozornost při vykazování vyžadují dva nebo více navazujících programů tvořících jednu úroveň ISCED. Žáci a studenti by měli být sečtení za všechny programy na dané úrovni ISCED. Údaje o nových žácích a studentech se týkají pouze těch, kteří vstupují do prvního programu na úrovni ISCED, zatímco údaje o absolventech se týkají pouze těch, kteří ukončili v pořadí poslední program na dané úrovni ISCED. Co se týče dosaženého vzdělání, pouze úspěšné ukončení posledního programu umožňuje ukončení dané úrovně ISCED. Uznané úspěšné ukončení předchozích programů na dané úrovni ISCED je vykazováno v subkategoriích částečné ukončení úrovně nebo neukončení úrovně (viz odstavec 60).

33. Modulární programy umožňují studentům sestavit si obsah svého vzdělávání flexibilním způsobem prostřednictvím kombinace různých kurzů nebo modulů. Kombinace modulů je považována za vzdělávací program, odpovídá-li definici vzdělávacího programu v klasifikaci ISCED (viz odstavec 11).
34. Všichni účastníci v modulech, které tvoří vzdělávací program, jsou považováni za zapsané v programu, i když některé moduly mohou být kratší než je obvyklá délka trvání dané úrovně ISCED. Modulární programy jsou považovány za úspěšně ukončené, pokud byl úspěšně ukončen vyžadovaný počet a druh modulů pro vzdělávací program.

KAPITOLA 4. ROZSAH VZDĚLÁVÁNÍ V KLASIFIKACI ISCED

35. Klasifikace ISCED 2011 zahrnuje formální a neformální vzdělávací programy, které jsou nabízeny lidem v libovolné fázi jejich života. Kvalifikace, uznané příslušnými národními vzdělávacími úřady, ať jsou jakkoliv získány (např. úspěšným ukončením formálního či neformálního vzdělávacího programu nebo informálním učením), jsou užívány k měření úrovně dosaženého vzdělání. Klasifikace ISCED nezahrnuje programy neformálního, nahodilého nebo namátkového učení ani kvalifikace, které nejsou uznány. Jak formální, tak i neformální vzdělávání zahrnuje řadu různých vzdělávacích programů, které jsou vymezeny na národní úrovni, jako např. počáteční vzdělávání, řádné vzdělávání, vzdělávání druhé šance, programy gramotnosti, vzdělávání dospělých, další vzdělávání, prezenční a distanční vzdělávání, příprava učňů, odborné vzdělávání, odborná příprava nebo vzdělávání žáků se speciálními potřebami.
36. **Formální vzdělávání** je vzdělávání, které je institucionalizované, úmyslné a plánované, uskutečňované prostřednictvím veřejných organizací a uznávaných soukromých subjektů a ve svém celku tvoří formální vzdělávací systém země. Formální vzdělávací programy jsou tedy uznávány příslušnými národními vzdělávacími nebo jim rovnocennými úřady. Formální vzdělávání většinou odpovídá počátečnímu vzdělávání (viz odstavec 37). Odborné vzdělávání, vzdělávání žáků se speciálními potřebami a některé části vzdělávání dospělých jsou často uznávány jako součást formálního vzdělávacího systému. Kvalifikace, vycházející z formálního vzdělávání, jsou z podstaty své definice uznávány, a proto jsou v klasifikaci ISCED zahrnuty. Institucionalizovaným vzděláváním je takové vzdělávání, které je poskytováno organizací ve strukturovaném vzdělávacím uspořádání, jako je např. vztah student-učitel a/nebo jiné vzájemné působení, určené speciálně pro vzdělávání a učení.
37. Formální vzdělávání se obvykle koná ve vzdělávacích institucích, které jsou určeny k tomu, aby v systému označovaném jako kontinuální cesty ke vzdělání poskytovaly studentům řádné vzdělávání. Bývá označováno jako počáteční vzdělávání, definované jako formální vzdělávání jedinců před jejich prvním vstupem na trh práce.
38. Formální vzdělávání zahrnuje také vzdělávání určené všem věkovým skupinám, které z hlediska obsahu programu a kvalifikací odpovídá počátečnímu vzdělávání. Za formální vzdělávání lze považovat také programy, které se uskutečňují částečně na pracovišti a vedou k udělení kvalifikace, která je uznaná národními vzdělávacími (nebo jim rovnocennými) úřady. Tyto programy jsou často poskytovány ve spolupráci mezi vzdělávacími institucemi a zaměstnavateli (např. příprava učňů).
39. **Neformální vzdělávání** je stejně jako formální vzdělávání (ale na rozdíl od informálního učení a nahodilého nebo namátkového učení) vzděláváním, které je institucionalizované, záměrné a plánované poskytovatelem vzdělání. Charakteristickým znakem neformálního vzdělávání je to, že je v rámci procesu celoživotního vzdělávání jedinců alternativou, doplňkem k formálnímu vzdělávání. Je často poskytováno s účelem zaručení práva přístupu ke vzdělávání pro všechny. Zaměřuje se na osoby všech věkových skupin, ale nemusí se nutně použít v souvislém řetězci; může mít krátkou délku trvání a/nebo může být málo intenzivní; je obvykle poskytováno ve formě krátkých kurzů, workshopů nebo seminářů. Neformální vzdělávání většinou nevede ke kvalifikacím uznaným jako formální kvalifikace příslušnými národními vzdělávacími úřady nebo nevede ke kvalifikacím vůbec. Nicméně uznané kvalifikace je možné získat účastí v konkrétních specifických neformálních vzdělávacích programech; to se často stává, pokud neformální programy doplňují schopnosti získané v jiné souvislosti.
40. V závislosti na národním pojetí může neformální vzdělávání zahrnovat programy přispívající ke gramotnosti dospělých a mládeže a ke vzdělávání dětí mimo školní docházku, stejně jako programy poskytující základní životní dovednosti, pracovní dovednosti a sociální nebo kulturní rozvoj. Může zahrnovat přípravu učňů na pracovišti vedoucí ke zlepšování nebo přizpůsobení existujících kvalifikací a dovedností, odbornou přípravu pro nezaměstnané nebo ekonomicky neaktivní osoby a v některých případech i alternativní formální vzdělávání a odbornou přípravu. Může také zahrnovat učební aktivity pro osobní rozvoj a není tudíž nutně spojeno s povoláním.
41. Úspěšné ukončení neformálního vzdělávacího programu a/nebo získání neformální kvalifikace běžně neumožňuje přístup k vyšším úrovním vzdělávání, pokud to není ověřeno ve formálním vzdělávacím

systemu a uznáno příslušnými národními nebo regionálními vzdělávacími úřady (nebo jejich ekvivalenty).

42. V klasifikaci ISCED 2011 je pro statistické účely vymezen jasný rozdíl mezi formálním a neformálním vzděláváním. Při zařazování neformálních vzdělávacích programů dle klasifikace ISCED 2011 se doporučuje používat kritéria rovnocennosti obsahu a/nebo výsledné kvalifikace. Více informací o zařazování neformálních vzdělávacích programů poskytuje příloha 5. V současné době je mezinárodní sběr dat týkající se vzdělávání (mapování, průzkumy, sčítání lidu atd.) zaměřen hlavně na formální vzdělávání.
43. **Informální učení** není v rámci obsahu klasifikace ISCED pro měření účasti na vzdělávání zahrnuto, ačkoliv se uznané kvalifikace udělené prostřednictvím informálního učení berou při určování úrovně dosaženého vzdělání v úvahu. Informální učení je definované jako formy učení, které jsou úmyslné nebo záměrné, ale nejsou institucionalizované. Jsou méně organizované a strukturované než formální nebo neformální vzdělávání. Informální učení může zahrnovat učební aktivity v rodině, na pracovišti, v každodenním životě na samostatné, rodinné nebo sociální bázi. Stejně jako je tomu u formálního nebo neformálního vzdělávání, může být informální učení odlišeno od nahodilého nebo namátkového učení.
44. Klasifikace ISCED také zahrnuje **nahodilé nebo namátkové učení**, tj. různé formy učení, které nejsou organizované nebo které zahrnují předávání informací, ale nejsou zamýšleny k učení. Nahodilé nebo namátkové učení se může naskytnout jako vedlejší produkt každodenních činností či událostí nebo komunikace, jež není zamýšlena jako záměrná vzdělávací nebo učební aktivita. Příklady mohou zahrnovat učení, které se uskutečňuje v průběhu jednání, při poslechu rozhlasového pořadu či sledování televizního vysílání, jež není určeno jako vzdělávací program.

KAPITOLA 5. PRŮŘEZOVÉ PROMĚNNÉ

45. Hlavními průřezovými proměnnými klasifikace ISCED jsou úrovně a obory vzdělání (obory vzdělání viz příloha 4). V rámci úrovní ISCED jsou programy a kvalifikace dále rozřazeny podle doplňkových hledisek. Ta zahrnují:
- zaměření programu;
 - ukončení úrovně ISCED;
 - přístup k vyšším úrovním ISCED;
 - pozice v národní struktuře diplomů a kvalifikací.

Ne všechna doplňková hlediska se využívají ve všech úrovních. Navíc se úroveň ISCED 0 dále dělí podle druhu programu a věku cílové skupiny. Použití kategorií a subkategorií, stanovené těmito doplňkovými hledisky, umožňuje detailnější sběr dat a vykazování mezinárodně porovnatelných údajů.

46. Další popisné charakteristiky a atributy programů a kvalifikací nad rámec těch, které jsou v klasifikaci ISCED popsány, mohou zahrnovat: poskytovatele vzdělávání, vzdělávací prostředí nebo místo, institucionální kontext, způsob poskytování vzdělávání, typ účastníka nebo způsob účasti. Ačkoliv tyto charakteristiky nejsou v klasifikaci ISCED výslovně zahrnuty mezi doplňková hlediska, mají důležitou úlohu při rozlišování povahy programů v mnoha zemích a při definování rozsahu sběru dat.

Úrovně vzdělávání

47. Pojem úroveň vzdělávání představuje uspořádaný soubor, seskupení vzdělávacích programů s ohledem na stupeň učebních zkušeností, stejně jako znalostí a dovedností, které má každý program předat. Úroveň ISCED odráží stupeň složitosti a odbornosti obsahu vzdělávacího programu, od základního ke komplexnímu.
48. Úrovně vzdělávání jsou tedy pojmem, založeným na předpokladu, že vzdělávací programy mohou být seskupeny do uspořádaných skupin. Tyto skupiny, pokud jde o složitost vzdělávacího obsahu, představují otevřené stupně vývoje vzdělávání. Čím pokročilejší, rozvinutější je program, tím vyšší je úroveň vzdělávání.
49. Klasifikování vzdělávacích programů do úrovně se snaží reflektovat široký rámec způsobů získání vzdělání platný ve vzdělávacích systémech. Většina vzdělávacích systémů poskytuje několik možných cest z úrovně ISCED 0/1 do úrovně ISCED 8 (viz obrázek 2 v příloze 1). Jedinci si své způsoby získávání vzdělání mohou v mnohých ohledech upravit, protože vzdělávací systémy poskytují široký výběr cest vedoucích ke vzdělání, alternativních programů a dalších možností. Nicméně jedinci málokdy projdou všemi možnými úrovněmi.
50. Klasifikování vzdělávacích programů do úrovně se snaží odrážet jejich obsah. Učební osnovy jsou ovšem příliš rozmanité, mnohostranné a složité na to, aby byly z hlediska přímého přístupu a obsahu programů napříč jednotlivými vzdělávacími systémy porovnatelné. Vzhledem k absenci jasných ustanovení pro zařazování vzdělávacího obsahu využívá klasifikace ISCED klasifikační kritéria, která pomáhají zařadit daný vzdělávací program do příslušné úrovně ISCED. Tato kritéria jsou pro každou úroveň ISCED specifická a jsou vysvětlena u příslušných úrovní. Obecná kritéria, týkající se délky trvání a kumulativní délky trvání dané úrovně, jsou shrnuta na konci této kapitoly.
51. Klasifikační kritéria jsou rozdělena na hlavní a vedlejší. Hlavní kritéria udávají nezbytné charakteristiky vzdělávacích programů na příslušné úrovni ISCED. Vedlejší kritéria udávají charakteristiky sdílené mnoha, ne však všemi vzdělávacími programy na příslušné úrovni ISCED (viz kapitola 9).
52. Hlavním kritériem pro klasifikování programu je jeho obtížnost a zaměření vzdělávacího obsahu a to, jak se obsah odráží v klasifikačních kritériích. Institucionální hledisko jakožto klasifikační kritérium by nemělo být používáno jako náhrada vzdělávacího obsahu. Například programy na úrovni ISCED 4 se mohou uskutečňovat v institucích, které obvykle poskytují programy na úrovních ISCED 5 nebo 6.

Zaměření programu

53. Zaměření programu se rozlišuje na úrovních ISCED 2 až 5, ale je možné ho využít i na úrovních ISCED 6 až 8. Existují dvě kategorie zaměření: všeobecné a odborné. Na úrovních terciárního vzdělávání budou místo všeobecného a odborného zaměření použity pojmy akademické a profesní

zaměření. Klasifikace ISCED 2011 zatím akademické a profesní zaměření přesně nedefinuje, ale do budoucna otevírá možnost tohoto rozlišení, např. v oborech vzdělávání. Na úrovni ISCED 5 budou do doby, než budou vytvořeny definice pro akademické a profesní vzdělávání, používány definice všeobecného a odborného vzdělávání.

54. **Odborné vzdělávání** je definováno vzdělávacími programy, které jsou určeny k tomu, aby studentům poskytovaly specifické znalosti, dovednosti a schopnosti pro určité povolání či řemeslo nebo skupinu povolání či řemesel. Tyto programy mohou mít začleněny pracovní prvky (např. praxe učňů, vzdělávací programy s duálním systémem). Úspěšné ukončení takových programů vede k odpovídajícím odborným kvalifikacím uznaným příslušnými národními úřady a/nebo trhem práce.
55. **Všeobecné vzdělávání** je definováno vzdělávacími programy, které jsou zpravidla uskutečňované ve školách a jsou určeny k tomu, aby rozvíjely všeobecné znalosti, dovednosti a schopnosti, literární a numerickou gramotnost vzdělávajících se, často také k tomu, aby připravily studenty pro pokročilejší vzdělávací programy na stejných nebo vyšších úrovních ISCED a položily základy pro celoživotní vzdělávání. Všeobecné vzdělávání zahrnuje vzdělávací programy, které jsou určeny k přípravě studentů na odborné vzdělávání, nepřipravují však na zaměstnání ani nevedou k příslušné kvalifikaci pro trh práce.

Ukončení úrovně a přístup k vyšším úrovním vzdělávání

56. Požadavky pro úspěšné ukončení vzdělávacího programu, tj. dosažení jeho učebních cílů, jsou obvykle uvedeny v programové specifikaci a zahrnují:
- účast (zápis a pravidelná docházka až do ukončení programu);
 - prokázání získaných znalostí, dovedností a schopností.
57. Získání znalostí, dovedností a schopností, které tvoří učební cíl vzdělávacího programu, je obvykle ověřeno pomocí:
- složení závěrečné zkoušky nebo série zkoušek, založené na studijním plánu;
 - nastřádání stanoveného množství studijních kreditů;
 - úspěšného řádného hodnocení získaných znalostí, dovedností a schopností.

Úspěšné ukončení vzdělávacího programu v rámci formálního vzdělávání vede obvykle k získání kvalifikace, která je uznaná příslušnými národními vzdělávacími úřady.

58. Vzdělávací programy na úrovních ISCED 1 a 2 (a někdy i na úrovních ISCED 3 nebo 4) nejsou vždy zakončeny kvalifikací. V těchto případech by místo kvalifikace měla být k určení úspěšného ukončení použita další kritéria, např. plná účast v posledním ročníku programu nebo možnost přístupu k vyšší úrovni vzdělávání.
59. Úspěšné ukončení programů na úrovních ISCED 1 až 3 je považováno za ukončení úrovně vždy, když získaná kvalifikace umožňuje přímý přístup k vyšší úrovni ISCED. V případě úrovně ISCED 3 je vyšší úroveň ISCED myšlena úroveň ISCED 5, 6 nebo 7. Kvalifikace umožňují přístup k vyšší úrovni ISCED, i když je tento přístup omezen pouze na některý z programů na vyšší úrovni ISCED. Úspěšné ukončení programů zařazených do úrovně ISCED 4 až 8 je považováno za ukončení úrovně. Avšak pro dosažené vzdělání platí, že kvalifikace udělené před ukončením programu (např. na základě úspěšného ukončení určité etapy programu, který vede k udělení dílčí kvalifikace) jsou zařazeny do nižší úrovně ISCED. Jestliže udělená kvalifikace neumožňuje přímý přístup k vyšší úrovni ISCED, může být úspěšné ukončení programu považováno za ukončení úrovně (bez přístupu) nebo za neukončení úrovně ISCED. Pouze na úrovních ISCED 2 nebo 3 mohou být kvalifikace, které neumožňují přístup k vyšší úrovni ISCED, považovány za ukončení úrovně (bez přístupu), částečné ukončení úrovně nebo neukončení úrovně.
60. Vzdělávací programy a jim odpovídající kvalifikace na úrovních ISCED 2 a 3 jsou rozděleny do čtyř subkategorií:
- i) **neukončení úrovně** (a tedy bez přímého přístupu k vyšší úrovni ISCED, v případě ISCED 3 se jedná o přístup k úrovním ISCED 5, 6 nebo 7);
 - ii) **částečné ukončení úrovně bez přímého přístupu k vyšší úrovni ISCED**;
 - iii) **ukončení úrovně bez přímého přístupu k vyšší úrovni ISCED**;

iv) **ukončení úrovně s přímým přístupem k vyšší úrovni ISCED** (v případě úrovně ISCED 3 se jedná o přístup k prvním terciárním programům na úrovních ISCED 5, 6 nebo 7).

61. Úspěšné ukončení programů na úrovních ISCED 2 nebo 3, které neumožňují přístup k programům na vyšší úrovni ISCED (v případě úrovně ISCED 3 se jedná o přístup k úrovním ISCED 5, 6 nebo 7), je považováno za úplné nebo částečné ukončení úrovně ISCED, jestliže program splňuje následující kritéria:

- i) program má délku trvání alespoň 2 roky studia na dané úrovni ISCED;
- ii) kumulativní délka trvání od zahájení vzdělávání na úrovni ISCED 1 je alespoň 8 let pro programy na úrovni ISCED 2 a alespoň 11 let pro programy na úrovni ISCED 3.

Úspěšné ukončení kratších programů na jiné úrovni ISCED je považováno pouze za úspěšné ukončení programu. Co se týče dosažené kvalifikace, jsou uznané kvalifikace udělené po úspěšném ukončení kratších programů zařazeny do nižší úrovně ISCED než samotný program.

62. Programy, které:

- a) nesplňují kritéria obsahu, minimální délky trvání a/nebo kumulativní délky trvání, jsou zařazeny do subkategorie i) neukončení úrovně;
- b) splňují kritéria obsahu, minimální délky trvání a kumulativní délky trvání, jsou částí posloupnosti programů na stejné úrovni ISCED (ale nejsou posledním programem v dané posloupnosti) a přesto neumožňují přímý přístup k vyšší úrovni ISCED, jsou zařazeny do subkategorie ii) částečné ukončení úrovně;
- c) splňují kritéria obsahu, minimální délky trvání a kumulativní délky trvání a jsou posledním programem v dané posloupnosti, jsou zařazeny do subkategorie iii) ukončení úrovně bez přímého přístupu; takové programy obvykle vedou přímo k příslušné kvalifikaci pro trh práce;
- d) jsou programy úrovně ISCED 3, umožňující přístup pouze k programům na úrovni ISCED 4, jsou zařazeny také do subkategorie iii) ukončení úrovně bez přímého přístupu;
- e) umožňují přímý přístup k terciárnímu vzdělávání na úrovních ISCED 5, 6 nebo 7, jsou zařazeny do subkategorie iv) ukončení úrovně s přímým přístupem.

63. Programy pro specifickou skupinu účastníků (dospělí nebo jedinci se speciálními vzdělávacími potřebami) mohou mít kratší nebo delší délku trvání než podobné programy v řádném vzdělávání na dané úrovni ISCED. Pokud udělená kvalifikace z hlediska získaných znalostí, dovedností a schopností odpovídá programům řádného vzdělávání na stejné úrovni ISCED, mělo by být úspěšné ukončení programu považováno za úspěšné ukončení úrovně.

64. Účast v programu bez úspěšného ukončení není pro úplné nebo částečné ukončení úrovně dostatečná a kromě úrovně ISCED 0 a 1 není brána v úvahu při určování úrovně dosaženého vzdělání. Úroveň dosaženého vzdělání jedinců, kteří úspěšně neukončili daný program, je tedy nejvyšší úroveň dosažená před vstupem do programu.

65. Zatímco kritéria pro ukončení úrovně ISCED se týkají úspěšného ukončení a jsou tedy přímo aplikovatelná na jedince, vzdělávací programy jako celek jsou klasifikovány podle nejvyšší možné kvalifikace, pro kterou jsou určeny, dokonce i když tuto kvalifikaci někteří účastníci nezískají.

Pozice v národní struktuře diplomů a kvalifikací

66. Programy na úrovních ISCED 6 a 7 se rozlišují svou pozicí v národní struktuře diplomů a kvalifikací. Vzhledem k posloupnosti národních programů a kvalifikací je nutné, aby se správně započítali nově přijatí žáci i absolventi terciárního vzdělávání (nebo jeho jednotlivých úrovní). Pozice programu je v rámci národních systémů terciárního vzdělávání založena na posloupnosti diplomů a kvalifikací.

67. Programy na úrovni ISCED 6, které pro vstup nevyžadují předchozí ukončení jiného programu na úrovni ISCED 6, jsou zařazeny jako programy vedoucí k udělení prvního diplomu. Všechny další programy na úrovni ISCED 6 jsou zařazeny jako programy vedoucí k udělení druhého nebo dalšího diplomu.

68. Programy na úrovni ISCED 7, které pro vstup nevyžadují předchozí ukončení programu na úrovni ISCED 6, jsou zařazeny jako programy vedoucí k udělení prvního diplomu. Další programy na úrovni ISCED 7 mohou pro vstup vyžadovat buď předchozí ukončení programu na úrovni ISCED 6, nebo programu na úrovni ISCED 7. Tyto programy jsou v klasifikaci ISCED z důvodu lepší identifikace nově přijatých žáků a absolventů úrovně ISCED 7 klasifikovány odděleně.

Kritéria délky trvání a kumulativní délky trvání

69. Pro klasifikování programů do úrovně a pro identifikaci ukončení úrovně jsou důležitá kritéria délky trvání, proto jsou detailně popsána v této kapitole. Zbýlá kritéria jsou popsána v kapitole 9.
70. Pro klasifikování formálních vzdělávacích programů jsou jako kritéria užívány následující délky trvání jednotlivých úrovní ISCED:

- ISCED 0: žádná kritéria délky trvání, nicméně programy by měly přinejmenším odpovídat ekvivalentu 2 hodin vzdělávacích činností denně a 100 dní vzdělávacích činností ročně;
- ISCED 1: délka trvání se obvykle pohybuje od 4 do 7 let, nejčastější je 6 let;
- ISCED 2: délka trvání se obvykle pohybuje od 2 do 5 let, nejčastější jsou 3 roky;
- ISCED 3: délka trvání se obvykle pohybuje od 2 do 5 let, nejčastější jsou 3 roky;
- ISCED 4: délka trvání se obvykle pohybuje od 6 měsíců do 2 nebo 3 let;
- ISCED 5: délka trvání se obvykle pohybuje od 2 do 3 let;
- ISCED 8: délka trvání je alespoň 3 roky.

Obvyklou délku trvání úrovně ISCED 6 a 7 lze popsat odkazem na délku trvání programů na těchto úrovních, protože doba trvání úrovně ISCED v různých zemích závisí na posloupnosti programů nabízených na těchto úrovních.

- ISCED 6: délka trvání bakalářských nebo jim odpovídajících programů se obvykle pohybuje od 3 do 4 nebo více let, pokud přímo navazují na úroveň ISCED 3, nebo od 1 roku do 2 let pokud navazují na jiný program úrovně ISCED 6.
 - ISCED 7: délka trvání magisterských nebo jim odpovídajících programů se obvykle pohybuje od 1 roku do 4 let, pokud navazují na úroveň ISCED 6, nebo od 5 do 7 let pokud přímo navazují na úroveň ISCED 3.
71. Pro klasifikování formálních vzdělávacích programů přesahujících úroveň užívá klasifikace ISCED jako kritéria následující kumulativní délky trvání:
- ISCED 1 + 2: nejčastější kumulativní délka trvání je 9 let, ale může se pohybovat od 8 do 11 let;
 - ISCED 1 + 2 + 3: nejčastější kumulativní délka trvání je 12 let, ale může se pohybovat od 11 do 13 let. Pro vstup do terciárního vzdělávání je obvykle vyžadováno alespoň 11 let vzdělávání na úrovních ISCED 1 až 3.
72. Při použití kritéria délky trvání u zkrácených nebo modulárních programů by teoretická délka trvání programu měla odpovídat přepočtu na řádné programy.
73. I když je hlavním cílem klasifikace ISCED podpora sběru dat a využití srovnatelných údajů o vzdělávání, připouští se, že existují národnostní odlišnosti, což vyžaduje v definici délky trvání podle úrovně ISCED flexibilitu. Proto je v odstavcích 70 a 71 uveden rozsah let jednotlivých délek trvání. V ideálním případě by při zařazování programů měla být použita nejčastější nebo obvyklá délka trvání.
74. Délka trvání úrovně ISCED a kumulativní délka trvání, uvedené v odstavcích 70 a 71, slouží jako pomůcka. Nicméně jako kritérium pro zařazení programu do úrovně ISCED může sloužit institucionální přechodový bod. Volba národních přechodových bodů je pro porovnání mezinárodních kategorií určena primárně obsahem vzdělávacích programů, nikoliv (kumulativní) délkou trvání.

KAPITOLA 6. DRUHY DAT

75. Klasifikace ISCED se většinou aplikuje na statistiky týkající se účastníků, nově přijatých žáků, absolventů a dosaženého vzdělání. Klasifikace ISCED není příručkou pro sběr dat a nedefinuje podrobně rozsah sběru dat ani to, jak vytvořit fungující statistické jednotky. Nicméně následující zásady lze při implementaci ISCED použít pro různé oblasti statistiky.

Zapsaní, účastníci se a nově přijatí žáci

76. Aby bylo možné přesně zjistit zapsané, účastníci se a nově přijaté žáky, musí být studenti zařazeni do úrovně ISCED, kategorií a subkategorií. Institucionální kontext by neměl být pro sestavování statistik používán jako základ. Studenty, kteří jsou ve stejné instituci zařazeni do různých úrovní ISCED a kategorií, je třeba vykazovat samostatně, jestliže to je nevyhnutelné, odhadem. Studenti vzdělávacích programů, které přesahují více než jednu úroveň ISCED, by měli být ve statistikách vykazováni podle ročníku nebo stupně.
77. Studenti jsou do úrovně a kategorií ISCED zařazováni podle charakteristik programu, nikoliv podle charakteristik jednotlivých studentů. Například kategorie „preprimární vzdělávání“ se zaměřuje na děti ve věku 3 roky a více, ale měly by v ní být uvedeny i děti mladší, které jsou v tomto programu zapsány. Podobně platí, že statistiky využívající kategorie přístupu k vyšším úrovním ISCED by měly vycházet z určení programu a nikoliv z toho, jakou cestou toho studenti dosáhli.
78. Žáci nově vstupující do úrovně ISCED se musí odlišit od žáků vstupujících do vzdělávacího programu, nikoliv však do nové úrovně (tj. těch, kteří do stejné úrovně ISCED vstoupili již dříve). Žáci vstupující do vzdělávacího programu z programu na stejné úrovni se jako přijatí do úrovně nevykazují. Pro programy, které zasahují do dvou úrovní ISCED, platí, že žáky vstupující do prvního ročníku vyšší úrovně ISCED je třeba brát jako nově vstupující do úrovně ISCED, přestože z národního hlediska pokračují ve vzdělávání v rámci téhož programu.

Absolventi

79. Absolventi úrovně ISCED jsou ti, kteří byli zapsáni a úspěšně ukončili vzdělávací program klasifikovaný jako „ukončení úrovně“. Aby byla zachována vazba mezi zapsanými, nově přijatými žáky a absolventy v zásadě platí, že by měli být vykazováni pouze ti studenti, kteří úspěšně ukončili celou úroveň nebo posloupnost úrovní ISCED, v níž byli zapsáni (například první ukončení studia v terciárním vzdělávání). Studenti, kteří získali stejnou nebo odpovídající kvalifikaci pouze po úspěšném ukončení určitého stupně úrovně ISCED, by mezi absolventy zařazeni být neměli.
80. Absolventi by na dané úrovni ISCED měli být vykazováni pouze jednou, a to na nejvyšší úrovni, na které byl program úspěšně ukončen. To je zvláště důležité pro vyšší sekundární a terciární vzdělávání, kde v rámci jedné úrovně ISCED na sebe mohou programy vzájemně navazovat. Přesná evidence absolventů by znamenala, že by jednotliví studenti mohli být sledováni v rámci úrovně ISCED (nebo sadě úrovní ISCED) od přijetí do ukončení. To však v praxi často není možné a proto bude nezbytné pro odvození počtu absolventů stanovit metody odhadu, například výběrovým kohortním šetřením.

Dosažené vzdělání

81. Dosažené vzdělání jedince je definováno jako nejvyšší úroveň ISCED, kterou jedinec úspěšně ukončil. Obvykle je vykazováno s ohledem na nejvyšší úspěšně ukončený vzdělávací program, potvrzený uznanou kvalifikací. Uznaná dílčí kvalifikace je zařazena do nižší úrovně ISCED než samotný program.
82. Vzdělávací program se považuje za úspěšně ukončený, pokud student navštěvoval a ukončil formální vzdělávací program a byla mu udělena uznaná kvalifikace (viz také odstavce 56 až 58).
83. Příslušné národní vzdělávací úřady mohou kvalifikace, získané prostřednictvím neformálních vzdělávacích programů nebo prostřednictvím potvrzení dovedností získaných pomocí informálního učení, uznat za rovnocenné k formálním vzdělávacím kvalifikacím. Tyto kvalifikace jsou také brány v úvahu v koncepci dosaženého vzdělání, jak ji definuje ISCED. Kvalifikace z neformálního vzdělávání nebo potvrzení dovedností, které nejsou považovány za rovnocenné k formálním kvalifikacím, se do ISCED nezahrnují (viz odstavec 35).

84. Definice dosaženého vzdělání v klasifikaci ISCED musí být odlišena od jiných pojmů, týkajících se úspěchů ve vzdělávání jedinců. Individuální úspěchy mohou zahrnovat navštěvované, ale nikoliv úspěšně ukončené úrovně vzdělávání nebo skutečné znalosti, dovednosti a schopnosti jedince (např. úroveň literární a numerické gramotnosti) ověřené pomocí standardizovaného testování nebo na základě školní docházky.
85. Jedinci, kteří navštěvovali jen část vzdělávacího programu nebo nesplňují požadavky pro ukončení vzdělávání (např. neúspěšné složení závěrečných zkoušek), nejsou oprávněni k úspěšnému ukončení programu. Měli by být zařazeni podle nejvyšší úspěšně ukončené úrovně ISCED (tj. před vstupem do programu, který nebyl úspěšně ukončen).
86. Při klasifikování dosaženého vzdělání má úroveň ISCED 0 jiný význam než při klasifikování vzdělávacích programů; u dosaženého vzdělání to znamená, že nebyla úspěšně ukončena úroveň ISCED 1. Zahrnuje jedince, kteří nikdy nenavštěvovali vzdělávací program, zúčastnili se vzdělávání v raném dětství nebo se zúčastnili primárního vzdělávání, ale neukončili úspěšně úroveň ISCED 1. Pro tuto úroveň dosaženého vzdělání připadá v úvahu několik subkategorií (viz tabulka 4).
87. Dosažené vzdělání může být zařazováno podle ukončené (nebo částečně ukončené) úrovně ISCED, zaměření programu a přístupu k vyšším úrovním ISCED. Jestliže jedinec úspěšně ukončil stejnou úroveň ISCED více než jednou (např. výběrem dvou rozdílných programů, které jsou běžně nabízeny jako paralelní možnosti), měly by být vykazovány charakteristiky poslední udělené kvalifikace.
88. Statistika vzdělávání zahrnuje jedince všech věkových skupin; někteří nebo mnozí z nich mohou mít ukončeny vzdělávací programy nebo uděleny kvalifikace, které se liší od těch, které jsou v současné době poskytovány. Pro dosažení srovnatelnosti ukazatelů v čase a napříč vzdělávacími kohortami by dosažené vzdělání mělo být klasifikováno podle charakteristik vzdělávacích programů a uznaných kvalifikací v době úspěšného ukončení.

KAPITOLA 7. SYSTÉM KÓDOVÁNÍ

89. Klasifikace ISCED obsahuje dva paralelní systémy kódování: pro vzdělávací programy (ISCED-P, ISCED-Programmes) a pro úroveň dosaženého vzdělání (ISCED-A, ISCED-Attainment). V obou systémech je stanoveno devět samostatných úrovní (desátá úroveň je určena pro vzdělávání/vzdělání jinde neuvedené). V každé úrovni, kde je to vhodné, se k dalšímu určování kategorií a subkategorií používají doplňková hlediska. Pro kódování vzdělávacích programů i dosaženého vzdělání se používá třímístný kódovací systém.

Tabulka 1 Kódování úrovní ISCED (první číslice)

Vzdělávací program (ISCED-P)		Dosažené vzdělání (ISCED-A)	
0	Vzdělávání v raném dětství	0	Nižší než primární vzdělání
1	Primární vzdělávání	1	Primární vzdělání
2	Nižší sekundární vzdělávání	2	Nižší sekundární vzdělání
3	Vyšší sekundární vzdělávání	3	Vyšší sekundární vzdělání
4	Postsekundární neterciární vzdělávání	4	Postsekundární neterciární vzdělání
5	Krátký cyklus terciárního vzdělávání	5	Krátký cyklus terciárního vzdělání
6	Bakalářská nebo jí odpovídající úroveň	6	Bakalářská nebo jí odpovídající úroveň
7	Magisterská nebo jí odpovídající úroveň	7	Magisterská nebo jí odpovídající úroveň
8	Doktorská nebo jí odpovídající úroveň	8	Doktorská nebo jí odpovídající úroveň
9	Vzdělávání jinde neuvedené	9	Vzdělání jinde neuvedené

Tabulka 2 Kódování kategorií ISCED (druhá číslice)¹

Vzdělávací program (ISCED-P)		Dosažené vzdělání (ISCED-A)	
0	Není dále definováno	0	Není dále definováno
1	Rozvoj vzdělávání v raném dětství	1	Žádná účast ve vzdělávacím programu
2	Preprimární vzdělávání	2	Částečné vzdělání v raném dětství
3	Není použito	3	Částečné primární vzdělání (neukončení úrovně ISCED 1)
4	Všeobecné / akademické	4	Všeobecné / akademické
5	Odborné / profesní	5	Odborné / profesní
6	Zaměření nespecifikováno ²	6	Zaměření nespecifikováno ³
7	Není použito	7	Není použito
8	Není použito	8	Není použito
9	Jinde neuvedené	9	Jinde neuvedené

1. Programy: druh programu (úroveň ISCED-P 0), zaměření (úrovně ISCED-P 2 až 8), není dále definováno (úroveň ISCED-P 1).
Dosažené vzdělání: účast (úroveň ISCED-A 0), zaměření (úrovně ISCED-A 2 až 5), není dále definováno (úrovně ISCED-A 1 a 6 až 8).

2. Použito pro úrovně ISCED-P 6 až 8.

3. Použito pro úrovně ISCED-A 5 až 8.

Tabulka 3 Kódování subkategorií ISCED (třetí číslice)¹

Vzdělávací program (ISCED-P)		Dosažené vzdělání (ISCED-A)	
0	Není dále definováno	0	Není dále definováno ²
1	Uznané úspěšné ukončení programu, který není dostatečný pro úplné nebo částečné ukončení úrovně ISCED (a tedy bez přímého přístupu k programům na vyšších úrovních ISCED)	1	Není použito
2	Uznané úspěšné ukončení programu, který je dostatečný pro částečné ukončení úrovně ISCED, ale bez přímého přístupu k programům na vyšších úrovních ISCED	2	Částečné ukončení úrovně, bez přímého přístupu k programům na vyšších úrovních ISCED
3	Uznané úspěšné ukončení programu, který je dostatečný pro ukončení úrovně ISCED, ale bez přímého přístupu k programům na vyšších úrovních ISCED ³	3	Ukončení úrovně, bez přímého přístupu k programům na vyšších úrovních ISCED ³
4	Uznané úspěšné ukončení programu, který je dostatečný pro ukončení úrovně ISCED a s přímým přístupem k programům na vyšších úrovních ISCED ^{3,4}	4	Ukončení úrovně, s přímým přístupem k programům na vyšších úrovních ISCED ^{3,5}
5	Program vedoucí k udělení prvního diplomu – bakalářská nebo jí odpovídající úroveň (3 až 4 roky)	5	Není použito
6	Program s prodlouženou délkou trvání vedoucí k udělení prvního diplomu – bakalářská či magisterská nebo jim odpovídající úroveň	6	Není použito
7	Program vedoucí k udělení druhého nebo dalšího diplomu navazující na bakalářský nebo jemu odpovídající program	7	Není použito
8	Program vedoucí k udělení druhého nebo dalšího diplomu navazující na magisterský nebo jemu odpovídající program	8	Není použito
9	Jinde neuvedené	9	Jinde neuvedené

1. Programy: ukončení/přístup (úrovně ISCED-P 2 až 5 a 8), pozice v národní struktuře diplomů a kvalifikací (úrovně ISCED-P 6 a 7), není dále definováno (úrovně ISCED-P 0 a 1).
Dosažené vzdělání: ukončení/přístup (úrovně ISCED-A 2 až 4), není dále definováno (úrovně ISCED-A 0 až 1 a 5 až 8).

2. Úrovně ISCED-A 1 a 5 až 7 zahrnují úspěšné ukončení programu nebo stupně programu na vyšší úrovni ISCED, který není dostatečný pro úplné nebo částečné ukončení úrovně ISCED.

3. V případě úrovně ISCED 3 se vyšší úrovně ISCED vztahují na úrovně ISCED-P 5 až 7.

4. V případě úrovně ISCED 5 a 8 jsou všechny programy zařazeny jako druh 4 bez ohledu na to, jestli umožňují nebo neumožňují přístup k vyšším úrovním ISCED.

5. Úrovně ISCED-A 2 až 4 zahrnují úspěšné ukončení programu nebo stupně programu na vyšší úrovni ISCED, který není dostatečný pro úplné nebo částečné ukončení úrovně ISCED.

90. Ne všechny kombinace kategorií a subkategorií však existují nebo jsou ve vzdělávacích systémech běžné. Třímístné kódy uváděné v tomto dokumentu se proto týkají pouze používaných kombinací. Jejich kompletní seznam je uveden v přílohách 2 a 3. Pokud uživatelé klasifikace ISCED stanoví další kombinace kategorií a subkategorií, můžou seznam třímístných kódů rozšířit užitím existujících kódů, rezervovaných pro další dimenze.

KAPITOLA 8. SPRÁVA KLASIFIKACE ISCED

91. Správcem klasifikace ISCED je Statistický úřad při UNESCO (UIS), který je zodpovědný za rozvoj, údržbu, aktualizaci a revizi této referenční klasifikace. Poskytuje také rady pro efektivní a důsledné využívání klasifikace ISCED při sběru dat a analýzách. Kvůli zajištění konzistence mezi souvisejícími standardy by měl udržovat kontakt se správci jiných příslušných klasifikací.
92. Mezi další povinnosti Statistického úřadu při UNESCO (UIS) patří:
 - popis struktury a detailů klasifikace ISCED využívaných při tvorbě a prezentaci statistik;
 - podpora využití klasifikace ISCED pro mezinárodně srovnatelné statistiky;
 - poskytování poradenských materiálů, odborné přípravy a technické podpory zemím pro zajištění efektivní implementace a využití klasifikace ISCED po celém světě;
 - zřízení kontrolních mechanismů s cílem zajistit účinnou zpětnou vazbu od uživatelů klasifikace ISCED v případě problémů s jejím využíváním (viz odstavec 96);
 - zřízení Výboru pro klasifikaci ISCED, který spolu s dalšími partnery sbírajícími data bude klasifikaci ISCED revidovat a poskytovat rady ohledně její implementace (viz odstavec 97).
93. Statistický úřad při UNESCO (UIS) plánuje vytvořit operační příručku pro usnadnění zařazování a mapování národních vzdělávacích systémů na klasifikaci ISCED (zpočátku pro formální vzdělávací programy a kvalifikace). Příručka by měla poskytovat pokyny a vysvětlivky pro interpretaci klasifikace ISCED (včetně některých národních příkladů). Další pokyny a materiály by měly být poskytnuty v případě potřeby nebo na žádost uživatelů.
94. Odborná příprava ohledně implementace by měla být na základě potřeb organizována prostřednictvím regionálních workshopů a technické pomoci. Statistický úřad při UNESCO (UIS) bude ohledně příruček a jejich obsahu úzce spolupracovat s partnery sbírajícími data. Zvláštní pozornost by měla být věnována převodu verze ISCED 1997 na verzi ISCED 2011 a pokynům týkajících se zařazování nových nebo změněných programů.
95. Statistický úřad při UNESCO (UIS) plánuje, že bude na svých internetových stránkách udržovat databázi mapování národních vzdělávacích systémů na ISCED (formální vzdělávací programy a kvalifikace). Mapování bude aktualizováno podle potřeby, aby byly vystiženy změny v průběhu času v rámci národních vzdělávacích systémů.
96. K zajištění souladu s klasifikací ISCED 2011 by měly být stanoveny mechanismy zajišťování kvality pro její implementaci. Statistický úřad při UNESCO (UIS) plánuje úzkou spolupráci se zeměmi a partnerskými agenturami sbírajícími data (včetně Eurostatu a OECD), aby bylo zajištěno, že mapování bude v souladu s klasifikací ISCED a že klasifikace ISCED bude podle potřeby aktualizována. Mechanismus pro hodnocení formálních národních vzdělávacích programů a kvalifikací by měl být založen na spolupráci s členskými státy a příslušnými agenturami.
97. Výbor pro klasifikaci ISCED by měl být vytvořen za účelem poskytování rad Statistickému úřadu při UNESCO (UIS) ohledně zařazování národních programů a kvalifikací, aby revidoval současnou verzi klasifikace ISCED a identifikoval potencionální oblasti dalšího rozvoje, ačkoliv se neočekává, že revize klasifikace ISCED bude v jeho kompetenci. Výbor by měl být složen ze zástupců UNESCO (jako vůdčí organizace v rámci systému organizace OSN), správců příbuzných klasifikací a klíčových partnerů sbírajících data, např. OECD a Eurostatu, jakožto stálých členů. Složení členů Výboru pro klasifikaci ISCED by mělo být vyvážené jak formálně, tak i geograficky a proto by ve Výboru měli být coby nestálí členové zastoupeni experti se znalostmi klasifikace ISCED z oblasti vzdělávání, statistiky a klasifikací z různých regionů světa a rovněž zástupci z oblasti výzkumu a uživatelé této klasifikace.

KAPITOLA 9. ÚROVNĚ ISCED

98. V následující části je definováno devět úrovní ISCED. Každá úroveň je strukturována následovně:
- A. **Základní pravidla** charakterizují cíle programů na různých úrovních ISCED, způsob, jakým je výuka organizována (vlastnosti vyučovacího procesu a obvyklé metody hodnocení, případně-li v úvahu) a také vstupní požadavky. U některých úrovní ISCED jsou pro snadnější porozumění uvedeny časté nebo známé národní názvy programů jako příklady souvztažnosti mezi národními vzdělávacími programy a úrovněmi ISCED.
 - B. **Klasifikační kritéria** vymezují, jaké vzdělávací programy jsou s využitím hlavních a vedlejších kritérií zařazovány do příslušné úrovně ISCED. Pro více informací o obecném konceptu úrovní ISCED viz kapitola 5.
 - C. Část týkající se **programů přesahujících několik úrovní ISCED** poskytuje další pravidla pro zařazování vzdělávacích programů, které přesahují jednu úroveň ISCED. Pro více informací k základnímu konceptu vzdělávacích programů, které přesahují několik úrovní ISCED viz kapitola 3.
 - D. **Doplňková hlediska** vymezují vlastnosti, které rozlišují různé druhy programů v rámci úrovní ISCED, a to podle zaměření programu, ukončení úrovně a přístupu k programům na vyšší úrovni ISCED, délky trvání programu nebo umístění programu v národní struktuře diplomů a kvalifikací. Pro více obecných informací o těchto doplňkových hlediscích viz kapitola 5.
 - E. **Další programy zahrnuté do úrovně ISCED** určují méně obvyklé nebo neformální vzdělávací programy (např. programy se speciálními potřebami, druhé šance nebo vzdělávání dospělých), které nemohou splnit všechna klasifikační kritéria (např. obvyklý vstupní věk), ale z hlediska složitosti obsahu odpovídají programům standardně zařazeným do příslušné úrovně ISCED. Proto jsou tyto programy také zařazeny do příslušné úrovně ISCED.
 - F. **Klasifikace vzdělávacích programů** poskytuje klasifikační kódy pro úrovně ISCED-P, kategorie a subkategorie, které jsou přiřazené vzdělávacím programům.
 - G. **Klasifikace dosaženého vzdělání** poskytuje klasifikační kódy pro úrovně ISCED-A, kategorie a subkategorie, které jsou přiřazené vzdělávacím kvalifikacím a podobným zhodnocením úspěšného ukončení vzdělávacích programů. Uvádí také, ve kterých případech je třeba kvalifikaci zařadit do odlišné úrovně ISCED-A od úrovně ISCED-P příslušného vzdělávacího programu, jehož prostřednictvím je kvalifikace obvykle udělena.
99. Za popisem úrovní ISCED v této kapitole následuje kapitola 10, která poskytuje převodní tabulky mezi ISCED 2011 a ISCED 1997 (tabulky 20 a 21).

ISCED 0 – VZDĚLÁVÁNÍ V RANÉM DĚTSTVÍ

A. ZÁKLADNÍ PRAVIDLA

100. Programy na úrovni ISCED 0, definované jako vzdělávání v raném dětství, jsou obvykle určeny k tomu, aby s holistickým přístupem podporovaly poznávací, fyzický, sociální a emocionální rozvoj malých dětí a uváděly je do organizované výuky mimo kontext rodiny. Úroveň ISCED 0 zahrnuje ty programy raného dětství, které mají úmyslnou vzdělávací složku. Tyto programy se zaměřují na rozvoj sociálně emocionálních dovedností nezbytných pro školní docházku a zapojení se do společnosti, rozvíjí také některé dovednosti potřebné pro studijní připravenost a připravují děti pro vstup do primárního vzdělávání.
101. Programy na této úrovni ISCED nejsou příliš strukturovány, ale jsou určeny k tomu, aby poskytovaly organizovaný a záměrný soubor učebních činností v bezpečném životním prostředí. Umožňují dětem učit se v interakci s ostatními dětmi, pod dohledem personálu nebo pedagogů, obvykle prostřednictvím kreativních a na hře založených činností.
102. Programy na úrovni ISCED 0 se zaměřují na děti, které ještě nedosáhly věku stanoveného pro vstup do úrovně ISCED 1. Programy na úrovni ISCED 0 se dělí na dvě kategorie, a to **rozvoj vzdělávání v raném dětství** a **preprimární vzdělávání**. Prvně jmenovaná má obsah vzdělávání určen pro nejmenší děti (od 0 do 3 let), zatímco druhá pro děti od 3 let do věku stanoveného pro zahájení primárního vzdělávání.
103. Programy zařazené do úrovně ISCED 0 mohou být označovány mnoha způsoby, například vzdělávání a rozvoj v raném dětství, mateřská škola, školka, předškolní nebo počáteční vzdělávání. Pro programy poskytované v jeslích, centrech denní péče a podobných zařízeních je důležité zajistit, aby splňovaly klasifikační kritéria úrovně ISCED 0 specifikovaná níže. Pro účely mezinárodního srovnání se k označení úrovně ISCED 0 používá termín vzdělávání v raném dětství.

B. KLASIFIKAČNÍ KRITÉRIA

104. Pro vymezení vzdělávání v raném dětství jsou důležitá následující kritéria:

Hlavní kritéria

- a. vzdělávací charakteristiky programu (viz odstavce 105 a 106);
- b. institucionální kontext (viz odstavec 107);
- c. obvyklá cílová věková skupina dětí, pro kterou je program určen (viz odstavce 102 a 108);
- d. intenzita programu/délka trvání programu (viz odstavec 110).

Vedlejší kritéria

- a. kvalifikace personálu (viz odstavec 111);
 - b. existence regulačního rámce (viz odstavec 112);
 - c. obvykle není součástí povinného vzdělávání (viz odstavec 113).
105. Vzdělávací charakteristiky rozvoje vzdělávání v raném dětství mohou být popsány následujícím způsobem: učební prostředí je vizuálně stimulující a jazykově bohaté a podporuje sebevyjádření s důrazem na osvojování a používání jazyka pro smysluplnou komunikaci. Nabízí příležitosti pro aktivní hru tak, že děti mohou rozvíjet svojí koordinaci a motorické dovednosti pod dohledem a v interakci s personálem. Programy poskytující pouze péči o děti (dohled, výživa a zdraví) se do ISCED nezahrnují.
 106. Vzdělávací charakteristiky preprimárního vzdělávání mohou být popsány následujícím způsobem: prostřednictvím interakce s vrstevníky nebo pedagogy si děti vylepšují své jazykové a sociální dovednosti, začínají rozvíjet logické uvažování a mluví prostřednictvím svých myšlenkových pochodů. Jsou také seznamovány s alfabetskými a matematickými pojmy, porozuměním a užitím jazyka a jsou povzbuzovány k prozkoumávání jejich okolního světa a životního prostředí. Kontrolované hrubé motorické činnosti (tj. fyzická cvičení formou her a další činnosti) a činnosti založené na hře mohou být využity jako učební příležitosti k podpoře sociální interakce s vrstevníky a k rozvoji dovedností, samostatnosti a školní připravenosti.

107. Programy na úrovni ISCED 0 jsou obvykle určeny pro skupinu dětí a konají se ve školách nebo jsou jinak institucionalizovány (např. ve střediscích, kulturních domech, domovech). Čistě rodinná příprava, která může být účelná, ale není organizována v programu (např. informální učení dětí jejich rodiči, příbuznými nebo přáteli), se do úrovně ISCED 0 nezahrnuje.
108. Na úrovni ISCED 0 jsou vzdělávací programy rozvoje vzdělávání v raném dětství zaměřeny na děti ve věku 0 až 2 roky, zatímco programy preprimárního vzdělávání na děti od 3 let do věku stanoveného pro zahájení vzdělávání na úrovni ISCED 1. Horní věková hranice pro vstup do preprimárního vzdělávání v každém případě závisí na teoretickém věku vstupu do úrovně ISCED 1, tj. primárního vzdělávání (viz odstavec 117).
109. Zvláštní pozornost při zařazování vyžadují integrované vzdělávací programy raného dětství, které přesahují obě kategorie úrovně ISCED 0 (tj. vzdělávací programy pro děti od 0 let do věku stanoveného pro zahájení vzdělávání na úrovni ISCED 1). Pro programy rozdělené do ročníků, stupňů nebo cyklů platí, že programy, které odpovídají kritériím uvedeným v odstavci 105, by měly být klasifikovány jako rozvoj vzdělávání v raném dětství, a programy, které odpovídají kritériím uvedeným v odstavci 106, by měly být klasifikovány jako preprimární vzdělávání. Pokud program nijak rozdělen není, jeho zařazení do příslušné kategorie by mělo být založeno na věku účastníků.
110. Klasifikace ISCED pro zlepšení mezinárodní srovnatelnosti stanovuje následující minimální intenzitu a délku trvání programu: aby byly vzdělávací programy klasifikovány podle ISCED, musí vzdělávací činnost odpovídat přinejmenším ekvivalentu 2 hodin vzdělávacích činností denně a 100 dní vzdělávacích činností ročně.
111. Ve vzdělávacích systémech, ve kterých pro pedagogy existuje požadavek pedagogické kvalifikace, může být tento požadavek pro vzdělávací program vhodným kritériem. Kritérium slouží k odlišení vzdělávání v raném dětství od péče o děti, pro kterou není pedagogicky vyškolený personál výslovně vyžadován.
112. Pokud je to třeba, může jako kritérium pro zařazení vzdělávacího programu posloužit existence doporučení nebo regulačního rámce vydaného nebo uznaného příslušnými národními úřady (např. ministerstvo školství, jiné příslušné ministerstvo či přidružená instituce). Mohou to být směrnice, normy nebo pokyny, popisující učební příležitosti poskytované malým dětem.
113. Ve vzdělávacích systémech s povinnou školní docházkou jsou nepovinné vzdělávací programy, které jsou určeny k tomu, aby se uskutečnily před zahájením povinného vzdělávání, a splňují výše uvedená kritéria, zařazeny jako úroveň ISCED 0. V některých zemích může být do úrovně ISCED 0 také zařazen první stupeň nebo cyklus povinného vzdělávání, pokud splňuje kritéria této úrovně ISCED. Začátek povinného vzdělávání tedy není dostatečným kritériem pro rozlišení programů na úrovni ISCED 0 od programů na úrovni ISCED 1, i když to v některých vzdělávacích systémech může být podmínkou.

C. PROGRAMY PŘESAHUJÍCÍ NĚKOLIK ÚROVNÍ ISCED

114. Zvláštní pozornost při klasifikování vyžadují vzdělávací programy, které přesahují z úrovně ISCED 0 do úrovně ISCED 1. Ve vzdělávacích systémech, kde je část vzdělávání v raném dětství součástí primárního vzdělávání, by do úrovně ISCED 0 měly být zařazeny pouze ty ročníky, stupně nebo cykly, které odpovídají kritériím uvedeným v odstavci 104. Ročníky, stupně nebo cykly, které odpovídají kritériím uvedeným v odstavci 124, by měly být zařazeny do úrovně ISCED 1.
115. Jestliže použití klasifikačních kritérií nevede k jasnému vymezení hranice mezi úrovněmi ISCED 0 a 1, doporučuje se následující:
 - i) u programů přesahujících z úrovně ISCED 0 do úrovně ISCED 1, které jsou organizovány ve stupních, by jako přechodový bod mezi těmito úrovněmi měl být užit konec stupně, který je nejbližší šesti letům věku dítěte;
 - ii) u programů přesahujících z úrovně ISCED 0 do úrovně ISCED 1, které nejsou rozděleny do stupňů, by ročníky pro děti do šesti let věku měly být zařazeny do úrovně ISCED 0, zatímco zbývající ročníky do úrovně ISCED 1.

D. DOPLŇKOVÁ HLEDISKA

116. Vzdělávací programy na úrovni ISCED 0 rozlišuje jedno hledisko:

- cílová věková skupina (viz odstavec 102).

E. DALŠÍ PROGRAMY ZAHRNUTÉ DO ÚROVNĚ ISCED 0

117. Úroveň ISCED 0 zahrnuje programy pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami, které odpovídají kritériím uvedeným v odstavci 104, bez ohledu na jejich věk.

F. KLASIFIKACE VZDĚLÁVACÍCH PROGRAMŮ NA ÚROVNI ISCED 0

118. Vzdělávací programy na úrovni ISCED 0 mají pro programy rozvoje vzdělávání v raném dětství přidělen kód 010 a pro programy preprimárního vzdělávání přidělen kód 020 (viz odstavec 102). Nejsou zde žádné subkategorie rozlišené třetím místem.

G. KLASIFIKACE DOSAŽENÉHO VZDĚLÁNÍ NA ÚROVNÍCH ISCED 0 a 1

119. Co se týče dosaženého vzdělání, je úroveň ISCED 0 (nižší než primární vzdělání) použita pro jedince, kteří se:

- nikdy nezúčastnili vzdělávacího programu;
- zúčastnili vzdělávání v raném dětství (ISCED 0);
- zúčastnili primárního vzdělávání, ale neukončili úspěšně úroveň ISCED 1 (s účastí nebo bez účasti na úrovni ISCED 0).

Kódy pro dosažené vzdělání, týkající se preprimárního a primárního vzdělání, jsou uvedeny v tabulce 4.

ISCED 1 – PRIMÁRNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

A. ZÁKLADNÍ PRAVIDLA

120. Programy na úrovni ISCED 1, definované jako primární vzdělávání, jsou obvykle určeny k tomu, aby žákům poskytovaly základní dovednosti ve čtení, psaní a počítání (tj. literární a numerickou gramotnost) a vytvářely pevný základ pro učení a porozumění jádru vědění, pro osobní a sociální rozvoj v rámci přípravy na nižší sekundární vzdělávání. Zaměřují se na učení základní úrovně složitosti s velmi malou nebo žádnou odborností.
121. Vzdělávací činnosti na této úrovni ISCED (zejména v prvních ročnících) jsou často organizovány jednotkami v lekcích, projektech nebo široce vymezených oblastech učení, často spíše s integrovaným přístupem učení než prostřednictvím výkladu v odborných předmětech. Za skupinu dětí je obvykle zodpovědný jeden hlavní učitel, který organizuje učební proces, přestože třída může mít pro některé předměty více učitelů.
122. Jediným vstupním požadavkem do této úrovně ISCED je věk. Obvyklý nebo oprávněný věk pro vstup není zpravidla nižší než 5 a vyšší než 7 let. Tato úroveň ISCED obvykle trvá 6 let, ačkoliv délka trvání může být od 4 do 7 let. Primární vzdělávání obvykle končí ve věku 10 až 12 let (viz odstavec 132 až 134). Po ukončení programů primárního vzdělávání mohou děti pokračovat ve vzdělávání na úrovni ISCED 2 (nižší sekundární vzdělávání).
123. Programy zařazené do úrovně ISCED 1 mohou být označovány mnoha způsoby, například primární vzdělávání, základní vzdělávání nebo výchozí vzdělávání (první stupeň a nižší, jestliže systém vzdělávacích programů má jeden program, který zahrnuje úroveň ISCED 1 a 2). Pro účely mezinárodního srovnání se k označení úrovně ISCED 1 používá termín primární vzdělávání.

B. KLASIFIKAČNÍ KRITÉRIA

124. Pro vymezení primárního vzdělávání jsou důležitá následující kritéria:

Hlavní kritéria

- systematická výuka základních znalostí, dovedností a schopností (viz odstavec 125);
- obvyklý vstupní věk a délka trvání (viz odstavec 122);
- výuka obvykle organizovaná jedním hlavním učitelem třídy (viz odstavec 126).

Vedlejší kritéria

- součást povinného vzdělávání (viz odstavec 127).

125. Hranice mezi úrovněmi ISCED 0 a 1 se shoduje s přechodovým bodem ve vzdělávacím systému, kde začíná systematická výuka čtení, psaní a počítání. Přestože některé programy na úrovni ISCED 0 mohou poskytovat úvod do čtení, psaní a počítání, nejsou ještě schopné dětem poskytnout v těchto oblastech základní dovednosti, a proto dostatečně nesplňují kritéria pro zařazení do úrovně ISCED 1. Přejít z preprimárního do primárního vzdělávání je obvykle označován vstupem do primárních, základních nebo výchozích vzdělávacích institucí nebo programů stanovených na národní úrovni.
126. Za skupinu dětí a pomoc v učebním procesu, který je často organizovaný v lekcích, projektech nebo široce vymezených oblastech učení a který se vyznačuje integrovaným přístupem (zejména v prvních letech primárního vzdělávání), je zodpovědný jeden hlavní učitel. Nicméně třída může mít v některých odborných předmětech více učitelů. Učitelé působící na úrovni ISCED 1 jsou ohledně pedagogického přístupu pravidelně školeni. Na rozdíl od výše uvedeného může v programech na úrovni ISCED 2 vyučovat více učitelů, kteří se specializují na jednotlivé předměty, v nichž mají zpravidla odborné vzdělání.
127. Začátek primárního vzdělávání se často shoduje se začátkem povinného vzdělávání; výjimkou jsou vzdělávací systémy, kde je povinné již preprimární vzdělávání (nebo alespoň jeho část). Platí tedy, že v zemích, kde je povinné vzdělávání uloženo zákonem, začíná úroveň ISCED 1 nebo už před ní.

C. PROGRAMY PŘESAHUJÍCÍ NĚKOLIK ÚROVNÍ ISCED

128. Zvláštní pozornost při klasifikování vyžadují vzdělávací programy, které přesahují z úrovně ISCED 0 do úrovně ISCED 1 nebo z úrovně ISCED 1 do úrovně ISCED 2. Ve vzdělávacích systémech, kde je primární vzdělávání součástí osmiletého nebo víceletého vzdělávacího programu, by do úrovně ISCED 1 měly být zařazeny pouze ty ročníky, stupně nebo cykly, které odpovídají kritériím uvedeným v odstavci 124. Ročníky, stupně nebo cykly, které odpovídají kritériím uvedeným v odstavci 104, by měly být zařazeny do úrovně ISCED 0, zatímco ročníky, stupně nebo cykly, které odpovídají kritériím uvedeným v odstavci 143, by měly být zařazeny do úrovně ISCED 2.
129. Jestliže použití klasifikačních kritérií nemá za následek jasné vymezení hranice mezi úrovněmi ISCED 0 a 1, jsou v odstavci 115 pro určení konce úrovně ISCED 0 a začátku úrovně ISCED 1 uvedena další kritéria.
130. Jestliže použití klasifikačních kritérií nevede k jasnému vymezení hranice mezi úrovněmi ISCED 1 a 2, doporučuje se následující:
- i) u programů přesahujících z úrovně ISCED 1 do úrovně ISCED 2, které jsou organizovány ve stupních, by jako přechodový bod mezi těmito úrovněmi měl být užit konec stupně, který je nejbližší k šesti letům od zahájení vzdělávání na úrovni ISCED 1;
 - ii) u programů přesahujících z úrovně ISCED 1 do úrovně ISCED 2, které nejsou rozděleny do stupňů, by pouze prvních šest let vzdělávání mělo být zařazeno do úrovně ISCED 1, zatímco zbývající roky do úrovně ISCED 2 (viz odstavec 149).

D. DOPLŇKOVÁ HLEDISKA

131. Žádné doplňkové hledisko.

E. DALŠÍ PROGRAMY ZAHRNUTÉ DO ÚROVNĚ ISCED 1

132. Úroveň ISCED 1 zahrnuje programy přizpůsobené jedincům se speciálními vzdělávacími potřebami, bez ohledu na jejich věk, pokud poskytují systematickou výuku a učení základních dovedností ve čtení, psaní a počítání.
133. Úroveň ISCED 1 zahrnuje také programy druhé šance nebo reintegrační programy primární úrovně. Takové vzdělávací programy se obvykle zaměřují na jedince, kteří:
- i) opustili školu před ukončením primárního vzdělávání, čímž je jim umožněn opětovný vstup do vzdělávacího systému a ukončení primárního vzdělávání;
 - ii) ukončili primární vzdělávání, ale chtějí vstoupit do vzdělávacího programu nebo zaměstnání, pro které nejsou ještě kvalifikováni.
- Účastníci jsou obvykle starší než cílová věková skupina, pro kterou je úroveň ISCED 1 určena (nejedná se ale nutně o dospělé).
134. Úroveň ISCED 1 zahrnuje také programy formální a neformální gramotnosti, zaměřené na dospělé a mládež starší než jsou obvyklí studenti úrovně ISCED 1, které z hlediska složitosti obsahu odpovídají programům standardně zařazeným do této úrovně ISCED.

F. KLASIFIKACE VZDĚLÁVACÍCH PROGRAMŮ NA ÚROVNI ISCED 1

135. Všechny vzdělávací programy na úrovni ISCED 1 mají přidělen kód 100. Nejsou zde žádné kategorie ani subkategorie rozlišené druhým nebo třetím místem.

G. KLASIFIKACE DOSAŽENÉHO VZDĚLÁNÍ NA ÚROVNÍCH ISCED 0 a 1

136. Při kódování dosaženého vzdělání vyžadují zvláštní pozornost jedinci, kteří se účastnili primárního vzdělávání, ale neukončili ho.
137. Co se týče dosaženého vzdělání, jsou do úrovně ISCED 1 zařazeny uznané kvalifikace z těch programů úrovně ISCED 2, které nejsou dostatečné pro úplné nebo částečné ukončení této úrovně

(např. programy s délkou trvání kratší než 2 roky na úrovni ISCED 2 nebo kratší než 8 kumulativních let od zahájení vzdělávání na úrovni ISCED 1).

138. Kódy pro dosažené vzdělání, týkající se programů na úrovních ISCED 0 a 1 a kvalifikací z programů nižšího sekundárního vzdělávání, které nejsou dostatečné pro úplné nebo částečné ukončení úrovně ISCED 2, jsou uvedeny v tabulce 4.

Tabulka 4 Klasifikační kódy pro dosažené vzdělání na úrovních ISCED 0 a 1 (ISCED-A)

Úroveň ISCED-A		Kategorie		Subkategorie	
0	Nižší než primární vzdělání	01	Žádná účast ve vzdělávacím programu	010	Žádná účast ve vzdělávacím programu
		02	Částečné vzdělání v raném dětství	020	Částečné vzdělání v raném dětství
		03	Částečné primární vzdělání (neukončení úrovně)	030	Částečné primární vzdělání (neukončení úrovně)
1	Primární vzdělání	10	Primární vzdělání	100	Uznané úspěšné ukončení programu nižšího sekundárního vzdělávání, který není dostatečný pro úplné nebo částečné ukončení úrovně

ISCED 2 – NIŽŠÍ SEKUNDÁRNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

A. ZÁKLADNÍ PRAVIDLA

139. Programy na úrovni ISCED 2, definované jako nižší sekundární vzdělávání, jsou obvykle určeny k tomu, aby rozvíjely učební výsledky z úrovně ISCED 1. Jejich cílem je položit základy pro celoživotní učení a lidský rozvoj, na které pak mohou vzdělávací systémy navazovat a rozvíjet je. Některé vzdělávací systémy mohou již na úrovni ISCED 2 nabízet programy odborného vzdělávání, které jedincům poskytují dovednosti týkající se zaměstnání.
140. Programy na této úrovni ISCED jsou obvykle organizovány podle učebního plánu orientovaného více na konkrétní předměty, včetně teoretického konceptu napříč širokou škálou předmětů. Učitelé působící na této úrovni ISCED obvykle mají pro odborné předměty pedagogické vzdělání a třída může mít (častěji než na úrovni ISCED 1) několik učitelů s odbornými znalostmi předmětů, které učí.
141. Úroveň ISCED 2 začíná po 4 až 7 (nejčastěji 6) letech od zahájení vzdělávání na úrovni ISCED 1. Studenti do úrovně ISCED 2 obvykle vstupují ve věku mezi 10 a 13 lety (nejčastější věk je 12 let).
142. Programy zařazené do úrovně ISCED 2 mohou být označovány mnoha způsoby, například střední škola (první stupeň nebo nižší ročníky, jestliže systém vzdělávacích programů má jeden program, který zahrnuje úrovně ISCED 2 a 3), juniorská střední škola, prostřední škola nebo juniorská vysoká škola. Pokud program zahrnuje úrovně ISCED 1 a 2, je často používáno označení základní vzdělávání nebo výchozí škola (druhý stupeň nebo vyšší ročníky). Pro účely mezinárodního srovnání se k označení úrovně ISCED 2 používá termín nižší sekundární vzdělávání.

B. KLASIFIKAČNÍ KRITÉRIA

143. Pro vymezení nižšího sekundárního vzdělávání jsou důležitá následující kritéria:

Hlavní kritéria

- a. více předmětově zaměřená výuka (viz odstavec 144);
- b. vstupní požadavky (viz odstavec 145);
- c. kumulativní délka trvání od zahájení vzdělávání na úrovni ISCED 1 (viz odstavec 146).

Vedlejší kritéria

- a. obvyklý vstupní věk (viz odstavec 141);
 - b. výuka odborných předmětů učiteli s příslušnou aprobační a kvalifikační úrovní učitelů (viz odstavec 147);
 - c. spojitost s povinným vzděláváním (viz odstavec 148).
144. Hranice mezi úrovněmi ISCED 1 a 2 se shoduje s přechodovým bodem ve vzdělávacím systému, kde začíná být kladen důraz na předmětově orientovanou výuku.
 145. Úroveň ISCED 2 vyžaduje ukončení úrovně ISCED 1 nebo schopnost zvládnout obsah úrovně ISCED 2 prostřednictvím předchozího vzdělávání v kombinaci s životními a pracovními zkušenostmi. V některých zemích může být úspěšné ukončení úrovně ISCED 1 nebo konkrétní dosažená úroveň vyžadována pro vstup do některých nebo všech programů na úrovni ISCED 2.
 146. Úroveň ISCED 2 končí po 8 až 11 (nejčastěji 9) letech od zahájení vzdělávání na úrovni ISCED 1. Na konci úrovně ISCED 2 je studentům obvykle 14 až 16 (nejčastěji 15) let.
 147. Požadované kvalifikace učitelů na úrovni ISCED 2 mohou být v porovnání s úrovní ISCED 1 rozdílné. Kromě pedagogického vzdělání jsou učitelé často kvalifikováni v jednom nebo více odborných předmětech. Rozdíly navíc mohou být i v organizaci výuky, neboť na úrovni ISCED 2 má jedna třída často několik učitelů, kteří učí předměty dle své specializace.
 148. V mnoha vzdělávacích systémech, kde je povinné vzdělávání uloženo zákonem, se konec nižšího sekundárního vzdělávání shoduje s koncem povinného (všeobecného) vzdělávání.

C. PROGRAMY PŘESAHUJÍCÍ NĚKOLIK ÚROVNÍ ISCED

149. Zvláštní pozornost při klasifikování vyžadují vzdělávací programy, které přesahují z úrovně ISCED 1 do úrovně ISCED 2 nebo z úrovně ISCED 2 do úrovně ISCED 3. Do úrovně ISCED 2 by měly být zařazeny pouze ty ročníky, stupně nebo cykly, které odpovídají kritériím uvedeným v odstavci 143. Ročníky, stupně nebo cykly, které odpovídají kritériím uvedeným v odstavci 124, by měly být zařazeny do úrovně ISCED 1, zatímco ročníky, stupně nebo cykly, které odpovídají kritériím uvedeným v odstavci 166, by měly být zařazeny do úrovně ISCED 3.
150. Jestliže použití klasifikačních kritérií nevede k jasnému vymezení hranice mezi úrovněmi ISCED 1 a 2, doporučuje se k určení konce úrovně ISCED 1 a začátku úrovně ISCED 2 použít kritéria uvedená v odstavci 130.
151. Jestliže použití klasifikačních kritérií nevede k jasnému vymezení hranice mezi úrovněmi ISCED 2 a 3, doporučuje se následující:
- u programů přesahujících z úrovně ISCED 2 do úrovně ISCED 3, které jsou organizovány ve stupních, by jako přechodový bod mezi těmito úrovněmi měl být užit konec stupně, který je nejbližší k devíti letům od zahájení vzdělávání na úrovni ISCED 1;
 - u programů přesahujících z úrovně ISCED 2 do úrovně ISCED 3, které nejsou rozděleny do stupňů, by do úrovně ISCED 2 měly být zařazeny pouze ročníky mezi ukončením úrovně ISCED 1 a ukončením devátého roku od zahájení vzdělávání na úrovni ISCED 1. Zbývající ročníky by měly být zařazeny do úrovně ISCED 3 (viz odstavec 171).

D. DOPLŇKOVÁ HLEDISKA

152. K rozlišení vzdělávacích programů na úrovni ISCED 2 slouží dvě hlediska:

- zaměření programu (viz odstavec 153);
- ukončení úrovně a přístup k vyšším úrovním ISCED (viz odstavec 154).

Zaměření programu

153. V odstavcích 54 a 55 jsou definovány dvě kategorie zaměření programu:

- všeobecné;
- odborné.

Ukončení úrovně a přístup k vyšším úrovním ISCED

154. Pro úroveň ISCED 2 jsou definovány následující čtyři subkategorie:

i) **neukončení úrovně ISCED 2 (a tedy bez přímého přístupu k vyšším úrovním ISCED):**

krátké, konečné programy (nebo posloupnost programů) s délkou trvání kratší než 2 roky na úrovni ISCED 2 nebo s kumulativní délkou trvání kratší než 8 let od zahájení vzdělávání na úrovni ISCED 1; tyto programy neumožňují přístup k úrovni ISCED 3; úspěšné ukončení těchto programů není dostatečné pro ukončení úrovně ISCED 2;

ii) **částečné ukončení úrovně ISCED 2 bez přímého přístupu k vyšším úrovním ISCED:**

programy s délkou trvání alespoň 2 roky na úrovni ISCED 2 a s kumulativní délkou trvání alespoň 8 let od zahájení vzdělávání na úrovni ISCED 1, které jsou součástí posloupnosti programů na úrovni ISCED 2, ale nejsou v pořadí posledním programem na této úrovni ISCED; tyto programy neumožňují přímý přístup k úrovni ISCED 3; úspěšné ukončení těchto programů je dostatečné pouze pro částečné ukončení úrovně ISCED 2 (neboť přístup k úrovni ISCED 3 umožňuje pouze poslední program v pořadí);

iii) **ukončení úrovně ISCED 2 bez přímého přístupu k vyšším úrovním ISCED:**

programy s délkou trvání alespoň 2 roky na úrovni ISCED 2 a s kumulativní délkou trvání alespoň 8 let od zahájení vzdělávání na úrovni ISCED 1, které ale neumožňují přístup k úrovni ISCED 3; jelikož jsou tyto programy považovány za konečné, jejich úspěšné ukončení opravňuje k ukončení úrovně ISCED 2;

iv) **ukončení úrovně ISCED 2 s přímým přístupem k vyšším úrovním ISCED:**

všechny programy, které umožňují přímý přístup k úrovni ISCED 3 bez ohledu na jejich délku trvání na úrovni ISCED 2 nebo jejich kumulativní délku trvání od zahájení vzdělávání na úrovni ISCED 1.

E. DALŠÍ PROGRAMY ZAHRNUTÉ DO ÚROVNĚ ISCED 2

155. Úroveň ISCED 2 zahrnuje programy vhodné pro osoby se speciálními vzdělávacími potřebami určené k tomu, aby rozvíjely základní vyučovací a učební procesy, jež mají svůj počátek na úrovni ISCED 1, a/nebo poskytovaly dovednosti týkající se zaměstnání.

156. Úroveň ISCED 2 zahrnuje také programy druhé šance nebo reintegrační programy nižší sekundární úrovně. Tyto vzdělávací programy se obvykle zaměřují na jedince, kteří:

- i) opustili školu po ukončení primárního vzdělávání, ale před ukončením nižšího sekundárního vzdělávání, čímž je jim umožněn opětovný vstup do vzdělávacího systému a ukončení nižšího sekundárního vzdělávání;
- ii) ukončili nižší sekundární vzdělávání, ale chtějí vstoupit do vzdělávacího programu nebo zaměstnání, pro které ještě nejsou kvalifikováni.

Účastníci jsou obvykle starší než cílová věková skupina, pro kterou je úroveň ISCED 2 určena.

157. Úroveň ISCED 2 zahrnuje také programy vzdělávání dospělých, které z hlediska složitosti obsahu odpovídají programům standardně zařazeným do této úrovně ISCED.

F. KLASIFIKACE VZDĚLÁVACÍCH PROGRAMŮ NA ÚROVNI ISCED 2

158. Dvě doplňková hlediska umožňují pro vykazování použít kategorie pro zaměření a subkategorie pro ukončení úrovně a přístup k vyšším úrovním ISCED. Kódy pro vzdělávací programy nižšího sekundárního vzdělávání jsou uvedeny v tabulce 5.

Tabulka 5 Klasifikační kódy pro vzdělávací programy na úrovni ISCED 2 (ISCED-P)

Kategorie (zaměření)		Subkategorie (ukončení úrovně a přístup k vyšším úrovním ISCED)	
24	Nižší sekundární všeobecné vzdělávání	241	Nedostatečné pro úplné nebo částečné ukončení úrovně, bez přímého přístupu k vyššímu sekundárnímu vzdělávání
		242	Dostatečné pro částečné ukončení úrovně, bez přímého přístupu k vyššímu sekundárnímu vzdělávání
		243	Dostatečné pro ukončení úrovně, bez přímého přístupu k vyššímu sekundárnímu vzdělávání
		244	Dostatečné pro ukončení úrovně, s přímým přístupem k vyššímu sekundárnímu vzdělávání
25	Nižší sekundární odborné vzdělávání	251	Nedostatečné pro úplné nebo částečné ukončení úrovně, bez přímého přístupu k vyššímu sekundárnímu vzdělávání
		252	Dostatečné pro částečné ukončení úrovně, bez přímého přístupu k vyššímu sekundárnímu vzdělávání
		253	Dostatečné pro ukončení úrovně, bez přímého přístupu k vyššímu sekundárnímu vzdělávání
		254	Dostatečné pro ukončení úrovně, s přímým přístupem k vyššímu sekundárnímu vzdělávání

G. KLASIFIKACE DOSAŽENÉHO VZDĚLÁNÍ NA ÚROVNI ISCED 2

159. Co se týče dosaženého vzdělání, platí, že uznané kvalifikace z těch programů úrovně ISCED 2, které nejsou dostatečné pro úplné nebo částečné ukončení úrovně ISCED 2, jsou klasifikovány v úrovni ISCED 1 (viz tabulka 4).

160. Podobně platí, že do úrovně ISCED 2 jsou řazeny uznané kvalifikace z programů úrovně ISCED 3, které nejsou dostatečné pro úplné nebo částečné ukončení úrovně ISCED 3.

161. Kódy pro dosažené vzdělání, týkající se programů nižšího sekundárního vzdělávání a kvalifikací z programů vyššího sekundárního vzdělávání, které nejsou dostatečné pro úplné nebo částečné ukončení úrovně, jsou uvedeny v tabulce 6.

Tabulka 6 Klasifikační kódy pro dosažené vzdělání na úrovni ISCED 2 (ISCED-A)

Kategorie (zaměření)		Subkategorie (ukončení úrovně a přístup k vyšším úrovním ISCED)	
10	Primární vzdělání	100	Uznané úspěšné ukončení programu nižšího sekundárního vzdělávání, který není dostatečný pro úplné nebo částečné ukončení úrovně
24	Nižší sekundární všeobecné vzdělání	242	Částečné ukončení úrovně, bez přímého přístupu k vyššímu sekundárnímu vzdělávání
		243	Ukončení úrovně, bez přímého přístupu k vyššímu sekundárnímu vzdělávání
		244	Ukončení úrovně, s přímým přístupem k vyššímu sekundárnímu vzdělávání ¹
25	Nižší sekundární odborné vzdělání	252	Částečné ukončení úrovně, bez přímého přístupu k vyššímu sekundárnímu vzdělávání
		253	Ukončení úrovně, bez přímého přístupu k vyššímu sekundárnímu vzdělávání
		254	Ukončení úrovně, s přímým přístupem k vyššímu sekundárnímu vzdělávání ¹
1. Zahnuje uznané úspěšné ukončení programu nebo stupně programu vyššího sekundárního vzdělávání, který není dostatečný pro úplné nebo částečné ukončení úrovně.			

ISCED 3 – VYŠŠÍ SEKUNDÁRNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

A. ZÁKLADNÍ PRAVIDLA

162. Programy na úrovni ISCED 3, definované jako vyšší sekundární vzdělávání, jsou obvykle určeny k tomu, aby v rámci přípravy na terciární vzdělávání vedly k ukončení sekundárního vzdělávání nebo poskytovaly dovednosti týkající se zaměstnání, případně obojí.
163. Programy na této úrovni ISCED nabízí studentům rozmanitější, specializovanější a hlubší výuku než programy na úrovni ISCED 2. Jsou více diferencované s řadou různých možností a dostupných vzdělávacích cest. Učitelé jsou často, zejména ve vyšších ročnících, vysoce kvalifikovaní v předmětech nebo odborných oblastech, které vyučují.
164. Úroveň ISCED 3 začíná po 8 až 11 letech od zahájení vzdělávání na úrovni ISCED 1. Studenti do úrovně ISCED 3 obvykle vstupují ve věku mezi 14 a 16 lety. Programy na úrovni ISCED 3 obvykle končí po 12 nebo 13 (nejčastěji 12) letech od zahájení vzdělávání na úrovni ISCED 1 (nebo kolem 17 či 18 let věku). Nicméně výstup z vyššího sekundárního vzdělávání se může napříč jednotlivými vzdělávacími systémy lišit, neboť může mít rozpětí 11 až 13 let od zahájení vzdělávání na úrovni ISCED 1.
165. Programy zařazené do úrovně ISCED 3 mohou být označovány mnoha způsoby, například střední škola (druhý stupeň nebo vyšší ročníky), vyšší střední škola apod. Pro účely mezinárodního srovnání se k označení úrovně ISCED 3 používá termín vyšší sekundární vzdělávání.

B. KLASIFIKAČNÍ KRITÉRIA

166. Pro vymezení vyššího sekundárního vzdělávání jsou důležitá následující kritéria:

Hlavní kritéria

- druhý/poslední stupeň všeobecného nebo odborného vzdělávání (viz odstavec 167);
- vstupní požadavky (viz odstavec 168);
- kumulativní délka trvání od zahájení vzdělávání na úrovni ISCED 1 (viz odstavec 164).

Vedlejší kritéria

- více diferencované programy s širokou škálou studijních možností (viz odstavec 169);
- kvalifikace učitelů (viz odstavec 170).

167. Programy na úrovni ISCED 3, které tvoří druhý/poslední stupeň sekundárního vzdělávání, mohou mít všeobecné nebo odborné zaměření. Některé z těchto programů umožňují přímý přístup k úrovni ISCED 4 a/nebo úrovním ISCED 5, 6 nebo 7. Při určování přechodového bodu mezi úrovněmi ISCED by měla být zajištěna návaznost v rámci všeobecně nebo odborně zaměřených vzdělávacích cest.
168. Úroveň ISCED 3 vyžaduje ukončení nižšího sekundárního vzdělávání (úroveň ISCED 2) nebo schopnost zvládnout obsah úrovně ISCED 3 prostřednictvím předchozího vzdělávání v kombinaci s životními a pracovními zkušenostmi. V některých zemích může být úspěšné ukončení úrovně ISCED 2 nebo konkrétní dosažená úroveň vyžadována pro vstup do některých nebo všech programů na úrovni ISCED 3.
169. Hranice mezi úrovněmi ISCED 2 a 3 se shoduje s přechodovým bodem ve vzdělávacím systému, kde studentům začínají být nabízeny programy s rozmanitější, specializovanější a hlubší výukou v odborných předmětech nebo oblastech. Programy jsou obecně více diferencované a mají řadu různých možností a dostupných vzdělávacích cest.
170. Požadované kvalifikace učitelů na úrovni ISCED 3 mohou být v porovnání s úrovní ISCED 2 rozdílné. Kromě pedagogického vzdělání mohou mít učitelé v předmětech, které vyučují, vyšší kvalifikaci.

C. PROGRAMY PŘESAHUJÍCÍ NĚKOLIK ÚROVNÍ ISCED

171. Zvláštní pozornost při klasifikování vyžadují vzdělávací programy, které přesahují z úrovně ISCED 2 do úrovně ISCED 3 nebo z úrovně ISCED 3 do úrovně ISCED 5. Do úrovně ISCED 3 by měly být

zařazeny pouze ty ročníky, stupně nebo cykly, které odpovídají kritériím uvedeným v odstavci 166. Ročníky, stupně nebo cykly, které odpovídají kritériím uvedeným v odstavci 143, by měly být zařazeny do úrovně ISCED 2, zatímco ročníky, stupně nebo cykly, které odpovídají kritériím uvedeným v odstavci 211, by měly být zařazeny do úrovně ISCED 5.

172. Jestliže použití klasifikačních kritérií nevede k jasnému vymezení hranice mezi úrovněmi ISCED 2 a 3, jsou v odstavci 151 uvedena další kritéria pro určení konce úrovně ISCED 2 a začátku úrovně ISCED 3.
173. Jestliže teoretická délka trvání odborně zaměřených programů úrovně ISCED 3 je o dva nebo více roků delší než teoretická délka trvání všeobecně zaměřených programů ve stejném vzdělávacím systému, měly by být tyto programy považovány za programy přesahující vyšší sekundární (úroveň ISCED 3) a postsekundární neterciární vzdělávání (úroveň ISCED 4) nebo za programy krátkého cyklu terciárního vzdělávání (úroveň ISCED 5). Do úrovně ISCED 4 nebo ISCED 5 by ročníky, stupně nebo cykly, které přesahují všeobecně zaměřené programy úrovně ISCED 3, měly být zařazeny v závislosti na složitosti jejich obsahu.

D. DOPLŇKOVÁ HLEDISKA

174. Vzdělávací programy na úrovni ISCED 3 rozlišují dvě hlediska:

- zaměření programu (viz odstavec 175);
- ukončení úrovně a přístup k vyšším úrovním ISCED (viz odstavec 176).

Zaměření programu

175. V odstavcích 54 a 55 jsou definovány dvě kategorie zaměření programu:

- všeobecné;
- odborné.

Ukončení úrovně a přístup k vyšším úrovním ISCED

176. Pro úroveň ISCED 3 jsou definovány následující čtyři subkategorie:

- i) **neukončení úrovně ISCED 3 (a tedy bez přímého přístupu k prvním terciárním programům na úrovních ISCED 5, 6 nebo 7):**

krátké, konečné programy (nebo posloupnost programů) s délkou trvání kratší než 2 roky na úrovni ISCED 3 nebo s kumulativní délkou trvání kratší než 11 let od zahájení vzdělávání na úrovni ISCED 1; tyto programy neumožňují přímý přístup k úrovním ISCED 5, 6 nebo 7; úspěšné ukončení těchto programů není dostatečné pro ukončení úrovně ISCED 3; tyto programy neumožňují přímý přístup ani k úrovni ISCED 4;

- ii) **částečné ukončení úrovně ISCED 3 bez přímého přístupu k prvním terciárním programům na úrovních ISCED 5, 6 nebo 7:**

programy s délkou trvání alespoň 2 roky na úrovni ISCED 3 a s kumulativní délkou trvání alespoň 11 let od zahájení vzdělávání na úrovni ISCED 1, které jsou součástí posloupnosti programů na úrovni ISCED 3, ale nejsou v pořadí posledním programem na této úrovni ISCED; tyto programy neumožňují přímý přístup k úrovním ISCED 5, 6 nebo 7; úspěšné ukončení těchto programů je dostatečné pouze pro částečné ukončení úrovně ISCED 3 (neboť přístup k terciárnímu vzdělávání na úrovních ISCED 5, 6 nebo 7 umožňuje pouze poslední program v pořadí); tyto programy neumožňují přímý přístup ani k úrovni ISCED 4;

- iii) **ukončení úrovně ISCED 3 bez přímého přístupu k prvním terciárním programům na úrovních ISCED 5, 6 nebo 7:**

programy s délkou trvání alespoň dva 2 na úrovni ISCED 3 a s kumulativní délkou trvání alespoň 11 let od zahájení vzdělávání na úrovni ISCED 1; tyto programy mohou být konečné nebo mohou umožňovat přímý přístup k úrovni ISCED 4; úspěšné ukončení těchto programů opravňuje k ukončení úrovně ISCED 3;

- iv) **ukončení úrovně ISCED 3 s přímým přístupem k prvním terciárním programům na úrovních ISCED 5, 6 nebo 7:**

všechny programy, které umožňují přímý přístup k prvním terciárním programům na úrovních ISCED 5, 6 nebo 7 bez ohledu na jejich délku trvání na úrovni ISCED 3 nebo jejich kumulativní délku trvání od zahájení vzdělávání na úrovni ISCED 1; tyto programy umožňují přímý přístup k úrovni ISCED 4.

E. DALŠÍ PROGRAMY ZAHRNUTÉ DO ÚROVNĚ ISCED 3

177. Úroveň ISCED 3 zahrnuje programy vhodné pro osoby se speciálními vzdělávacími potřebami, které z hlediska složitosti obsahu odpovídají programům standardně zařazeným do této úrovně ISCED.
178. Úroveň ISCED 3 může zahrnovat některé odborně zaměřené programy druhého cyklu, pokud přechodový bod na konci druhého cyklu odpovídá přechodovému bodu mezi úrovněmi v jiných zejména všeobecně zaměřených programech, které vzdělávací systém nabízí.
179. Úroveň ISCED 3 zahrnuje také programy druhé šance nebo reintegrační programy vyšší sekundární úrovně. Takové vzdělávací programy se obvykle zaměřují na jedince, kteří:
- i) opustili školu před ukončením vyššího sekundárního vzdělávání, čímž je jim umožněn opětovný vstup do vzdělávacího systému a ukončení vyššího sekundárního vzdělávání;
 - ii) ukončili vyšší sekundární vzdělávání, ale chtějí vstoupit do vzdělávacího programu nebo zaměstnání, pro které nejsou ještě kvalifikováni.

Účastníci jsou obvykle starší než cílová věková skupina, pro kterou je úroveň ISCED 3 určena.

180. Úroveň ISCED 3 zahrnuje také programy vzdělávání dospělých, které z hlediska složitosti obsahu odpovídají programům standardně zařazeným do této úrovně ISCED.

F. KLASIFIKACE VZDĚLÁVACÍCH PROGRAMŮ NA ÚROVNI ISCED 3

181. Dvě doplňková hlediska umožňují pro vykazování použít kategorie pro zaměření a subkategorie pro ukončení úrovně a přístup k vyšším úrovním ISCED. Ne všechny kombinace zaměření a ukončení úrovně a přístupu k vyšším úrovním ISCED však existují nebo jsou ve vzdělávacích systémech běžné. Kódy pro vzdělávací programy vyššího sekundárního vzdělávání jsou uvedeny v tabulce 7.

Tabulka 7 Klasifikační kódy pro vzdělávací programy na úrovni ISCED 3 (ISCED-P)

Kategorie (zaměření)		Subkategorie (ukončení úrovně a přístup k vyšším úrovním ISCED)	
34	Vyšší sekundární všeobecné vzdělávání	341	Nedostatečné pro úplné nebo částečné ukončení úrovně, bez přímého přístupu k postsekundárnímu neterciárnímu nebo terciárnímu vzdělávání
		342	Dostatečné pro částečné ukončení úrovně, bez přímého přístupu k postsekundárnímu neterciárnímu nebo terciárnímu vzdělávání
		343	Dostatečné pro ukončení úrovně, bez přímého přístupu k terciárnímu vzdělávání (ale může umožňovat přímý přístup k postsekundárnímu neterciárnímu vzdělávání)
		344	Dostatečné pro ukončení úrovně, s přímým přístupem k terciárnímu vzdělávání (může také umožňovat přímý přístup k postsekundárnímu neterciárnímu vzdělávání)
35	Vyšší sekundární odborné vzdělávání	351	Nedostatečné pro úplné nebo částečné ukončení úrovně, bez přímého přístupu k postsekundárnímu neterciárnímu nebo terciárnímu vzdělávání
		352	Dostatečné pro částečné ukončení úrovně, bez přímého přístupu k postsekundárnímu neterciárnímu nebo terciárnímu vzdělávání
		353	Dostatečné pro ukončení úrovně, bez přímého přístupu k terciárnímu vzdělávání (ale může umožňovat přímý přístup k postsekundárnímu neterciárnímu vzdělávání)
		354	Dostatečné pro ukončení úrovně, s přímým přístupem k terciárnímu vzdělávání (může také umožňovat přímý přístup k postsekundárnímu neterciárnímu vzdělávání)

G. KLASIFIKACE DOSAŽENÉHO VZDĚLÁNÍ NA ÚROVNI ISCED 3

182. Co se týče dosaženého vzdělání, platí, že uznané kvalifikace z těch programů úrovně ISCED 3, které nejsou dostatečné pro úplné nebo částečné ukončení úrovně ISCED 3, jsou klasifikovány v úrovni ISCED 2.
183. Podobně platí, že do úrovně ISCED 3 jsou řazeny uznané kvalifikace z programů úrovně ISCED 4, které nejsou dostatečné pro úplné nebo částečné ukončení úrovně ISCED 4.
184. Kódy pro dosažené vzdělání, týkající se programů vyššího sekundárního vzdělávání a kvalifikací, jsou uvedeny v tabulce 8.

Tabulka 8 Klasifikační kódy pro dosažené vzdělání na úrovni ISCED 3 (ISCED-A)

Kategorie (zaměření)		Subkategorie (ukončení úrovně a přístup k vyšším úrovním ISCED)	
24	Nižší sekundární všeobecné vzdělání	244	Uznané úspěšné ukončení programu vyššího sekundárního všeobecného vzdělávání, který není dostatečný pro úplné nebo částečné ukončení úrovně
25	Nižší sekundární odborné vzdělání	254	Uznané úspěšné ukončení programu vyššího sekundárního odborného vzdělávání, který není dostatečný pro úplné nebo částečné ukončení úrovně
34	Vyšší sekundární všeobecné vzdělání	342	Částečné ukončení úrovně, bez přímého přístupu k postsekundárnímu neterciárnímu nebo terciárnímu vzdělávání
		343	Ukončení úrovně, bez přímého přístupu k terciárnímu vzdělávání (ale může umožňovat přímý přístup k postsekundárnímu neterciárnímu vzdělávání)
		344	Ukončení úrovně, s přímým přístupem k terciárnímu vzdělávání (může také umožňovat přímý přístup k postsekundárnímu neterciárnímu vzdělávání) ¹
35	Vyšší sekundární odborné vzdělání	352	Částečné ukončení úrovně, bez přímého přístupu k postsekundárnímu neterciárnímu nebo terciárnímu vzdělávání
		353	Ukončení úrovně, bez přímého přístupu k terciárnímu vzdělávání (ale může umožňovat přímý přístup k postsekundárnímu neterciárnímu vzdělávání)
		354	Ukončení úrovně, s přímým přístupem k terciárnímu vzdělávání (může také umožňovat přímý přístup k postsekundárnímu neterciárnímu vzdělávání) ¹
1. Zahrnuje uznané úspěšné ukončení stupně programu postsekundárního neterciárního vzdělávání, který není dostatečný pro ukončení úrovně.			

ISCED 4 – POSTSEKUNDÁRNÍ NETERCIÁRNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

A. ZÁKLADNÍ PRAVIDLA

185. Postsekundární neterciární vzdělávání, které stejně jako terciární vzdělávání připravuje pro vstup na trh práce, poskytuje učení budované na sekundárním vzdělávání. Zaměřuje se na individuální získávání znalostí, dovedností a schopností, ale s nižší úrovní složitosti než je tomu u terciárního vzdělávání. Programy na úrovni ISCED 4 jsou obvykle určeny pro jedince s kvalifikací získanou na úrovni ISCED 3, která však není dostatečná pro přístup k terciárnímu vzdělávání nebo pro nástup do konkrétního zaměstnání. Například absolventi všeobecně zaměřených programů na úrovni ISCED 3 se mohou rozhodnout pro získání odborně zaměřené neterciární kvalifikace nebo absolventi odborně zaměřených programů na úrovni ISCED 3 se mohou rozhodnout pro zvýšení jejich kvalifikace nebo pro další specializaci. Ačkoliv obsah programů na úrovni ISCED 4 je zjevně postsekundární, není dostatečně komplexní/složitý pro to, aby byly tyto programy považovány za terciární vzdělávání.
186. Pro vstup do programů na úrovni ISCED 4 je vyžadováno ukončení programu na úrovni ISCED 3. Tyto vstupní požadavky však mohou být mírnější než pro programy terciárního vzdělávání na úrovních ISCED 5, 6 nebo 7.
187. Programy na této úrovni ISCED jsou obvykle určeny pro přímý vstup na trh práce. V některých vzdělávacích systémech jsou však na této úrovni ISCED nabízeny také všeobecně zaměřené programy. Takové programy jsou obvykle určeny studentům, kteří mají ukončenou úroveň ISCED 3, ale chtějí zvýšit své šance na vstup do terciárního vzdělávání.
188. Programy zařazené do úrovně ISCED 4 mohou být označovány mnoha způsoby, například primární odborné vzdělávání nebo příprava v profesní administrativě. Pro účely mezinárodního srovnání se k označení úrovně ISCED 4 používá termín postsekundární neterciární vzdělávání.

B. KLASIFIKAČNÍ KRITÉRIA

189. Pro vymezení postsekundárního neterciárního vzdělávání jsou důležitá následující kritéria:

Hlavní kritéria

- zaměření programu (viz odstavec 190);
- složitost obsahu vyšší než na úrovni ISCED 3 a nižší než na úrovních terciárního vzdělávání (viz odstavec 191);
- vstupní požadavky (viz odstavec 186).

Vedlejší kritéria

Žádná vedlejší kritéria.

190. Programy na úrovni ISCED 4 nejsou považovány za terciární vzdělávání, jsou obvykle odborného zaměření a programy konečné, které připravují pro vstup na trh práce. V některých vzdělávacích systémech mohou na této úrovni ISCED existovat i programy všeobecného zaměření. Programy určené pro zrevidování obsahu programů úrovně ISCED 3, např. s cílem připravit studenty na přijímací zkoušky do terciárního vzdělávání, by měly být zařazeny do úrovně ISCED 3.
191. Programy na úrovni ISCED 4 často slouží k rozšíření (nikoliv prohloubení) znalostí, dovedností a schopností absolventů, kteří ukončili program na úrovni ISCED 3. Programy nejsou často rozvinutější než programy na úrovni ISCED 3, ale jejich obsah je specializovanější nebo detailnější než na úrovni vyššího sekundárního vzdělávání. Programy jsou méně rozvinuté než programy na terciární úrovni a mohou být poskytovány v různém institucionálním prostředí (ne pouze v institucích, které jsou považovány za postsekundární neterciární instituce).

C. PROGRAMY PŘESAHOJÍCÍ NĚKOLIK ÚROVNÍ ISCED

192. Nejsou k dispozici.

D. DOPLŇKOVÁ HLEDISKA

193. Vzdělávací programy na úrovni ISCED 4 rozlišují dvě hlediska:

- zaměření programu (viz odstavec 194);
- ukončení úrovně a přístup k vyšším úrovním ISCED (viz odstavec 195).

Zaměření programu

194. V odstavcích 54 a 55 jsou definovány dvě kategorie zaměření programu:

- všeobecné;
- odborné.

Ukončení úrovně a přístup k vyšším úrovním ISCED

195. Pro úroveň ISCED 4 jsou stanoveny následující tři subkategorie:

i) **neukončení úrovně ISCED 4:**

moduly nebo stupně programů, které jsou příliš krátké pro ukončení úrovně; tyto programy neumožňují přístup k prvním programům terciárního vzdělávání na úrovních ISCED 5, 6 nebo 7; úspěšné ukončení těchto modulů nebo stupňů není dostatečné pro ukončení úrovně ISCED 4;

ii) **ukončení úrovně ISCED 4 bez přímého přístupu k prvním terciárním programům na úrovních ISCED 5, 6 nebo 7:**

programy primárně určené pro přímý vstup na trh práce;

iii) **ukončení úrovně ISCED 4 s přímým přístupem k prvním terciárním programům na úrovních ISCED 5, 6 nebo 7:**

programy primárně určené ke zvýšení šance na vstup do terciárního vzdělávání.

E. DALŠÍ PROGRAMY ZAHRNUTÉ DO ÚROVNĚ ISCED 4

196. Úroveň ISCED 4 zahrnuje programy vzdělávání dospělých, které z hlediska složitosti obsahu odpovídají programům standardně zařazeným do této úrovně ISCED.

F. KLASIFIKACE VZDĚLÁVACÍCH PROGRAMŮ NA ÚROVNI ISCED 4

197. Dvě doplňková hlediska umožňují pro vykazování použít kategorie pro zaměření a subkategorie pro ukončení úrovně a přístup k vyšším úrovním ISCED. Ne všechny kombinace zaměření a ukončení úrovně a přístupu k vyšším úrovním ISCED však existují nebo jsou ve vzdělávacích systémech běžné. Kódy pro vzdělávací programy postsekundárního neterciárního vzdělávání jsou uvedeny v tabulce 9.

Tabulka 9 Klasifikační kódy pro vzdělávací programy na úrovni ISCED 4 (ISCED-P)

Kategorie (zaměření)		Subkategorie (ukončení úrovně a přístup k vyšším úrovním ISCED)	
44	Postsekundární neterciární všeobecné vzdělávání	441	Nedostatečné pro ukončení úrovně, bez přímého přístupu k terciárnímu vzdělávání
		443	Dostatečné pro ukončení úrovně, bez přímého přístupu k terciárnímu vzdělávání
		444	Dostatečné pro ukončení úrovně, s přímým přístupem k terciárnímu vzdělávání
45	Postsekundární neterciární odborné vzdělávání	451	Nedostatečné pro ukončení úrovně, bez přímého přístupu k terciárnímu vzdělávání
		453	Dostatečné pro ukončení úrovně, bez přímého přístupu k terciárnímu vzdělávání
		454	Dostatečné pro ukončení úrovně, s přímým přístupem k terciárnímu vzdělávání

G. KLASIFIKACE DOSAŽENÉHO VZDĚLÁNÍ NA ÚROVNI ISCED 4

198. Co se týče dosaženého vzdělání, jsou do úrovně ISCED 4 zařazeny uznané kvalifikace z takových úspěšně ukončených stupňů programu úrovně ISCED 5, které nejsou dostatečné pro ukončení úrovně ISCED 5.
199. Kódy pro dosažené vzdělání, týkající se postsekundárních neterciárních kvalifikací, jsou uvedeny v tabulce 10.

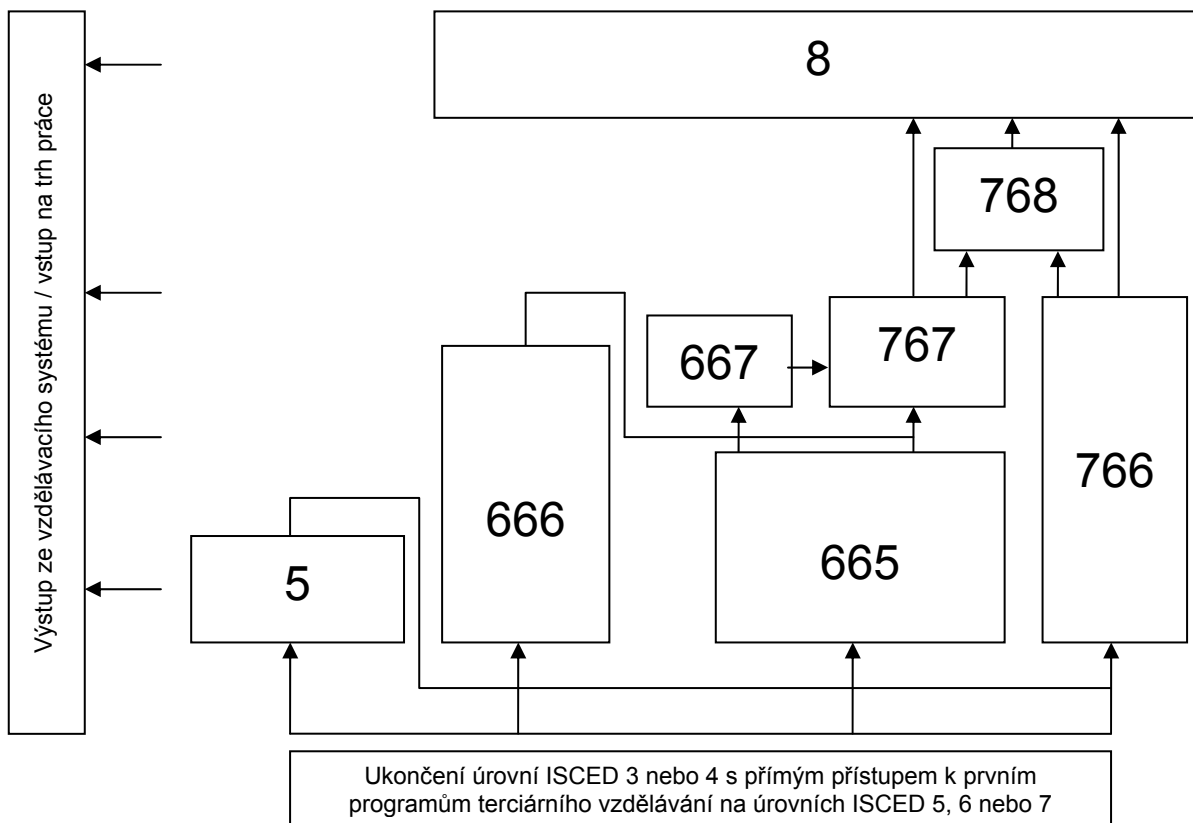
Tabulka 10 Klasifikační kódy pro dosažené vzdělání na úrovni ISCED 4 (ISCED-A)

Kategorie (zaměření)		Subkategorie (ukončení úrovně a přístup k vyšším úrovním ISCED)	
34	Vyšší sekundární všeobecné vzdělání	344	Uznané úspěšné ukončení stupně programu postsekundárního neterciárního všeobecného vzdělávání, který není dostatečný pro ukončení úrovně
35	Vyšší sekundární odborné vzdělání	354	Uznané úspěšné ukončení stupně programu postsekundárního odborného vzdělávání, který není dostatečný pro ukončení úrovně
44	Postsekundární neterciární všeobecné vzdělání	443	Ukončení úrovně, bez přímého přístupu k terciárnímu vzdělávání
		444	Ukončení úrovně, s přímým přístupem k terciárnímu vzdělávání ¹
45	Postsekundární neterciární odborné vzdělání	453	Ukončení úrovně, bez přímého přístupu k terciárnímu vzdělávání
		454	Ukončení úrovně, s přímým přístupem k terciárnímu vzdělávání ¹
1. Zahnuje uznané úspěšné ukončení programu nebo stupně programu krátkého cyklu terciárního vzdělávání, který není dostatečný pro ukončení úrovně.			

TERCIÁRNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

200. Terciární vzdělávání navazuje na sekundární vzdělávání a poskytuje vzdělávací aktivity ve specializovaných oborech vzdělání. Zaměřuje se na učení s vysokou úrovní složitosti a odbornosti. Terciární vzdělávání nezahrnuje pouze vzdělávání, které je běžně chápáno jako akademické, ale zahrnuje také další odborné nebo profesní vzdělávání. Skládá se z úrovní ISCED 5, 6, 7 a 8, které jsou označovány jako krátký cyklus terciárního vzdělávání, bakalářská nebo jí odpovídající úroveň, magisterská nebo jí odpovídající úroveň a doktorská nebo jí odpovídající úroveň. Obsah programů na terciární úrovni je složitější a pokročilejší než na nižších úrovních ISCED.
201. První programy na úrovních ISCED 5, 6 nebo 7 vyžadují úspěšné ukončení těch programů na úrovni ISCED 3, které umožňují přímý přístup do prvních programů terciárního vzdělávání. Přístup může být také možný z úrovně ISCED 4. Kromě kvalifikačních požadavků může vstup do vzdělávacích programů na této úrovni ISCED záviset také na výběru předmětů a/nebo dosaženém ročníku na úrovních ISCED 3 nebo 4. Další možnou podmínkou je účast a úspěch v přijímacím řízení.
202. V terciárním vzdělávání je vzdělávací program vždy zařazen do stejné úrovně ISCED jako kvalifikace, udělená po jeho úspěšném ukončení (jestliže program není částečně klasifikován v úrovni ISCED 3, viz odstavec 173). Proto není, na rozdíl od úrovní ISCED 0, 1, 2 a 3, obsah programů přesahujících více úrovní ISCED použitelný pro terciární úroveň.
203. Obvykle je hierarchie mezi kvalifikacemi udělenými z programů terciárního vzdělávání jasná. Nicméně národní programy na úrovních ISCED 5, 6 a 7 (na rozdíl od programů na úrovních ISCED 1 až 4) mohou existovat spíše paralelně než jako jedna úroveň ISCED navazující na jinou. Ukončení programu na úrovních ISCED 3 nebo 4 může v závislosti na dostupnosti v konkrétním vzdělávacím systému a/nebo dalších vstupních požadavcích umožňovat přístup k řadě prvních programů terciárního vzdělávání na úrovních ISCED 5, 6 nebo 7.
- Patří mezi ně:
- programy krátkého cyklu terciárního vzdělávání na úrovni ISCED 5 (alespoň 2 roky);
 - bakalářské nebo jim odpovídající programy vedoucí k udělení prvního diplomu na úrovni ISCED 6 (3 až 4 roky);
 - bakalářské nebo jim odpovídající programy s prodlouženou délkou trvání na úrovni ISCED 6 (více než 4 roky) vedoucí k udělení prvního diplomu;
 - magisterské nebo jim odpovídající programy s prodlouženou délkou trvání na úrovni ISCED 7 (alespoň 5 let) vedoucí k udělení prvního diplomu.
204. Přechod mezi programy na terciární úrovni není vždy jasně rozlišitelný, neboť je možné programy kombinovat a kredity přesouvat z jednoho programu do jiného. V některých případech je možné kredity z dříve ukončeného vzdělávacího programu využít k ukončení programu na vyšší úrovni ISCED. Například kredity získané v programu na úrovni ISCED 5 mohou snížit počet kreditů nebo délku studia vyžadovanou pro ukončení programu na úrovni ISCED 6. V některých vzdělávacích systémech mohou být jedinci po ukončení programu na úrovni ISCED 5 převedeni do vzdělávacího programu na úrovni ISCED 6, což může zkrátit dobu potřebnou k ukončení programu na úrovni ISCED 6. Jiní mohou vstoupit z úrovně ISCED 3 přímo do úrovně ISCED 6 nebo 7. V mnoha vzdělávacích systémech však musí většina studentů nejprve ukončit úroveň ISCED 6, aby získala přístup do úrovně ISCED 7.
205. Úspěšné ukončení úrovně ISCED 7 je obvykle vyžadováno pro vstup do úrovně ISCED 8.
206. Obrázek 1 znázorňuje skupiny terciárních vzdělávacích programů a vzdělávací cesty mezi nimi.

Obrázek 1 Terciární vzdělávací cesty v klasifikaci ISCED

ISCED 5 – KRÁTKÝ CYKLUS TERCIÁRNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ

A. ZÁKLADNÍ PRAVIDLA

207. Programy na úrovni ISCED 5, definované jako krátký cyklus terciárního vzdělávání, jsou často určeny k tomu, aby účastníkům poskytovaly profesní znalosti, dovednosti a schopnosti. Jsou obvykle zaměřené prakticky, pracovně orientované a připravují studenty pro vstup na trh práce. Tyto programy však mohou také umožňovat přístup k jiným programům terciárního vzdělávání. Úroveň ISCED 5 zahrnuje také akademicky zaměřené programy terciárního vzdělávání s nižší úrovní složitosti než je tomu u bakalářských nebo jim odpovídajících programů.
208. Pro vstup do programů na úrovni ISCED 5 je vyžadováno úspěšné ukončení úrovně ISCED 3 nebo 4, které umožňují přístup do terciárního vzdělávání. Programy na úrovni ISCED 5 mají složitější obsah než programy na úrovních ISCED 3 a 4, ale jsou kratší a obvykle méně teoreticky orientované než programy na úrovni ISCED 6.
209. Přestože jsou programy na úrovni ISCED 5 obvykle určeny k tomu, aby připravily pro zaměstnání, mohou poskytovat kredity pro přestup do programů na úrovních ISCED 6 a 7. Po ukončení programů na úrovni ISCED 5 mohou jedinci v některých vzdělávacích systémech pokračovat ve vzdělávání na úrovni ISCED 6 (bakalářská nebo jí odpovídající úroveň) nebo v programech s prodlouženou délkou trvání na úrovni ISCED 7 (magisterská nebo jí odpovídající úroveň) vedoucích k udělení prvního diplomu.
210. Programy zařazené do úrovně ISCED 5 mohou být označovány mnoha způsoby, například (vyšší) technické vzdělávání, komunitní školní vzdělávání, vyšší odborné vzdělávání nebo bakalář+2. Pro účely mezinárodního srovnání se k označení úrovně ISCED 5 používá termín krátký cyklus terciárního vzdělávání.

B. KLASIFIKAČNÍ KRITÉRIA

211. Pro vymezení krátkého cyklu terciárního vzdělávání jsou důležitá následující kritéria:

Hlavní kritéria

- obsah programů krátkého cyklu terciárního vzdělávání (viz odstavec 212);
- vstupní požadavky (viz odstavec 208);
- minimální délka trvání úrovně (viz odstavec 213).

Vedlejší kritéria

- institucionální přechodový bod (viz odstavec 214);
 - obvyklá délka trvání úrovně (viz odstavec 213).
212. Úroveň ISCED 5 představuje nejnižší úroveň terciárního vzdělávání. Obsah programů na této úrovni ISCED je složitější než je tomu u sekundárního (úroveň ISCED 3) nebo postsekundárního neterciárního vzdělávání (úroveň ISCED 4), ale méně náročný než u programů na úrovni ISCED 6 (bakalářská nebo jí odpovídající úroveň).
213. Úroveň ISCED 5 má minimální délku trvání 2 roky a obvykle (ne však vždy) je kratší než 3 roky. Ve vzdělávacích systémech s modulárními programy, kde jsou kvalifikace udělovány na základě nastřádaných kreditů, by mělo být vyžadováno srovnatelné množství času a intenzity.
214. Přechodový bod z neterciárních do terciárních vzdělávacích institucí může pomoci vymezit hranice mezi vyšším sekundárním vzděláváním (úroveň ISCED 3), postsekundárním neterciárním vzděláváním (úroveň ISCED 4) a terciárním vzděláváním. Programy na úrovni ISCED 5 jsou často poskytovány jinými vzdělávacími institucemi než programy na úrovních ISCED 6, 7 a 8.

C. PROGRAMY PŘESAHUJÍCÍ NĚKOLIK ÚROVNÍ ISCED

215. Zvláštní pozornost při klasifikování vyžadují vzdělávací programy, které přesahují z úrovně ISCED 3 do úrovně ISCED 5. Do úrovně ISCED 5 by měly být zařazeny pouze ty ročníky, stupně nebo cykly, které odpovídají kritériím uvedeným v odstavci 211. Ročníky, stupně nebo cykly, které odpovídají

kritériím uvedeným v odstavci 166, by měly být zařazeny do úrovně ISCED 3. Jestliže použití klasifikačních kritérií nevede k jasnému vymezení hranice mezi úrovněmi ISCED 3 a 5, jsou v odstavci 173 uvedena další kritéria pro určení konce úrovně ISCED 3 a začátku úrovně ISCED 5.

D. DOPLŇKOVÁ HLEDISKA

216. Vzdělávací programy na úrovni ISCED 5 rozlišují dvě hlediska:

- zaměření programu (viz odstavec 217);
- ukončení úrovně (viz odstavec 218).

Zaměření programu

217. V odstavcích 54 a 55 jsou definovány dvě kategorie zaměření programu:

- všeobecné;
- odborné.

Až budou vytvořeny definice pro akademické a profesní programy, bude na úrovni ISCED 5 zaměření všeobecné a odborné nahrazeno zaměřením akademickým a profesním.

Ukončení úrovně

218. Pro úroveň ISCED 5 jsou stanoveny následující dvě subkategorie:

i) **neukončení úrovně ISCED 5:**

stupně (nebo programy) na úrovni ISCED 5 s délkou trvání kratší než 2 roky, tedy nedostatečné pro ukončení úrovně ISCED 5;

ii) **ukončení úrovně ISCED 5:**

programy na úrovni ISCED 5 s délkou trvání 2 roky nebo více, tedy dostatečné pro ukončení úrovně ISCED 5.

E. DALŠÍ PROGRAMY ZAHRNUTÉ DO ÚROVNĚ ISCED 5

219. Úroveň ISCED 5 zahrnuje programy vzdělávání dospělých nebo navazující vzdělávací programy, které z hlediska složitosti obsahu odpovídají programům standardně zařazeným do této úrovně ISCED.

F. KLASIFIKACE VZDĚLÁVACÍCH PROGRAMŮ NA ÚROVNI ISCED 5

220. Dvě doplňková hlediska umožňují pro vykazování použít kategorie pro zaměření a subkategorie pro ukončení úrovně. Kódy pro vzdělávací programy na úrovni ISCED 5 jsou uvedeny v tabulce 11.

Tabulka 11 Klasifikační kódy pro vzdělávací programy na úrovni ISCED 5 (ISCED-P)

Kategorie (zaměření)		Subkategorie (ukončení úrovně)	
54	Krátký cyklus terciárního všeobecného vzdělávání ¹	541	Nedostatečné pro ukončení úrovně
		544	Dostatečné pro ukončení úrovně
55	Krátký cyklus terciárního odborného vzdělávání ¹	551	Nedostatečné pro ukončení úrovně
		554	Dostatečné pro ukončení úrovně
1. Použije se na úrovni ISCED 5 při absenci mezinárodně dohodnuté definice pro akademické a profesní zaměření na terciární úrovni.			

G. KLASIFIKACE DOSAŽENÉHO VZDĚLÁNÍ NA ÚROVNI ISCED 5

221. Co se týče dosaženého vzdělání, uznané dílčí kvalifikace udělené po úspěšném ukončení stupně (nebo programu) na úrovni ISCED 5, který není dostatečný pro ukončení této úrovně, jsou klasifikovány v úrovni ISCED 4. Účast v programu na úrovni ISCED 5 bez uznaného úspěšného ukončení se pro účely stanovení úrovně dosaženého vzdělání nebere v úvahu.
222. Uznané dílčí kvalifikace udělené po úspěšném ukončení stupně programu (před prvním diplomem) nejsou pro ukončení úrovně ISCED 6 považovány za dostatečné a jsou ohledně dosaženého vzdělání klasifikovány v úrovni ISCED 5.
223. Kódy pro dosažené vzdělání, týkající se programů na úrovni ISCED 5, jsou uvedeny v tabulce 12.

Tabulka 12 Klasifikační kódy pro dosažené vzdělání na úrovni ISCED 5 (ISCED-A)

Kategorie (zaměření)		Subkategorie (ukončení úrovně a přístup k vyšším úrovním ISCED)	
44	Postsekundární neterciární všeobecné vzdělání	444	Uznané úspěšné ukončení programu (nebo stupně) krátkého cyklu terciárního všeobecného ¹ vzdělávání, který není dostatečný pro ukončení úrovně
45	Postsekundární neterciární odborné vzdělání	454	Uznané úspěšné ukončení programu (nebo stupně) krátkého cyklu terciárního odborného ¹ vzdělávání, který není dostatečný pro ukončení úrovně
54	Krátký cyklus terciárního všeobecného vzdělání ¹	540	Není dále definováno ²
55	Krátký cyklus terciárního odborného vzdělání ¹	550	Není dále definováno ²
56	Krátký cyklus terciárního vzdělání, zaměření nespécifikováno ³	560	Není dále definováno ²
1. Použije se na úrovni ISCED 5 při absenci mezinárodně dohodnuté definice pro akademické a profesní zaměření programu na terciární úrovni. 2. Zahrnuje uznané úspěšné ukončení programu krátkého cyklu terciárního vzdělávání, dostatečného pro ukončení úrovně ISCED 5, nebo programu či stupně programu na bakalářské nebo jí odpovídající úrovni, který není dostatečný pro ukončení úrovně ISCED 6. 3. Použije se na úrovni ISCED 6 při absenci mezinárodně dohodnuté definice pro akademické a profesní zaměření programu na terciární úrovni.			

ISCED 6 – BAKALÁŘSKÁ NEBO JÍ ODPOVÍDAJÍCÍ ÚROVEŇ

A. ZÁKLADNÍ PRAVIDLA

224. Programy na úrovni ISCED 6, definované jako bakalářská nebo jí odpovídající úroveň, jsou obvykle určeny k tomu, aby účastníkům poskytly středně pokročilé akademické a/nebo profesní znalosti, dovednosti a schopnosti vedoucí k udělení prvního diplomu nebo jemu odpovídající kvalifikaci. Jsou obvykle zaměřeny na teorii, ale mohou zahrnovat i praktické prvky či informace o stavu v oblasti výzkumu a/nebo o nejlepších poznatcích z praxe. Obvykle jsou nabízeny univerzitami a jim odpovídajícími terciárními vzdělávacími institucemi.
225. Výuka na této úrovni ISCED má často podobu přednášek, přičemž po přednášejících je vyžadováno, aby měli kvalifikaci z úrovně ISCED 7 nebo 8 nebo zkušenosti na pozici vedoucího pracovníka v daném pracovním oboru. Programy na této úrovni ISCED nemusí nutně zahrnovat dokončení výzkumného projektu nebo vědecké práce; pokud je však zahrnují, jsou tyto projekty méně rozvinuté, méně nezávislé nebo jsou prováděny pod větším dozorem než projekty na úrovních ISCED 7 nebo 8.
226. Pro vstup do programů na úrovni ISCED 6 je obvykle vyžadováno úspěšné ukončení programů úrovně ISCED 3 nebo 4, které umožňují přístup do terciárního vzdělávání. Vstup může záviset na výběru předmětů a/nebo dosaženém stupni na úrovni ISCED 3 a/nebo 4. Navíc může být vyžadována účast a úspěch v přijímacím řízení. Vstup nebo přestup do úrovně ISCED 6 je také někdy možný po úspěšném ukončení úrovně ISCED 5. Po ukončení programů na úrovni ISCED 6 mohou jedinci pokračovat ve svém vzdělávání na úrovni ISCED 7 (magisterská nebo jí odpovídající úroveň), i když ne všechny programy úrovně ISCED 6 umožňují do úrovně ISCED 7 přístup. Programy na úrovni ISCED 6 obvykle neumožňují přímý přístup k programům na úrovni ISCED 8 (doktorská nebo jí odpovídající úroveň).
227. Programy zařazené do úrovně ISCED 6 mohou být označovány mnoha způsoby, například bakalářský program či první univerzitní cyklus. Je však důležité si uvědomit, že programy s podobným názvem „bakalář“ by do úrovně ISCED 6 měly být zařazeny pouze tehdy, splňují-li kritéria uvedená v odstavci 228. Pro účely mezinárodního srovnání se k označení úrovně ISCED 6 používá termín bakalářská nebo jí odpovídající úroveň.

B. KLASIFIKAČNÍ KRITÉRIA

228. Pro vymezení bakalářské nebo jí odpovídající úrovně jsou důležitá následující kritéria:

Hlavní kritéria

- teoreticky a/nebo profesně zaměřený obsah (viz odstavec 224);
- vstupní požadavky (viz odstavec 226);
- minimální délka trvání programu vedoucího k udělení prvního diplomu (viz odstavec 229);
- pozice v národní struktuře diplomů a kvalifikací (viz odstavec 230).

Vedlejší kritéria

- kvalifikace přednášejících (viz odstavec 231);
 - nemožnost přímého přístupu do programů úrovně ISCED 8 (viz odstavec 226).
229. Programy vedoucí k udělení prvního diplomu na úrovni ISCED 6 mají obvyklou délku trvání 3 až 4 roky denního studia na terciární úrovni. Pro vzdělávací systémy, ve kterých jsou diplomy udělovány na základě nastřádaných kreditů, platí, že by mělo být vyžadováno srovnatelné množství času a intenzity.
230. Programy na této úrovni ISCED obvykle vedou k udělení prvního diplomu a odpovídajícím kvalifikacím v terciárním vzdělávání (ačkoliv jedinci mohou mít získanou kvalifikaci na úrovni ISCED 5 před zápisem do programu na úrovni ISCED 6). Programy mohou zahrnovat praktické prvky a/nebo praxi i teoretické studium. Programy s prodlouženou délkou trvání více než 4 roky vedoucí k udělení prvního diplomu jsou zařazeny do této úrovně ISCED tehdy, pokud složitost jejich obsahu odpovídá bakalářským programům. Do úrovně ISCED 6 mohou být navíc zařazeny i programy vedoucí k udělení druhého nebo dalšího diplomu, pokud z hlediska složitosti obsahu odpovídají programům standardně zařazeným do této úrovně ISCED ve stejném vzdělávacím systému a pokud splňují další

hlavní kritéria. Programy na této úrovni ISCED vedoucí k udělení druhého nebo dalšího diplomu mají obvykle délku trvání 1 až 2 roky, jsou často profesně zaměřeny, nabízejí větší specializaci než programy vedoucí k udělení prvního diplomu, ale nemají výrazně složitější obsah. Programy na úrovni ISCED 6 nevyžadují nutně přípravu samostatné bakalářské nebo závěrečné práce.

231. Ve vzdělávacích systémech, ve kterých pro pedagogický sbor na této úrovni existuje požadavek pedagogické kvalifikace úrovně ISCED 8, může být tento požadavek pro vzdělávací programy vhodným kritériem. Kritérium slouží k odlišení programů na úrovni ISCED 5 od programů na úrovni ISCED 6.

C. PROGRAMY PŘESAHUJÍCÍ NĚKOLIK ÚROVNÍ ISCED

232. Nejsou k dispozici.

D. DOPLŇKOVÁ HLEDISKA

233. Vzdělávací programy na úrovni ISCED 6 rozlišují dvě hlediska:

- zaměření programu (viz odstavec 234);
- délka trvání programu a pozice v národní struktuře diplomů a kvalifikací (viz odstavec 235).

Zaměření programu

234. Jsou definovány následující dvě kategorie zaměření programu:

- akademické;
- profesní.

Délka trvání programu a pozice v národní struktuře diplomů a kvalifikací

235. Pro úroveň ISCED 6 jsou pro délku trvání programu a pozici v národní struktuře diplomů a kvalifikací stanoveny následující čtyři subkategorie:

i) **stupeň (nebo program) na bakalářské nebo jí odpovídající úrovni vedoucí k udělení prvního diplomu**

s kumulativní teoretickou délkou trvání (na terciární úrovni) kratší než 3 roky, tedy nedostatečný pro ukončení úrovně ISCED 6;

ii) **program na bakalářské nebo jí odpovídající úrovni vedoucí k udělení prvního diplomu**

s kumulativní teoretickou délkou trvání (na terciární úrovni) 3 až 4 roky;

iii) **program na bakalářské nebo jí odpovídající úrovni s prodlouženou délkou trvání vedoucí k udělení prvního diplomu**

s kumulativní teoretickou délkou trvání (na terciární úrovni) více než 4 roky;

iv) **program na bakalářské nebo jí odpovídající úrovni vedoucí k udělení druhého nebo dalšího diplomu**

navazující na úspěšně ukončený bakalářský nebo jemu odpovídající program.

E. DALŠÍ PROGRAMY ZAHRNUTÉ DO ÚROVNĚ ISCED 6

236. Úroveň ISCED 6 zahrnuje programy vzdělávání dospělých nebo navazující vzdělávací programy, které z hlediska složitosti obsahu odpovídají programům standardně zařazeným do této úrovně ISCED.

F. KLASIFIKACE VZDĚLÁVACÍCH PROGRAMŮ NA ÚROVNĚ ISCED 6

237. Dvě doplňková hlediska umožňují pro vykazování použít kategorie pro zaměření a subkategorie pro délku trvání programu/pozici v národní struktuře diplomů a kvalifikací. Kódy pro vzdělávací programy na úrovni ISCED 6 jsou uvedeny v tabulce 13.

Tabulka 13 Klasifikační kódy pro vzdělávací programy na úrovni ISCED 6 (ISCED-P)

Kategorie (zaměření)		Subkategorie (délka trvání/pozice ve struktuře diplomů a kvalifikací) s popisem	
64	Bakalářská nebo jí odpovídající akademická úroveň	641	Nedostatečné pro ukončení úrovně
		645	První diplom (3 až 4 roky)
		646	První diplom v programech s prodlouženou délkou trvání (více než 4 roky)
		647	Druhý nebo další diplom navazující na úspěšně ukončený bakalářský nebo jemu odpovídající program
65	Bakalářská nebo jí odpovídající profesní úroveň	651	Nedostatečné pro ukončení úrovně
		655	První diplom (3 až 4 roky)
		656	První diplom v programech s prodlouženou délkou trvání (více než 4 roky)
		657	Druhý nebo další diplom navazující na úspěšně ukončený bakalářský nebo jemu odpovídající program
66	Bakalářská nebo jí odpovídající úroveň, zaměření nespecifikováno ¹	661	Nedostatečné pro ukončení úrovně
		665	První diplom (3 až 4 roky)
		666	První diplom v programech s prodlouženou délkou trvání (více než 4 roky)
		667	Druhý nebo další diplom navazující na úspěšně ukončený bakalářský nebo jemu odpovídající program
1. Použije se na úrovni ISCED 6 při absenci mezinárodně dohodnuté definice pro akademické a profesní zaměření programu na terciární úrovni.			

G. KLASIFIKACE DOSAŽENÉHO VZDĚLÁNÍ NA ÚROVNI ISCED 6

238. Co se týče dosaženého vzdělání, uznané dílčí kvalifikace udělené po úspěšném ukončení stupňů programů (před prvním diplomem), které nejsou dostatečné pro ukončení úrovně ISCED 6, jsou klasifikovány v úrovni ISCED 5. Pro účely stanovení úrovně dosaženého vzdělání se účast v prvním programu na úrovni ISCED 6 bez uznaného úspěšného ukončení nebere v úvahu.
239. Uznané dílčí kvalifikace udělené po úspěšném ukončení stupně prvního programu na úrovni ISCED 7 (na magisterské nebo jí odpovídající úrovni - buď první diplom v programech s prodlouženou délkou trvání, nebo druhý diplom následující po bakalářském programu), který není dostatečný pro ukončení úrovně ISCED 7, jsou z hlediska dosaženého vzdělání klasifikovány v úrovni ISCED 6.
240. Kódy pro dosažené vzdělání, týkající se programů na úrovni ISCED 6, jsou uvedeny v tabulce 14.

Tabulka 14 Klasifikační kódy pro dosažené vzdělání na úrovni ISCED 6 (ISCED-A)

Kategorie (zaměření)		Subkategorie	
54	Krátký cyklus terciárního všeobecného vzdělání	540	Není dále definováno ¹
55	Krátký cyklus terciárního odborného vzdělání	550	Není dále definováno ¹
56	Krátký cyklus terciárního vzdělání, zaměření nspecifikováno ²	560	Není dále definováno ¹
64	Bakalářská nebo jí odpovídající akademická úroveň	640	Není dále definováno ³
65	Bakalářská nebo jí odpovídající profesní úroveň	650	Není dále definováno ³
66	Bakalářská nebo jí odpovídající úroveň, zaměření nspecifikováno ²	660	Není dále definováno ³
1. Zahnuje uznané úspěšné ukončení programu nebo stupně programu na bakalářské nebo jí odpovídající úrovni, který není dostatečný pro ukončení úrovně ISCED 6. 2. Použije se na úrovních ISCED 6 a 7 při absenci mezinárodné dohodnuté definice pro akademické a profesní zaměření na terciární úrovni. 3. Zahnuje uznané úspěšné ukončení programu na bakalářské nebo jí odpovídající úrovni, který je dostatečný pro ukončení úrovně ISCED 6, nebo programu či stupně programu na magisterské nebo jí odpovídající úrovni, který není dostatečný pro ukončení úrovně ISCED 7.			

ISCED 7 – MAGISTERSKÁ NEBO JÍ ODPOVÍDAJÍCÍ ÚROVEŇ

A. ZÁKLADNÍ PRAVIDLA

241. Programy na úrovni ISCED 7, definované jako magisterská nebo jí odpovídající úroveň, jsou určeny především k tomu, aby účastníkům poskytly pokročilé akademické a/nebo profesní znalosti, dovednosti a schopnosti vedoucí k udělení druhého diplomu nebo jemu odpovídající kvalifikaci. Programy na této úrovni ISCED mohou mít značný podíl ve výzkumu, ale to ještě nevede k udělení doktorské kvalifikace. Jsou obvykle zaměřeny na teorii, ale mohou zahrnovat i praktické prvky a informace o stavu v oblasti výzkumu a/nebo o nejlepších poznatcích z praxe. Obvykle jsou nabízeny univerzitami a jim odpovídajícími terciárními vzdělávacími institucemi.
242. Výuka na této úrovni ISCED má často podobu přednášek, přičemž po přednášejících je vyžadováno, aby měli kvalifikaci z úrovně ISCED 7 nebo 8. Programy na této úrovni ISCED mohou zahrnovat dokončení výzkumného projektu nebo vědecké práce, které jsou rozvinutější než na úrovni ISCED 6 a méně rozvinuté než na úrovni ISCED 8.
243. Pro vstup do programů na úrovni ISCED 7 vedoucích k udělení druhého nebo dalšího diplomu je obvykle vyžadováno úspěšné ukončení programů úrovně ISCED 6 nebo 7. V případě programů s prodlouženou délkou trvání, které vedou k udělení prvního diplomu, jež odpovídá magisterskému titulu, je pro vstup vyžadováno úspěšné ukončení programů na úrovni ISCED 3 nebo 4 s přístupem k terciárnímu vzdělávání. Vstup do těchto programů může záviset na výběru předmětů a/nebo dosaženém stupni na úrovních ISCED 3 a/nebo 4. Navíc může být vyžadována účast a úspěch v přijímacím řízení. Programy na úrovni ISCED 7 mají výrazně složitější obsah než programy na úrovni ISCED 6 a jsou obvykle více specializované. Po ukončení programů na úrovni ISCED 7 mohou jedinci pokračovat ve svém vzdělávání na úrovni ISCED 8 (doktorská nebo jí odpovídající úroveň), i když ne všechny programy úrovně ISCED 7 umožňují do úrovně ISCED 8 přístup.
244. Programy zařazené do úrovně ISCED 7 mohou být označovány mnoha způsoby, například magisterské programy nebo magistr. Je však důležité si uvědomit, že programy s podobným názvem „magistr“ by do úrovně ISCED 7 měly být zařazeny pouze tehdy, splňují-li kritéria uvedená v odstavci 245. Pro účely mezinárodního srovnání se k označení úrovně ISCED 7 používá termín magisterská nebo jí odpovídající úroveň.

B. KLASIFIKAČNÍ KRITÉRIA

245. Pro vymezení magisterské nebo jí odpovídající úrovně jsou důležitá následující kritéria:

Hlavní kritéria

- teoreticky a/nebo profesně zaměřený obsah (viz odstavec 241);
- pozice v národní struktuře diplomů a kvalifikací (viz odstavce 246 a 247);
- vstupní požadavky (viz odstavec 243).

Vedlejší kritéria

- minimální kumulativní délka trvání programů s prodlouženou délkou trvání vedoucích k udělení prvního diplomu (viz odstavec 247);
 - přímý přístup do programů úrovně ISCED 8 (viz odstavec 249).
246. Programy na této úrovni ISCED obvykle vedou k udělení druhého nebo dalšího diplomu, který následuje po udělení prvního diplomu z programů úrovně ISCED 6 nebo 7. Kvalifikace, ekvivalentní například k postgraduálním profesním kvalifikacím, jsou do úrovně ISCED 7 také zařazeny, pokud již nejsou klasifikovány v úrovni ISCED 6 (viz odstavec 230).
247. Programy s prodlouženou délkou trvání alespoň 5 let vedoucí k udělení prvního diplomu jsou do této úrovně ISCED zařazeny tehdy, když z hlediska složitosti obsahu odpovídají magisterským programům. Takové programy obvykle zahrnují přípravu diplomové nebo závěrečné práce. V tomto případě diplom nebo dosažená kvalifikace umožňuje přímý přístup do úrovně ISCED 8 nebo program odpovídá programu vedoucímu k udělení druhého nebo dalšího diplomu již klasifikovanému v úrovni ISCED 7. Do této úrovně ISCED je také zařazeno vysoce specializované profesní studium s podobnou nebo delší kumulativní délkou trvání terciárního vzdělávání (např. lékařství, stomatologie,

veterinární vědy a v některých případech právo nebo technické vědy), které z hlediska šíře a hloubky obsahu odpovídají programům standardně zařazeným do této úrovně ISCED, ačkoliv obvykle nevyžadují přípravu diplomové nebo závěrečné práce.

248. Programy vedoucí k udělení druhého nebo dalšího diplomu mají na této úrovni ISCED obvyklou délku trvání 1 až 4 roky denního studia. Pro vzdělávací systémy, ve kterých jsou diplomy udělovány na základě nastřádaných kreditů, platí, že by mělo být vyžadováno srovnatelné množství času a intenzity. Kumulativní délka trvání studia na terciární úrovni tedy obvykle trvá 5 až 8 let nebo i déle.
249. Programy terciárního vzdělávání, které umožňují přímý přístup k úrovni ISCED 8, jsou běžně zahrnuty do úrovně ISCED 7. Ovšem ne všechny programy na úrovni ISCED 7 přístupu do úrovně ISCED 8 umožňují.

C. PROGRAMY PŘESAHUJÍCÍ NĚKOLIK ÚROVNÍ ISCED

250. Nejsou k dispozici.

D. DOPLŇKOVÁ HLEDISKA

251. Vzdělávací programy na úrovni ISCED 7 rozlišují dvě hlediska:

- zaměření programu (viz odstavec 252);
- pozice v národní struktuře diplomů a kvalifikací (viz odstavec 253).

Zaměření programu

252. Jsou definovány dvě kategorie zaměření programu:

- akademické;
- profesní.

Pozice v národní struktuře diplomů a kvalifikací

253. Pro úroveň ISCED 7 jsou stanoveny následující čtyři subkategorie:

i) **stupeň (nebo program) na magisterské nebo jí odpovídající úrovni vedoucí k udělení prvního diplomu**

s kumulativní teoretickou délkou trvání (na terciární úrovni) kratší než 5 let, tedy nedostatečný pro ukončení úrovně ISCED 7;

ii) **program s prodlouženou délkou trvání na magisterské nebo jí odpovídající úrovni vedoucí k udělení prvního diplomu**

s kumulativní teoretickou délkou trvání (na terciární úrovni) alespoň 5 let (nevyžaduje předchozí terciární vzdělání);

iii) **program na magisterské nebo jí odpovídající úrovni vedoucí k udělení druhého nebo dalšího diplomu**

navazující na úspěšně ukončený bakalářský nebo jemu odpovídající program;

iv) **program na magisterské nebo jí odpovídající úrovni vedoucí k udělení druhého nebo dalšího diplomu**

navazující na jiný úspěšně ukončený magisterský nebo jemu odpovídající program.

E. DALŠÍ PROGRAMY ZAHRNUTÉ DO ÚROVNĚ ISCED 7

254. Úroveň ISCED 7 zahrnuje programy vedoucí k udělení vědeckých kvalifikací, které jsou výslovně určeny k přípravě účastníků na řízení výzkumných projektů, ale jsou pod úrovní doktorskou. Tyto programy často splňují stejná kritéria jako programy na úrovni ISCED 8, přestože mají kratší délku trvání (kumulativní délka trvání je 5 až 6 let od zahájení terciárního vzdělávání), obvykle nedostatečnou nezávislost, vyžadovanou studenty usilujícími o vysokou vědeckou kvalifikaci, a připravují pro vstup do programů na úrovni ISCED 8. Do této úrovně ISCED jsou zařazeny v závislosti na jejich pozici v národní struktuře diplomů a kvalifikací.

F. KLASIFIKACE VZDĚLÁVACÍCH PROGRAMŮ NA ÚROVNI ISCED 7

255. Dvě doplňková hlediska umožňují pro vykazování použít kategorie pro zaměření a subkategorie pro pozici v národní struktuře diplomů a kvalifikací. Kódy pro vzdělávací programy na úrovni ISCED 7 jsou uvedeny v tabulce 15.

Tabulka 15 Klasifikační kódy pro vzdělávací programy na úrovni ISCED 7 (ISCED-P)

Kategorie (zaměření)		Subkategorie (pozice ve struktuře diplomů a kvalifikací) s popisem	
74	Magisterská nebo jí odpovídající akademická úroveň	741	Nedostatečné pro ukončení úrovně
		746	První diplom v programech s prodlouženou délkou trvání (alespoň 5 let)
		747	Druhý nebo další diplom navazující na úspěšně ukončený bakalářský nebo jemu odpovídající program
		748	Druhý nebo další diplom navazující na úspěšně ukončený magisterský nebo jemu odpovídající program
75	Magisterská nebo jí odpovídající profesní úroveň	751	Nedostatečné pro ukončení úrovně
		756	První diplom v programech s prodlouženou délkou trvání (alespoň 5 let)
		757	Druhý nebo další diplom navazující na úspěšně ukončený bakalářský nebo jemu odpovídající program
		758	Druhý nebo další diplom navazující na úspěšně ukončený magisterský nebo jemu odpovídající program
76	Magisterská nebo jí odpovídající úroveň, zaměření nespécifikováno ¹	761	Nedostatečné pro ukončení úrovně
		766	První diplom v programech s prodlouženou délkou trvání (alespoň 5 let)
		767	Druhý nebo další diplom navazující na úspěšně ukončený bakalářský nebo jemu odpovídající program
		768	Druhý nebo další diplom navazující na úspěšně ukončený magisterský nebo jemu odpovídající program

1. Použije se na úrovni ISCED 7 při absenci mezinárodně dohodnuté definice pro akademické a profesní zaměření na terciární úrovni.

G. KLASIFIKACE DOSAŽENÉHO VZDĚLÁNÍ NA ÚROVNI ISCED 7

256. Co se týče dosaženého vzdělání, uznané dílčí kvalifikace udělené po úspěšném ukončení stupně (nebo programu) vedoucího k udělení prvního diplomu na magisterské nebo jí odpovídající úrovni, který není dostatečný pro ukončení úrovně ISCED 7, jsou klasifikovány v úrovni ISCED 6. Účast v jakémkoliv programu vedoucím k udělení prvního diplomu na úrovni ISCED 7 nebo druhého či dalšího diplomu na úrovni ISCED 7, který navazuje na úspěšné ukončení bakalářského nebo jemu odpovídajícího programu, se bez uznaného úspěšného ukončení nebere pro účely stanovení úrovně dosaženého vzdělání v úvahu.

257. Uznané dílčí kvalifikace udělené po úspěšném ukončení stupně (nebo programu) na doktorské nebo jí odpovídající úrovni, ale nedostatečné pro ukončení úrovně ISCED 8, jsou z hlediska dosaženého vzdělání klasifikovány v úrovni ISCED 7.

258. Kódy pro dosažené vzdělání, týkající se programů na úrovni ISCED 7, jsou uvedeny v tabulce 16.

Tabulka 16 Klasifikační kódy pro dosažené vzdělání na úrovni ISCED 7 (ISCED-A)

Kategorie (zaměření)		Subkategorie	
64	Bakalářská nebo jí odpovídající akademická úroveň	640	Není dále definováno ¹
65	Bakalářská nebo jí odpovídající profesní úroveň	650	Není dále definováno ¹
66	Bakalářská nebo jí odpovídající úroveň, zaměření nespecifikováno ²	660	Není dále definováno ¹
74	Magisterská nebo jí odpovídající akademická úroveň	740	Není dále definováno ³
75	Magisterská nebo jí odpovídající profesní úroveň	750	Není dále definováno ³
76	Magisterská nebo jí odpovídající úroveň, zaměření nespecifikováno ²	760	Není dále definováno ³
1. Zahrnuje uznané úspěšné ukončení programu nebo stupně programu na magisterské nebo jí odpovídající úrovni, který není dostatečný pro ukončení úrovně ISCED 7. 2. Použije se na úrovních ISCED 6 až 8 při absenci mezinárodně dohodnuté definice pro akademické a profesní zaměření na terciární úrovni. 3. Zahrnuje uznané úspěšné ukončení programu na magisterské nebo jí odpovídající úrovni, dostatečného pro ukončení úrovně ISCED 7, nebo programu či stupně programu na doktorské nebo jí odpovídající úrovni, který není dostatečný pro ukončení úrovně ISCED 8.			

ISCED 8 – DOKTORSKÁ NEBO JÍ ODPOVÍDAJÍCÍ ÚROVEŇ

A. ZÁKLADNÍ PRAVIDLA

259. Programy na úrovni ISCED 8, definované jako doktorská nebo jí odpovídající úroveň, jsou určeny především k tomu, aby vedly k pokročilé vědecké kvalifikaci. Programy na této úrovni ISCED se věnují pokročilému studiu a základnímu výzkumu a jsou standardně nabízeny pouze výzkumně orientovanými terciárními vzdělávacími institucemi, jako jsou univerzity. Doktorské programy jsou k dispozici v akademických i profesních oborech.
260. Úroveň ISCED 8 obvykle končí odevzdáním a obhajobou doktorské, závěrečné nebo jí odpovídající písemné práce v publikovatelné kvalitě, která musí představovat významný příspěvek k poznání příslušného oboru studia. Proto jsou tyto programy obvykle založeny na vědeckém výzkumu a nikoliv jen na přednáškách. V některých vzdělávacích systémech mají programy na úrovni ISCED 8 velmi limitované nebo vůbec žádné přednášky a jednotlivci pracující na doktorském diplomu jsou do výzkumu zapojeni téměř nezávisle nebo v malých skupinách s různým stupněm supervize. V některých vzdělávacích systémech je doktorský vědecký výzkum prováděn jedinci zaměstnanými univerzitou na pozici nižších výzkumných pracovníků nebo asistentů výzkumu, mimo to, že jsou zapsáni jako doktorandští studenti.
261. Pro vstup do programů na úrovni ISCED 8 nebo pozic nižších výzkumných pracovníků je obvykle vyžadováno úspěšné ukončení konkrétních programů na úrovni ISCED 7. Kvalifikace z úrovně ISCED 8 umožňuje přístup k zaměstnáním vyžadujícím vysoké akademické dovednosti a k výzkumným pozicím ve státní správě a výrobě, jakož i k výzkumným a učitelským pozicím ve vzdělávacích institucích poskytujících vzdělání na úrovních ISCED 6, 7 a 8.
262. Programy zařazené do úrovně ISCED 8 mohou být označovány mnoha způsoby, například PhD., DPhil, D.Lit, D.Sc, LL.D, doktorát a podobně. Je však důležité si uvědomit, že programy s podobným názvem „doktor“ by do úrovně ISCED 8 měly být zařazeny pouze tehdy, splňují-li kritéria uvedená v odstavci 263. Pro účely mezinárodního srovnání se k označení úrovně ISCED 8 používá termín doktorská nebo jí odpovídající úroveň.

B. KLASIFIKAČNÍ KRITÉRIA

263. Pro vymezení doktorské nebo jí odpovídající úrovně jsou důležitá následující kritéria:

Hlavní kritéria

- a. požadavek písemné práce (viz odstavec 264);
- b. vstupní požadavky (viz odstavec 261);
- c. minimální délka trvání úrovně (viz odstavec 265).

Vedlejší kritéria

- a. doktorský diplom/kvalifikace, vyžadované pro určitá povolání (viz odstavec 266).

264. Pro úspěšné ukončení programu na úrovni ISCED 8 je vyžadováno předložení závěrečné disertační nebo jí odpovídající písemné práce v publikovatelné kvalitě, která je produktem vědeckého výzkumu a představuje významný příspěvek k poznání příslušného oboru studia.
265. Úroveň ISCED 8 vyžaduje alespoň 3 roky prezenčního nebo ekvivalentního studia, celková kumulativní délka trvání je alespoň 7 let řádného studia na terciární úrovni.
266. Dosažení kvalifikace na úrovni ISCED 8 je často podmínkou pro přijetí na učitelské pozice ve vzdělávacích institucích, které poskytují programy na úrovních ISCED 6, 7 a 8, jakož i na výzkumné pozice ve státní správě a výrobě.

C. PROGRAMY PŘESAHUJÍCÍ NĚKOLIK ÚROVNÍ ISCED

267. Nejsou k dispozici.

D. DOPLŇKOVÁ HLEDISKA

268. Vzdělávací programy na úrovni ISCED 8 rozlišuje hledisko:

- zaměření programu (viz odstavec 269).

Zaměření programu

269. Jsou definovány dvě kategorie zaměření programu:

- akademické;
- profesní.

E. DALŠÍ PROGRAMY ZAHRNUTÉ DO ÚROVNĚ ISCED 8

270. Úroveň ISCED 8 může zahrnovat také druhé vědecké kvalifikace nebo vyšší doktoráty. Tyto kvalifikace vyžadují předložení druhé části výzkumu (další k první doktorské práci), obvykle ve značně pokročilejším stupni akademické kariéry a často bez formální supervize. Příkladem jsou habilitační nebo doktorandské kvalifikace, ačkoliv většina vzdělávacích systémů má pouze jednu vědeckou kvalifikaci pro udělení doktorského diplomu nebo jemu odpovídající kvalifikace. Tyto kvalifikace obvykle nejsou spojeny se vzdělávacím programem (tj. kandidáti obvykle nejsou zapsáni v programu, který vede k těmto kvalifikacím). Druhé vědecké kvalifikace nejsou v rámci ISCED samostatně kódovány. Čestné doktoráty udělené univerzitami z jiných důvodů než na základě výzkumné práce nejsou do úrovně ISCED 8 zahrnuty.

F. KLASIFIKACE VZDĚLÁVACÍCH PROGRAMŮ NA ÚROVNI ISCED 8

271. Vzdělávací programy na úrovni ISCED 8 jsou buď programy na čistě doktorské úrovni, nebo stupně (nebo programy) na doktorské úrovni, které nejsou dostatečné pro ukončení úrovně ISCED 8. Doplnkové hledisko umožňuje pro vykazování použít kategorie pro zaměření. Kódy pro vzdělávací programy na úrovni ISCED 8 jsou uvedeny v tabulce 17.

Tabulka 17 Klasifikační kódy pro vzdělávací programy na úrovni ISCED 8 (ISCED-P)

Kategorie (zaměření)		Subkategorie (ukončení úrovně) s popisem	
84	Doktorská nebo jí odpovídající akademická úroveň	841	Nedostatečné pro ukončení úrovně
		844	Dostatečné pro ukončení úrovně
85	Doktorská nebo jí odpovídající profesní úroveň	851	Nedostatečné pro ukončení úrovně
		854	Dostatečné pro ukončení úrovně
86	Doktorská nebo jí odpovídající úroveň, zaměření nespecifikováno ¹	861	Nedostatečné pro ukončení úrovně
		864	Dostatečné pro ukončení úrovně

1. Použije se na úrovni ISCED 8 při absenci mezinárodní dohodnuté definice pro akademické a profesní zaměření na terciární úrovni.

G. KLASIFIKACE DOSAŽENÉHO VZDĚLÁNÍ NA ÚROVNI ISCED 8

272. Co se týče dosaženého vzdělání, uznané dílčí kvalifikace, udělené po úspěšném ukončení stupně (nebo programu) vedoucího k udělení prvního diplomu na doktorské nebo jí odpovídající úrovni, avšak nedostatečné pro ukončení úrovně ISCED 8, jsou klasifikovány v úrovni ISCED 7. Účast v libovolném prvním programu na úrovni ISCED 8 bez uznaného úspěšného ukončení se pro účely stanovení úrovně dosaženého vzdělání nebere v úvahu.

273. Kódy pro dosažené vzdělání, týkající se programů na úrovni ISCED 8, jsou uvedeny v tabulce 18.

Tabulka 18 Klasifikační kódy pro dosažené vzdělání na úrovni ISCED 8 (ISCED-A)

Kategorie (zaměření)		Subkategorie	
74	Magisterská nebo jí odpovídající akademická úroveň	740	Není dále definováno ¹
75	Magisterská nebo jí odpovídající profesní úroveň	750	Není dále definováno ¹
76	Magisterská nebo jí odpovídající úroveň, zaměření nespecifikováno ²	760	Není dále definováno ¹
84	Doktorská nebo jí odpovídající akademická úroveň	840	Není dále definováno
85	Doktorská nebo jí odpovídající profesní úroveň	850	Není dále definováno
86	Doktorská nebo jí odpovídající úroveň, zaměření nespecifikováno ²	860	Není dále definováno
1. Zahrnuje uznané úspěšné ukončení programu nebo stupně programu na doktorské nebo jí odpovídající úrovni, který není dostatečný pro ukončení úrovně ISCED 8. 2. Použije se na úrovních ISCED 7 a 8 při absenci mezinárodně dohodnuté definice pro akademické a profesní zaměření na terciární úrovni.			

KAPITOLA 10. VZTAH MEZI ÚROVNĚMI ISCED 2011 A ISCED 1997

274. Tato kapitola popisuje vztah mezi úrovněmi v klasifikaci ISCED 2011 a v její předchozí verzi, v klasifikaci ISCED 1997.
275. V klasifikaci ISCED 2011 pokrývá úroveň ISCED 0, pokud jde o věk, vzdělávání dětí v raném dětství, a to včetně velmi malých dětí. Programy jsou z hlediska úrovně složitosti vzdělávacího obsahu rozděleny do dvou kategorií: rozvoj vzdělávání v raném dětství (kód 01) a preprimární vzdělávání (kód 02). Programy rozvoje vzdělávání v raném dětství jsou určeny pro děti mladší než 3 roky. Jedná se o nově zavedenou kategorii v klasifikaci ISCED 2011, která není klasifikací ISCED 1997 pokryta. Preprimární vzdělávání přesně odpovídá úrovni ISCED 0 v klasifikaci ISCED 1997.
276. Úroveň ISCED 1 (primární vzdělávání) v klasifikaci ISCED 2011 odpovídá úrovni ISCED 1 v klasifikaci ISCED 1997.
277. Úrovně ISCED 2 a 3 (nižší sekundární a vyšší sekundární vzdělávání) z velké části odpovídají úrovním ISCED 2 a 3 v klasifikaci ISCED 1997. Nicméně kvůli zpřesnění hlavního a vedlejšího kritéria může být klasifikace ISCED 2011 implementována odlišně než klasifikace ISCED 1997 (tj. některé programy jsou zařazeny na jiných úrovních než dříve). Tyto rozdíly mohou v některých zemích ovlivnit časové řady.
278. Klasifikace ISCED 2011 ve srovnání s klasifikací ISCED 1997 zjednodušuje doplňková hlediska na úrovních ISCED 2 a 3:
- zaměření programů se v klasifikaci ISCED 2011 rozlišuje pouze na odborné a všeobecné. Klasifikace ISCED 1997 zařazovala samostatně přípravu na odborné vzdělávání. Takové programy neposkytují kvalifikace, které odpovídají trhu práce, a jsou nyní zařazeny jako všeobecné vzdělávání;
 - klasifikace ISCED 2011 identifikuje pouze jednu skupinu programů, která umožňuje přístup k vyšším úrovním ISCED. Pro srovnání, klasifikace ISCED 1997 rozlišovala přístup ke vzdělávání na vyšších úrovních ISCED do podkategorií A a B, a to podle typu následného vzdělávání. Subkategorie „ukončení úrovně s přístupem k vyšším úrovním ISCED“ v klasifikaci ISCED 2011 odpovídá kombinaci podkategorií A a B v klasifikaci ISCED 1997;
 - klasifikace ISCED 2011 zařazuje programy, které neumožňují přístup k vyšším úrovním ISCED, do subkategorií „neukončení úrovně“, „částečné ukončení úrovně“ a „ukončení úrovně“. Tyto tři subkategorie v klasifikaci ISCED 2011 obvykle odpovídají v klasifikaci ISCED 1997 podkategorii C a na úrovni ISCED 3 podkategorii „C krátká“ a „C dlouhá“.
279. Úroveň ISCED 4 (postsekundární neterciární vzdělávání) v klasifikaci ISCED 2011 odpovídá především úrovni ISCED 4 v klasifikaci ISCED 1997. Ovšem programy vedoucí ke kvalifikaci, která odpovídá vyššímu sekundárnímu všeobecnému vzdělání, jsou v klasifikaci ISCED 2011 zařazeny jako úroveň ISCED 3, zatímco v klasifikaci ISCED 1997 byly zařazeny jako úroveň ISCED 4. Kvůli zpřesnění hlavních a vedlejších kritérií může být klasifikace ISCED 2011 implementována odlišně než klasifikace ISCED 1997. Tyto rozdíly mohou v některých zemích ovlivnit časové řady.
280. Klasifikace ISCED 2011 zjednodušuje pro úroveň ISCED 4 hlediska zaměření stejně jako pro úrovně ISCED 2 a 3 (viz odstavce 194, 153, 175). Subkategorie ISCED 2011 „s přístupem k vyšším úrovním ISCED“ a „bez přístupu k vyšším úrovním ISCED“ odpovídá podkategoriím A a B v klasifikaci ISCED 1997.
281. Klasifikace ISCED 2011 má čtyři úrovně terciárního vzdělávání v porovnání se dvěma úrovněmi v klasifikaci ISCED 1997. Úrovně ISCED 5, 6 a 7 v klasifikaci ISCED 2011 dohromady odpovídají úrovni ISCED 5 v klasifikaci ISCED 1997. Úroveň ISCED 8 v klasifikaci ISCED 2011 odpovídá úrovni ISCED 6 v klasifikaci ISCED 1997.
282. Klasifikace ISCED 2011 ve srovnání s klasifikací ISCED 1997 zjednodušuje doplňková hlediska na úrovních terciárního vzdělávání:

- Na úrovni 5 klasifikace ISCED 2011 druhé místo odlišuje odborné programy od programů všeobecných. V klasifikaci ISCED 1997 toto rozlišení vůbec neexistovalo. Jakmile bude vytvořena mezinárodně dohodnutá definice, bude v klasifikaci ISCED 2011 možné rozlišovat také akademické a profesní zaměření na úrovních ISCED 6 až 8.
- Na úrovních 6 a 7 klasifikace ISCED 2011 třetí místo odlišuje programy podle délky trvání a pozice v národní struktuře diplomů a kvalifikací, aby šlo počítat statistiky jako např. míra zapsaných studentů a absolventů. V klasifikaci ISCED 1997 bylo zaměření nebo druh programu použito ke klasifikování subkategorie ISCED 5A do programů vedoucích k udělení prvního diplomu a programů vedoucích k udělení druhého a dalšího diplomu (v klasifikaci ISCED 2011 nyní odpovídají úrovním ISCED 6 a 7). Třetí místo v kódu rozlišuje programy na ty, co vedou k udělení prvního diplomu a ty co vedou k udělení druhého nebo dalšího diplomu na obou úrovních ISCED.

283. Tabulka 19 ukazuje vztah mezi úrovněmi ISCED 2011 a ISCED 1997.

Tabulka 19 Převodník mezi úrovněmi klasifikací ISCED 2011 a ISCED 1997

ISCED 2011	ISCED 1997
ISCED 01	-
ISCED 02	ISCED 0
Úroveň ISCED 1	Úroveň ISCED 1
Úroveň ISCED 2	Úroveň ISCED 2
Úroveň ISCED 3*	Úroveň ISCED 3
Úroveň ISCED 4*	Úroveň ISCED 4
Úroveň ISCED 5	Úroveň ISCED 5
Úroveň ISCED 6	
Úroveň ISCED 7	
Úroveň ISCED 8	Úroveň ISCED 6
* Obsah byl mírně upraven.	

284. Tabulky 20 a 21 poskytují převodník mezi klasifikacemi ISCED 2011 a ISCED 1997 (včetně doplňkových hledisek, kategorií a subkategorií).

Tabulka 20 Převodník mezi klasifikacemi ISCED 2011 a ISCED 1997 – úrovně 0 až 4

ISCED 2011				
Označení úrovně	Úroveň	Kategorie	Sub-kategorie	Poznámky k subkategoriím
Vzdělávání v raném dětství	0	01	010	Vzdělávací programy zaměřené na děti do 3 let
		02	020	
Primární vzdělávání	1	10	100	
Nižší sekundární vzdělávání	2	24 Všeobecné zaměření	241	Nedostatečné pro úplné nebo částečné ukončení úrovně, bez přímého přístupu k vyššímu sekundárnímu vzdělávání
			242	Částečné ukončení úrovně, bez přímého přístupu k vyššímu sekundárnímu vzdělávání
			243	Ukončení úrovně, bez přímého přístupu k vyššímu sekundárnímu vzdělávání
			244	Ukončení úrovně, s přímým přístupem k vyššímu sekundárnímu vzdělávání
		25 Odborné zaměření	251	Nedostatečné pro úplné nebo částečné ukončení úrovně, bez přímého přístupu k vyššímu sekundárnímu vzdělávání
			252	Částečné ukončení úrovně, bez přímého přístupu k vyššímu sekundárnímu vzdělávání
			253	Ukončení úrovně, bez přímého přístupu k vyššímu sekundárnímu vzdělávání
			254	Ukončení úrovně, s přímým přístupem k vyššímu sekundárnímu vzdělávání
Vyšší sekundární vzdělávání	3	34 Všeobecné zaměření	341	Nedostatečné pro úplné nebo částečné ukončení úrovně, bez přímého přístupu k postsekundárnímu neterciárnímu nebo terciárnímu vzdělávání
			342	Částečné ukončení úrovně, bez přímého přístupu k postsekundárnímu neterciárnímu nebo terciárnímu vzdělávání
			343	Ukončení úrovně, bez přímého přístupu k prvním programům terciárního vzdělávání (ale může umožňovat přímý přístup k postsekundárnímu neterciárnímu vzdělávání) ¹
			344	Ukončení úrovně, s přímým přístupem k prvním programům terciárního vzdělávání (může také umožňovat přímý přístup k postsekundárnímu neterciárnímu vzdělávání) ¹
		35 Odborné zaměření	351	Nedostatečné pro úplné nebo částečné ukončení úrovně, bez přímého přístupu k postsekundárnímu neterciárnímu nebo terciárnímu vzdělávání
			352	Částečné ukončení úrovně, bez přímého přístupu k postsekundárnímu neterciárnímu nebo terciárnímu vzdělávání
			353	Ukončení úrovně, bez přímého přístupu k prvním programům terciárního vzdělávání (ale může umožňovat přímý přístup k postsekundárnímu neterciárnímu vzdělávání) ¹
			354	Ukončení úrovně, s přímým přístupem k prvním programům terciárního vzdělávání (může také umožňovat přímý přístup k postsekundárnímu neterciárnímu vzdělávání) ¹
Postsekundární neterciární vzdělávání	4	44 Všeobecné zaměření	441	Nedostatečné pro ukončení úrovně, bez přímého přístupu k terciárnímu vzdělávání ²
			443	Ukončení úrovně, bez přímého přístupu k prvním programům terciárního vzdělávání ²
			444	Ukončení úrovně, s přímým přístupem k prvním programům terciárního vzdělávání ²
		45 Odborné zaměření	451	Nedostatečné pro ukončení úrovně, bez přímého přístupu k terciárnímu vzdělávání ²
			453	Ukončení úrovně, bez přímého přístupu k prvním programům terciárního vzdělávání ²
			454	Ukončení úrovně, s přímým přístupem k prvním programům terciárního vzdělávání ²

1. Může zahrnovat programy dříve zařazené do úrovně ISCED 4, pokud odpovídají programům na úrovni ISCED 3.

2. Nezahrnuje programy dříve zařazené do úrovně ISCED 4, pokud odpovídají programům na úrovni ISCED 3.

ISCED 1997			
Označení úrovně	Úroveň	Podkategorie	Zaměření
<i>Není zahrnuto</i>			
Preprimární vzdělání	0	Nepřipadá v úvahu	Nepřipadá v úvahu
Primární vzdělání	1	Nepřipadá v úvahu	Nepřipadá v úvahu
Nižší sekundární vzdělání	2	C	Všeobecné/příprava na odborné vzdělávání
		C	
		C	
		A/B	
		C	Odborné
		C	
		C	
		A/B	
Vyšší sekundární vzdělání	3	C	Všeobecné/příprava na odborné vzdělávání
		C	
		C	
		A/B	
		C	Odborné
		C	
		C	
		A/B	
Postsekundární neterciární vzdělání	4	B	Všeobecné/příprava na odborné vzdělávání
		B	
		A	
		B	Odborné
		B	
		A	

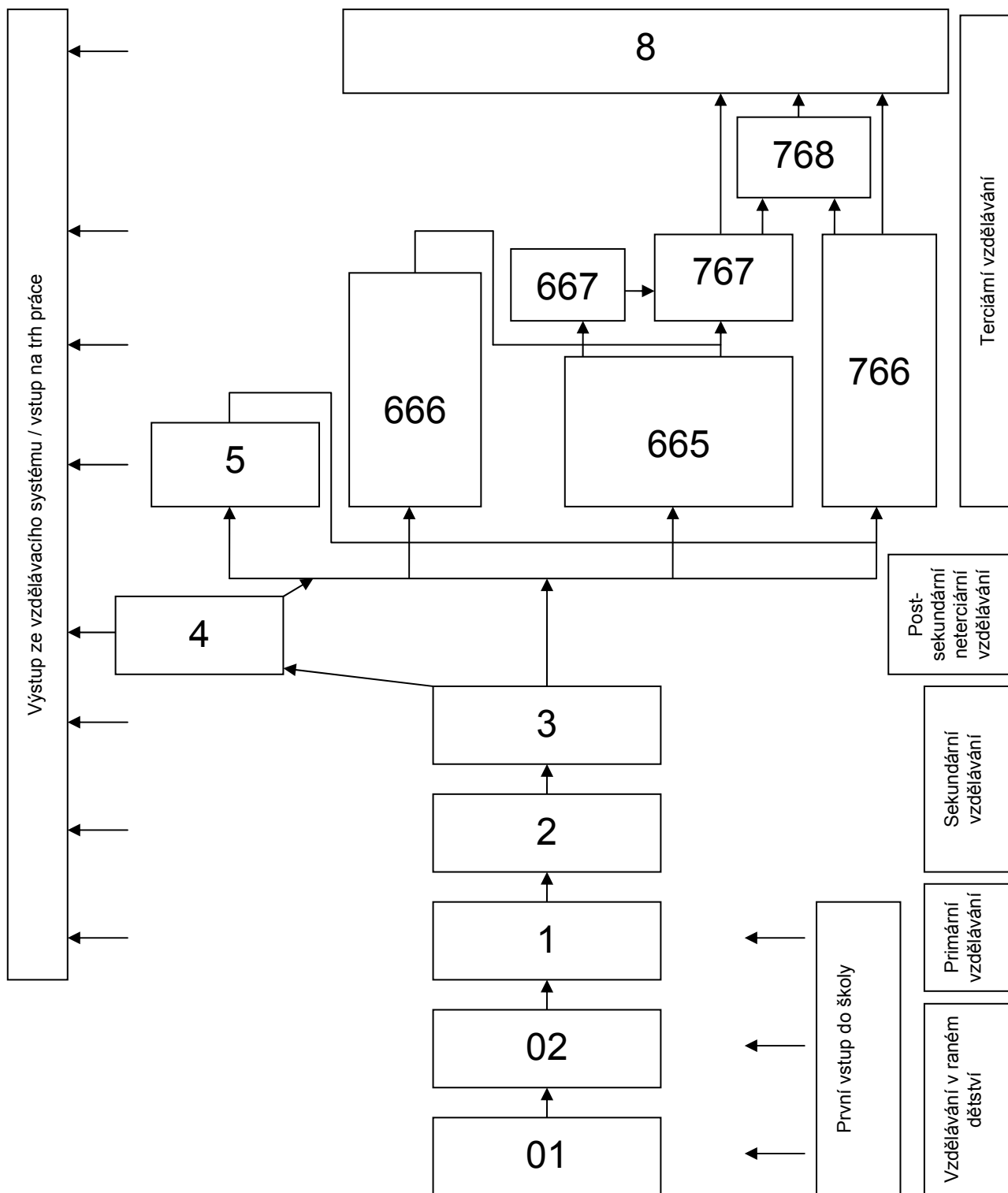
Tabulka 21 Převodník mezi klasifikacemi ISCED 2011 a ISCED 1997 – úrovně terciárního vzdělávání

ISCED 2011					
Označení úrovně	Úroveň	Kategorie	Sub-kategorie	Poznámky k subkategoriím	Poznámky
Krátký cyklus terciárního vzdělávání	5	54 Všeobecné zaměření	541	Nedostatečné pro ukončení úrovně	
			544	Dostatečné pro ukončení úrovně	
		55 Odborné zaměření	551	Nedostatečné pro ukončení úrovně	
			554	Dostatečné pro ukončení úrovně	
Bakalářská nebo jí odpovídající úroveň	6	66 ¹ Zaměření nespecifikováno	661	Nedostatečné pro ukončení úrovně	
			665	První diplom (3 až 4 roky)	
			666	První diplom v programech s prodlouženou délkou trvání (více než 4 roky) (bakalářský nebo jemu odpovídající program)	
			667	Druhý nebo další diplom navazující na bakalářský nebo jemu odpovídající program	Pokud je ekvivalentní k programům již zařazeným v úrovni ISCED 6
Magisterská nebo jí odpovídající úroveň	7	76 ¹ Zaměření nespecifikováno	761	Nedostatečné pro ukončení úrovně	
			766	První diplom v programech s prodlouženou délkou trvání (alespoň 5 let) (magisterský nebo jemu odpovídající program)	Pokud není ekvivalentní k programům již zařazeným v úrovni ISCED 6, pak 666
			767	Druhý nebo další diplom navazující na bakalářský nebo jemu odpovídající program	
			768	Druhý nebo další diplom navazující na magisterský nebo jemu odpovídající program	
Doktorská nebo jí odpovídající úroveň	8	86 ¹ Zaměření nespecifikováno	861	Nedostatečné pro ukončení úrovně	
			864	Dostatečné pro ukončení úrovně	Pouze programy, které přímo vedou k udělení doktorského diplomu
1. Převod pro akademické a profesní programy na úrovních ISCED 6, 7 a 8 je identický s programy, u kterých zaměření není specifikováno.					

ISCED 1997				
Označení úrovně	Úroveň	Podkategorie	Pozice ve struktuře diplomů	Úhrnná doba trvání terciárního vzdělávání
Terciární vzdělání - první stupeň	5	B	Nepřipadá v úvahu	Méně než 2 roky
	5	B	Nepřipadá v úvahu	Minimálně 2 roky
	5	B	Nepřipadá v úvahu	Méně než 2 roky
	5	B	Nepřipadá v úvahu	Minimálně 2 roky
	5	A	Přechodná	Méně než 3 roky
	5	A	První	3 až 4 roky
	5	A	První	Více než 4 roky
	5	A	Druhá/další	Minimálně 4 roky
	5	A	Přechodná	Méně než 4 roky
	5	A	První	Minimálně 5 let
	5	A	Druhá/další	Minimálně 4 až 5 let
	5	A	Druhá/další	Minimálně 6 let
Terciární vzdělání - druhý stupeň	6	Nepřipadá v úvahu	Nepřipadá v úvahu	Nepřipadá v úvahu
	6	Nepřipadá v úvahu	Nepřipadá v úvahu	Nepřipadá v úvahu

PŘÍLOHA 1: POTENCIÁLNÍ CESTY KE VZDĚLÁNÍ V KLASIFIKACI ISCED 2011

Obrázek 2 Potenciální cesty ke vzdělání v klasifikaci ISCED 2011

PŘÍLOHA 2: KÓDOVÁNÍ VZDĚLÁVACÍCH PROGRAMŮ

0 Vzdělávání v raném dětství

- 01 Rozvoj vzdělávání v raném dětství
 - 010 Rozvoj vzdělávání v raném dětství
- 02 Preprimární vzdělávání
 - 020 Preprimární vzdělávání

1 Primární vzdělávání

- 10 Primární vzdělávání
 - 100 Primární vzdělávání

2 Nižší sekundární vzdělávání

- 24 Nižší sekundární všeobecné vzdělávání
 - 241 Nedostatečné pro úplné nebo částečné ukončení úrovně, bez přímého přístupu k vyššímu sekundárnímu vzdělávání
 - 242 Dostatečné pro částečné ukončení úrovně, bez přímého přístupu k vyššímu sekundárnímu vzdělávání
 - 243 Dostatečné pro ukončení úrovně, bez přímého přístupu k vyššímu sekundárnímu vzdělávání
 - 244 Dostatečné pro ukončení úrovně, s přímým přístupem k vyššímu sekundárnímu vzdělávání
- 25 Nižší sekundární odborné vzdělávání
 - 251 Nedostatečné pro úplné nebo částečné ukončení úrovně, bez přímého přístupu k vyššímu sekundárnímu vzdělávání
 - 252 Dostatečné pro částečné ukončení úrovně, bez přímého přístupu k vyššímu sekundárnímu vzdělávání
 - 253 Dostatečné pro ukončení úrovně, bez přímého přístupu k vyššímu sekundárnímu vzdělávání
 - 254 Dostatečné pro ukončení úrovně, s přímým přístupem k vyššímu sekundárnímu vzdělávání

3 Vyšší sekundární vzdělávání

- 34 Vyšší sekundární všeobecné vzdělávání
 - 341 Nedostatečné pro úplné nebo částečné ukončení úrovně, bez přímého přístupu k postsekundárnímu neterciárnímu nebo terciárnímu vzdělávání
 - 342 Dostatečné pro částečné ukončení úrovně, bez přímého přístupu k postsekundárnímu neterciárnímu nebo terciárnímu vzdělávání
 - 343 Dostatečné pro ukončení úrovně, bez přímého přístupu k terciárnímu vzdělávání (ale může umožňovat přímý přístup k postsekundárnímu neterciárnímu vzdělávání)
 - 344 Dostatečné pro ukončení úrovně, s přímým přístupem k terciárnímu vzdělávání (může také umožňovat přímý přístup k postsekundárnímu neterciárnímu vzdělávání)
- 35 Vyšší sekundární odborné vzdělávání
 - 351 Nedostatečné pro úplné nebo částečné ukončení úrovně, bez přímého přístupu k postsekundárnímu neterciárnímu nebo terciárnímu vzdělávání
 - 352 Dostatečné pro částečné ukončení úrovně, bez přímého přístupu k postsekundárnímu neterciárnímu nebo terciárnímu vzdělávání
 - 353 Dostatečné pro ukončení úrovně, bez přímého přístupu k terciárnímu vzdělávání (ale může umožňovat přímý přístup k postsekundárnímu neterciárnímu vzdělávání)
 - 354 Dostatečné pro ukončení úrovně, s přímým přístupem k terciárnímu vzdělávání (může také umožňovat přímý přístup k postsekundárnímu neterciárnímu vzdělávání)

4 Postsekundární neterciární vzdělávání

- 44 Postsekundární neterciární všeobecné vzdělávání
 - 441 Nedostatečné pro ukončení úrovně, bez přímého přístupu k terciárnímu vzdělávání
 - 443 Dostatečné pro ukončení úrovně, bez přímého přístupu k terciárnímu vzdělávání
 - 444 Dostatečné pro ukončení úrovně, s přímým přístupem k terciárnímu vzdělávání

- 45 Postsekundární neterciární odborné vzdělávání
 - 451 Nedostatečné pro ukončení úrovně, bez přímého přístupu k terciárnímu vzdělávání
 - 453 Dostatečné pro ukončení úrovně, bez přímého přístupu k terciárnímu vzdělávání
 - 454 Dostatečné pro ukončení úrovně, s přímým přístupem k terciárnímu vzdělávání

5 Krátký cyklus terciárního vzdělávání

- 54 Krátký cyklus terciárního všeobecného vzdělávání¹
 - 541 Nedostatečné pro ukončení úrovně
 - 544 Dostatečné pro ukončení úrovně
- 55 Krátký cyklus terciárního odborného vzdělávání¹
 - 551 Nedostatečné pro ukončení úrovně
 - 554 Dostatečné pro ukončení úrovně

6 Bakalářská nebo jí odpovídající úroveň

- 64 Bakalářská nebo jí odpovídající akademická úroveň
 - 641 Nedostatečné pro ukončení úrovně
 - 645 První diplom (3 až 4 roky)
 - 646 První diplom v programech s prodlouženou délkou trvání (více než 4 roky)
 - 647 Druhý nebo další diplom navazující na úspěšně ukončený bakalářský nebo jemu odpovídající program
- 65 Bakalářská nebo jí odpovídající profesní úroveň
 - 651 Nedostatečné pro ukončení úrovně
 - 655 První diplom (3 až 4 roky)
 - 656 První diplom v programech s prodlouženou délkou trvání (více než 4 roky)
 - 657 Druhý nebo další diplom navazující na úspěšně ukončený bakalářský nebo jemu odpovídající program
- 66 Bakalářská nebo jí odpovídající úroveň, zaměření nespecifikováno¹
 - 661 Nedostatečné pro ukončení úrovně
 - 665 První diplom (3 až 4 roky)
 - 666 První diplom v programech s prodlouženou délkou trvání (více než 4 roky)
 - 667 Druhý nebo další diplom navazující na úspěšně ukončený bakalářský nebo jemu odpovídající program

7 Magisterská nebo jí odpovídající úroveň

- 74 Magisterská nebo jí odpovídající akademická úroveň
 - 741 Nedostatečné pro ukončení úrovně
 - 746 První diplom v programech s prodlouženou délkou trvání (alespoň 5 let)
 - 747 Druhý nebo další diplom navazující na úspěšně ukončený bakalářský nebo jemu odpovídající program
 - 748 Druhý nebo další diplom navazující na úspěšně ukončený magisterský nebo jemu odpovídající program
- 75 Magisterská nebo jí odpovídající profesní úroveň
 - 751 Nedostatečné pro ukončení úrovně
 - 756 První diplom v programech s prodlouženou délkou trvání (alespoň 5 let)
 - 757 Druhý nebo další diplom navazující na úspěšně ukončený bakalářský nebo jemu odpovídající program
 - 758 Druhý nebo další diplom navazující na úspěšně ukončený magisterský nebo jemu odpovídající program
- 76 Magisterská nebo jí odpovídající úroveň, zaměření nespecifikováno¹
 - 761 Nedostatečné pro ukončení úrovně
 - 766 První diplom v programech s prodlouženou délkou trvání (alespoň 5 let)
 - 767 Druhý nebo další diplom navazující na úspěšně ukončený bakalářský nebo jemu odpovídající program

768 Druhý nebo další diplom navazující na úspěšně ukončený magisterský nebo jemu odpovídající program

8 Doktorská nebo jí odpovídající úroveň

84 Doktorská nebo jí odpovídající akademická úroveň

841 Nedostatečné pro ukončení úrovně

844 Dostatečné pro ukončení úrovně

85 Doktorská nebo jí odpovídající profesní úroveň

851 Nedostatečné pro ukončení úrovně

854 Dostatečné pro ukončení úrovně

86 Doktorská nebo jí odpovídající úroveň, zaměření nespecifikováno¹

861 Nedostatečné pro ukončení úrovně

864 Dostatečné pro ukončení úrovně

9 Vzdělávání jinde neuvedené

99 Vzdělávání jinde neuvedené

999 Vzdělávání jinde neuvedené

1. Použije se při absenci mezinárodně dohodnuté definice pro akademické a profesní zaměření na terciární úrovni.

PŘÍLOHA 3: KÓDOVÁNÍ DOSAŽENÉHO VZDĚLÁNÍ

0 Nižší než primární vzdělání

- 01 Žádná účast ve vzdělávacím programu
 - 010 Žádná účast ve vzdělávacím programu
- 02 Částečné vzdělání v raném dětství
 - 020 Částečné vzdělání v raném dětství
- 03 Částečné primární vzdělání (neukončení úrovně)
 - 030 Částečné primární vzdělání (neukončení úrovně)

1 Primární vzdělání

- 10 Primární vzdělání
 - 100 Uzanané úspěšné ukončení programu nižšího sekundárního vzdělávání, který není dostatečný pro úplné nebo částečné ukončení úrovně

2 Nižší sekundární vzdělání¹

- 24 Nižší sekundární všeobecné vzdělání¹
 - 242 Částečné ukončení úrovně, bez přímého přístupu k vyššímu sekundárnímu vzdělávání
 - 243 Ukončení úrovně, bez přímého přístupu k vyššímu sekundárnímu vzdělávání
 - 244 Ukončení úrovně, s přímým přístupem k vyššímu sekundárnímu vzdělávání¹
- 25 Nižší sekundární odborné vzdělání¹
 - 252 Částečné ukončení úrovně, bez přímého přístupu k vyššímu sekundárnímu vzdělávání
 - 253 Ukončení úrovně, bez přímého přístupu k vyššímu sekundárnímu vzdělávání
 - 254 Ukončení úrovně, s přímým přístupem k vyššímu sekundárnímu vzdělávání¹

3 Vyšší sekundární vzdělání¹

- 34 Vyšší sekundární všeobecné vzdělání¹
 - 342 Částečné ukončení úrovně, bez přímého přístupu k postsekundárnímu neterciárnímu nebo terciárnímu vzdělávání
 - 343 Ukončení úrovně, bez přímého přístupu k terciárnímu vzdělávání (ale může umožňovat přímý přístup k postsekundárnímu neterciárnímu vzdělávání)
 - 344 Ukončení úrovně, s přímým přístupem k terciárnímu vzdělávání (může také umožňovat přímý přístup k postsekundárnímu neterciárnímu vzdělávání)¹
- 35 Vyšší sekundární odborné vzdělání¹
 - 352 Částečné ukončení úrovně, bez přímého přístupu k postsekundárnímu neterciárnímu nebo terciárnímu vzdělávání
 - 353 Ukončení úrovně, bez přímého přístupu k terciárnímu vzdělávání (ale může umožňovat přímý přístup k postsekundárnímu neterciárnímu vzdělávání)
 - 354 Ukončení úrovně, s přímým přístupem k terciárnímu vzdělávání (může také umožňovat přímý přístup k postsekundárnímu neterciárnímu vzdělávání)¹

4 Postsekundární neterciární vzdělání¹

- 44 Postsekundární neterciární všeobecné vzdělání¹
 - 443 Ukončení úrovně, bez přímého přístupu k terciárnímu vzdělávání
 - 444 Ukončení úrovně, s přímým přístupem k terciárnímu vzdělávání¹
- 45 Postsekundární neterciární odborné vzdělání¹
 - 453 Ukončení úrovně, bez přímého přístupu k terciárnímu vzdělávání
 - 454 Ukončení úrovně, s přímým přístupem k terciárnímu vzdělávání¹

5 Krátký cyklus terciárního vzdělání¹

- 54 Krátký cyklus terciárního všeobecného vzdělání^{1,2}
 - 540 Není dále definováno¹
- 55 Krátký cyklus terciárního odborného vzdělání^{1,2}
 - 550 Není dále definováno¹
- 56 Krátký cyklus terciárního vzdělání, zaměření nespecifikováno^{1,2}
 - 560 Není dále definováno¹

6 Bakalářská nebo jí odpovídající úroveň¹

- 64 Bakalářská nebo jí odpovídající akademická úroveň¹
 - 640 Není dále definováno¹
- 65 Bakalářská nebo jí odpovídající profesní úroveň¹
 - 650 Není dále definováno¹
- 66 Bakalářská nebo jí odpovídající úroveň, zaměření nespecifikováno^{1,2}
 - 660 Není dále definováno¹

7 Magisterská nebo jí odpovídající úroveň¹

- 74 Magisterská nebo jí odpovídající akademická úroveň¹
 - 740 Není dále definováno¹
- 75 Magisterská nebo jí odpovídající profesní úroveň¹
 - 750 Není dále definováno¹
- 76 Magisterská nebo jí odpovídající úroveň, zaměření nespecifikováno^{1,2}
 - 760 Není dále definováno¹

8 Doktorská nebo jí odpovídající úroveň¹

- 84 Doktorská nebo jí odpovídající akademická úroveň¹
 - 840 Není dále definováno
- 85 Doktorská nebo jí odpovídající profesní úroveň¹
 - 850 Není dále definováno
- 86 Doktorská nebo jí odpovídající úroveň, zaměření nespecifikováno^{1,2}
 - 860 Není dále definováno

9 Vzdělání jinde neuvedené

- 99 Vzdělání jinde neuvedené
 - 999 Vzdělání jinde neuvedené

1. Zahnuje úspěšné ukončení programu na dané úrovni, který je dostatečný pro ukončení úrovně, nebo úspěšné ukončení programu nebo stupně programu na vyšší úrovni ISCED, který není dostatečný pro úplné nebo částečné ukončení vyšší úrovně ISCED.

2. Použije se při absenci mezinárodně dohodnuté definice pro akademické a profesní zaměření na terciární úrovni.

PŘÍLOHA 4: OBORY VZDĚLÁNÍ

285. Aktuální obory vzdělání prozatím zůstávají nezměněny, platí tedy obory stanovené a uvedené v Mezinárodní klasifikaci vzdělání (ISCED 97). Statistický úřad při UNESCO (UIS) plánuje na základě návrhu kódování vyvinutého právě pro UNESCO v roce 1999 vytvořit samostatnou třímístnou klasifikaci oborů vzdělání a odborné přípravy. Toto kódování je více než deset let používáno Eurostatem a OECD, avšak vyžaduje další aktualizaci. Jakmile bude nová klasifikace oborů vzdělání a odborné přípravy oficiálně schválena Generální konferencí členských států UNESCO, bude ustanovena jako samostatná klasifikace, nezávislá na klasifikaci ISCED.
286. Prozatím tedy existuje 25 oborů vzdělání, které jsou uspořádány do 9 široce vymezených oborů. Doporučuje se, aby interdisciplinární nebo multidisciplinární programy byly zařazovány podle převažujícího oboru, tj. podle oboru vzdělání, ve kterém studenti tráví většinu svého času.

PŘÍLOHA 5: NEFORMÁLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ V KLASIFIKACI ISCED - DALŠÍ INFORMACE

287. V klasifikaci ISCED 2011 je definováno neformální vzdělávání (odstavec 39), uvedeny druhy neformálního vzdělávání (odstavec 40), zdůrazněno, že neformální vzdělávání obvykle neumožňuje přístup do vyšší úrovně vzdělávání, pokud není náležitě uznáváno ve formálním vzdělávacím systému (odstavec 41), a doporučuje se použít kritéria srovnatelnosti obsahu a/nebo výsledných kvalifikací pro zařazení neformálních vzdělávacích programů (odstavec 42).
288. Tato příloha poskytuje některé další charakteristiky neformálních vzdělávacích programů. Aby se neformální vzdělávací programy daly sledovat pro mezinárodní statistické účely, je třeba koncepci těchto programů dále rozvíjet. Existuje několik příkladů týkajících se zkušeností s mezinárodním sběrem dat, které mohou být pro další poskytování rad konzultovány.
289. Odstavec 40 v klasifikaci ISCED 2011 stanoví, že v závislosti na národním kontextu může neformální vzdělávání a odborná příprava zahrnovat programy:
- i) přispívající ke gramotnosti dospělých a mládeže a ke vzdělávání mimoškolních dětí (alternativní programy k počátečnímu vzdělávání);
 - ii) zaměřené na životní či pracovní dovednosti a sociální nebo kulturní rozvoj.
- Ty mohou zahrnovat:
- školení na pracovišti pro zlepšení nebo přizpůsobení existujících kvalifikací a dovedností a odbornou přípravu pro nezaměstnané nebo ekonomicky neaktivní osoby.
 - učební činnosti pro osobní rozvoj (o volném čase).
290. Různorodost neformálních vzdělávacích programů vede k tomu, že je obtížné stanovit všeobecná pravidla pro aplikaci těchto programů ve statistických nástrojích, jejichž smyslem je mezinárodní srovnatelnost. Pro zařazení neformálních vzdělávacích programů doporučuje klasifikace ISCED 2011 použít kritérium rovnocennosti obsahu. Rovnocennost obsahu se v rámci ISCED týká porovnávání neformálních a formálních programů s podobným obsahem. Tato skutečnost by měla být brána v úvahu při zařazování neformálních programů do jednotlivých úrovní ISCED. Například když program vzdělávání dospělých z hlediska obsahu odpovídá kritériím úrovně ISCED 1, měl by být klasifikován v této úrovni.
291. Při zařazování vzdělávacího programu může často pomoci kvalifikace udělená po úspěšném ukončení neformálního vzdělávacího programu. Například neformální profesní příprava by mohla být na základě rovnocennosti úrovně a druhu kvalifikace (pokud existuje), která je udělena po jejím úspěšném ukončení, zařazena stejně jako formální vzdělávací program. Pro stanovení rovnocennosti obsahu mezi programy a kvalifikacemi ve stejném vzdělávacím systému mohou být vodítkem národní a regionální rámce kvalifikací, pokud existují. Klasifikace ISCED 2011 doporučuje jasnou identifikaci příslušných formálních a neformálních programů.
292. Neformální vzdělávání může být poskytováno řadou subjektů - vzdělávacími institucemi, soukromými podniky, nevládními organizacemi a veřejnými institucemi. V některých případech mohou tytéž instituce, které poskytují formální vzdělávání, poskytovat také neformální vzdělávání a odbornou přípravu. Stejně jako v případě formálních vzdělávacích programů by druh poskytovatele neměl být používán jako hlavní kritérium pro rozlišování neformálního vzdělávání a odborné přípravy ani pro rozlišování formálního a neformálního vzdělávání.
293. Délka trvání neformálního programu může být velmi krátká. Zejména školicí činnosti v pracovním a volném čase můžou vyhovovat praktickým účelům, týkajících se určité práce nebo soukromého života. Neformální program může být proto často označován jako kurz.
294. Neformální programy jsou často určeny pro získání praktických znalostí, dovedností nebo schopností v určité souvislosti a proto jsou méně zaměřeny na teoretickou výuku. Například formální program může vzdělávat v informatice (např. pro získání uznané kvalifikace inženýr IT), zatímco neformální program může učit praktickému používání počítače v souvislosti s vykonávanou prací.

295. Alternativní programy existují zejména v zemích, kde je formální vzdělávací systém méně rozvinutý nebo omezený ve svém rozsahu. Tyto programy nejsou oficiálně uznány příslušnými vzdělávacími úřady. Zahrnují obvykle úroveň ISCED 0 až 3 a mohou být poskytovány soukromými organizacemi včetně nevládních organizací.
296. Ačkoliv je neformální vzdělávání uznávanou součástí klasifikace ISCED, je pravděpodobné, že mezinárodní sběr dat (mapování, průzkumy, sčítání lidu atd.) bude v zájmu mezinárodní srovnatelnosti a proveditelnosti jejich rozsah omezovat ve prospěch formálních programů. Hranice mezi formálními a neformálními programy je proto důležitá a měla by jí být věnována zvláštní pozornost. Nicméně v této fázi ISCED 2011 nedává konkrétní rady ohledně vývoje mapování neformálních programů nebo jakýchkoliv souvisejících neformálních kvalifikací.

PŘÍLOHA 6: SLOVNÍK

Absolvent vzdělávacího programu. Jedinec, který úspěšně ukončil vzdělávací program.

Absolvování/dokončení studia. Úspěšné ukončení vzdělávacího programu. Jeden absolvent může mít více než jedno dokončené studium (dokonce v rámci jednoho studijního roku), pokud byl současně zapsán do dvou nebo více programů a úspěšně je ukončil.

Akademický rok. Roční období výuky a zkoušek, v jehož průběhu studenti docházejí na učební lekce nebo skládají závěrečné zkoušky (menší přestávky se neberou v úvahu). Může být kratší než 12 měsíců, ale neměl by být kratší než 9 měsíců. V rámci jedné země se může pro různé úrovně vzdělávání nebo mezi různými druhy vzdělávacích institucí lišit. Zejména pro nižší než terciární úroveň se také označuje jako školní rok.

Částečné ukončení úrovně ISCED 2. Úspěšné ukončení programu s délkou trvání alespoň 2 roky na úrovni ISCED 2 a kumulativní délkou trvání alespoň 8 let od zahájení vzdělávání na úrovni ISCED 1, který je součástí posloupnosti programů na úrovni ISCED 2, ale není v pořadí posledním programem na této úrovni. Tyto programy neumožňují přímý přístup k úrovni ISCED 3.

Částečné ukončení úrovně ISCED 3. Úspěšné ukončení programu s délkou trvání alespoň 2 roky na úrovni ISCED 3 a kumulativní délkou trvání alespoň 11 let od zahájení vzdělávání na úrovni ISCED 1, který je součástí posloupnosti programů na úrovni ISCED 3, ale není v pořadí posledním programem na této úrovni. Tyto programy neumožňují přímý přístup vyšším úrovním ISCED.

Další diplom. Viz druhý nebo další diplom.

Dílčí kvalifikace. Oficiální potvrzení obvykle ve formě dokladu, dokládající úspěšné ukončení určitého stupně vzdělávacího programu.

Diplom. Kvalifikační oprávnění udělené po úspěšném ukončení vzdělávacího programu v terciárním vzdělávání (obvykle vysokými školami a podobnými institucemi).

Dosažené vzdělání. Nejvyšší úroveň vzdělání ISCED, kterou jedinec úspěšně ukončil. Je obvykle měřeno s ohledem na nejvyšší úspěšně ukončený vzdělávací program, který je potvrzen uznanou kvalifikací. Uznané dílčí kvalifikace jsou zařazeny na nižší úrovni než samotný program.

Druhý nebo další diplom. Diplom, udělený po úspěšném ukončení vzdělávacího programu na úrovni ISCED 6 nebo 7, který vyžaduje předchozí úspěšné ukončení programu na úrovni ISCED 6 nebo 7 pro vstup do příslušného vzdělávacího programu.

Formální vzdělávání. Vzdělávání, které je institucionalizované, úmyslné a plánované veřejnými institucemi a uznávanými soukromými subjekty a ve svém celku tvoří formální vzdělávací systém země. Formální vzdělávací programy jsou uznávány příslušnými národními vzdělávacími nebo jim rovnocennými úřady (např. nějakou jinou institucí ve spolupráci s národními nebo regionálními vzdělávacími úřady). Formální vzdělávání většinou odpovídá základnímu vzdělávání. Odborné vzdělávání, vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a některé části vzdělávání dospělých jsou často uznávány jako část formálního vzdělávacího systému.

Hodnocení učebních výsledků. Hodnocení dosažených individuálních učebních cílů s využitím různých metod hodnocení (písemné, ústní a praktické testy/zkoušky, projekty a portfolia) v průběhu nebo na konci vzdělávacího programu.

Informální učení. Formy učení, které jsou úmyslné nebo záměrné, ale nejsou institucionalizované. Jsou méně organizované a strukturované než formální nebo neformální vzdělávání. Informální učení může zahrnovat učební aktivity v rodinách, na pracovištích, v místních komunitách a v každodenním životě, na samostatné, rodinné nebo sociální bázi.

Komunikace. Vztah mezi dvěma nebo více osobami nebo médii a osobami, který zahrnuje přenos informací (zprávy, myšlenky, znalosti, strategie atd.). Komunikace může být verbální nebo nonverbální, přímá (tváří v tvář) nebo nepřímá (na dálku) a může zahrnovat řadu různých kanálů a médií.

Kredit. Jednotky, které jsou získávány a doloženy při úspěšném ukončení kurzů nebo modulů v průběhu a na konci vzdělávacího programu. Kredity vyjadřují objem učení, založeného na vyžadovaném pracovním zatížení studentů, aby byly dosaženy očekávané učební cíle.

Kumulativní délka trvání. Celková předepsaná délka trvání posloupnosti vzdělávacích programů. V klasifikaci ISCED se kumulativní délka trvání většinou počítá od zahájení vzdělávání na úrovni ISCED 1, ISCED 3 nebo od zahájení terciárního vzdělávání a je často vyžadována pro účely klasifikování vzdělávacího programu.

Kurz. Jednotka výuky, která zahrnuje posloupnost vzdělávacích činností v určitém oboru nebo řadě příbuzných oborů vzdělání. Označuje se také jako „modul“, „lekce“ nebo „předmět“.

Kvalifikace. Oficiální potvrzení (obvykle ve formě dokladu) o úspěšném ukončení vzdělávacího programu nebo stupně programu. Kvalifikace mohou být získány po úspěšném ukončení celého programu, úspěšném ukončení stupně programu (dílní kvalifikace) nebo uznáním získaných znalostí, dovedností a schopností nezávisle na účasti ve vzdělávacích programech.

Kvalifikace v neformálním vzdělávání. Kvalifikace, udělená po dosažení učebních cílů vzdělávacího programu v neformálním vzdělávání, která není příslušnými národními vzdělávacími úřady uznána jako ekvivalentní k formální kvalifikaci.

Minimální délka trvání. Minimální teoretická délka trvání vzdělávacího programu pro účely zařazení programu do dané úrovně ISCED nebo pro stanovení úplného nebo částečného ukončení dané úrovně ISCED.

Modul. Kurz nebo část kurzu související s modulárním programem. Modul může být jedinečný nebo kombinovaný s jinými nabízenými moduly.

Modulární programy. Vzdělávací programy, ve kterých si studenti mohou sestavit obsah svého vzdělávání flexibilním způsobem prostřednictvím kombinace různých kurzů nebo modulů. Často tedy modulární programy nemají jasně definované uspořádání.

Nahodilé nebo namátkové učení. Různé formy učení, které nejsou organizované nebo které zahrnují komunikaci, jež není určena k učení. Nahodilé nebo namátkové učení se může vyskytovat jako vedlejší produkt každodenních činností či jiných událostí nebo komunikace, jež nejsou zamýšleny jako záměrné vzdělávací nebo učební činnosti. Příkladem může být učení, které se uskutečňuje v průběhu jednání nebo při poslechu rozhlasového programu či sledování televizního pořadu, jež není určen k tomu, aby vzdělával.

Namátkové učení. Viz nahodilé nebo namátkové učení.

Neformální vzdělávání. Vzdělávání, které je institucionalizované, úmyslné a plánované poskytovatelem vzdělávání. Charakteristickým znakem neformálního vzdělávání je, že je v rámci procesu celoživotního vzdělávání jedinců přídatkem, alternativou a/nebo doplňkem k formálnímu vzdělávání. Je často poskytováno s účelem zaručení práva přístupu ke vzdělávání pro všechny. Zaměřuje se na osoby všech věkových skupin, ale nemusí se nutně aplikovat na strukturu vzdělávací soustavy; může mít krátkou délku trvání a/nebo nízkou intenzitu a je obvykle poskytováno ve formě krátkých kurzů, workshopů nebo seminářů. Neformální vzdělávání většinou vede ke kvalifikacím, které nejsou příslušnými národními vzdělávacími úřady uznány jako formální kvalifikace nebo nevede ke kvalifikacím vůbec. Neformální vzdělávání může zahrnovat programy přispívající ke gramotnosti dospělých a mládeže, ke vzdělávání dětí mimo školní docházku stejně jako programy poskytující základní životní či pracovní dovednosti a sociální nebo kulturní rozvoj.

Neúspěšné ukončení vzdělávacího programu. Neúspěch v dosažení učebních cílů vzdělávacího programu i přes docházku nebo účast na všech složkách vzdělávacího programu (včetně závěrečných zkoušek, pokud existují). Neúspěšné ukončení znamená, že hodnocení dosažených učebních cílů bylo provedeno, ale předvedené znalosti, dovednosti nebo schopnosti byly shledány nedostatečnými.

Nižší než primární vzdělání (úroveň ISCED-A 0). Široká úroveň dosaženého vzdělání, která nezahrnuje účast v žádném vzdělávacím programu, zahrnuje částečnou účast ve vzdělávání v raném dětství a/nebo částečnou účast v primárním vzdělávání.

Nižší sekundární vzdělávání (úroveň ISCED 2). Programy na úrovni ISCED 2, definované jako nižší sekundární vzdělávání, jsou obvykle koncipovány tak, aby rozvíjely učební výsledky z úrovně ISCED 1.

Jejich cílem je položit základy pro celoživotní učení a lidský rozvoj, na kterých pak mohou vzdělávací systémy rozšiřovat další vzdělávací příležitosti. Programy jsou na této úrovni obvykle organizovány podle učebního plánu orientovaného více na konkrétní předměty, včetně teoretického konceptu napříč širokou škálou předmětů.

Nově přijatý žák. Jedinec nově přijatý do vzdělávací úrovně, souboru úrovní, programu, stupně či modulu, bez ohledu na věk.

Obor vzdělávání. Široký okruh, obor nebo oblast zastřešená vzdělávacím programem, kurzem nebo modulem. Často se označuje také např. jako „disciplína“. Může být také označován jako "obor studia".

Obvyklá délka trvání. Čas, vyjádřený ve studijních rocích, který obvykle trvá studentům, aby za předpokladu řádné denní účasti úspěšně ukončili vzdělávací program.

Odborná příprava. Vzdělávání určené k dosažení konkrétních učebních cílů, zejména v odborném vzdělávání. Definice vzdělávání v klasifikaci ISCED odbornou přípravu zahrnuje.

Odborné vzdělávání. Vzdělávání určené k tomu, aby studentům poskytovalo specifické znalosti, dovednosti a schopnosti pro určité povolání či řemeslo nebo skupinu povolání či řemesel. Odborné vzdělávání může obsahovat pracovní prvky (např. příprava učňů). Úspěšné ukončení takových programů vede k odpovídajícím pracovním odborným kvalifikacím uznaným jako kvalifikace zaměřené na povolání příslušnými národními úřady a/nebo trhem práce.

Ověření učebních výsledků. Hodnocení dosažených individuálních učebních cílů s využitím různých metod hodnocení (písemné, ústní a praktické testy/zkoušky, projekty a portfolia) bez ohledu na účast ve vzdělávacím programu.

Počáteční vzdělávání. Formální vzdělávání jedinců před jejich prvním vstupem na trh práce, obvykle v denní formě vzdělávání. Zaměřuje se tedy na jedince, kteří jsou společností, do níž patří, považováni za děti, mládež a mladé lidi. V systému označovaném jako kontinuální cesty ke vzdělání je obvykle poskytováno vzdělávacími institucemi.

Poskytovatel vzdělávání. Organizace, která poskytuje vzdělávání jako svůj hlavní nebo vedlejší cíl. Může to být veřejná vzdělávací instituce stejně jako soukromý subjekt, nevládní organizace nebo veřejný subjekt jiný než vzdělávací.

Postsekundární neterciární vzdělávání (úroveň ISCED 4). Postsekundární neterciární vzdělávání poskytuje učební a vzdělávací činnosti v návaznosti na sekundární vzdělávání, připravuje pro vstup na trh práce a rovněž pro terciární vzdělávání. Zaměřuje se na studenty, kteří ukončili vyšší sekundární vzdělávání (úroveň ISCED 3), ale chtějí zvýšit své šance při vstupu na trh práce nebo při postupu do terciárního vzdělávání. Programy nejsou často výrazně pokročilejší než programy na vyšším sekundárním vzdělávání, protože obvykle nabízejí spíše než prohloubení znalostí, dovedností a schopností jejich rozšíření. Proto se zaměřují na učení, které je pod vysokou úrovní složitosti, jež je charakteristická pro terciární vzdělávání.

Primární vzdělávání (úroveň ISCED 1). Primární vzdělávání poskytuje učební a vzdělávací činnosti, rozvíjející základní dovednosti ve čtení, psaní a počítání (tj. literární a numerickou gramotnost) a vytvářejí pevný základ pro učení a porozumění jádru vědění, pro osobní rozvoj v rámci přípravy na nižší sekundární vzdělávání. Zaměřuje se na učení na základní úrovni složitosti s velmi malou nebo vůbec žádnou odborností.

První diplom. Diplom, udělený po úspěšném ukončení vzdělávacího programu na úrovních ISCED 6 nebo 7, který nevyžaduje předchozí úspěšné ukončení jakéhokoliv stupně na úrovni ISCED 6 pro vstup do příslušného vzdělávacího programu.

Ročník. Přesně stanovené období výuky v základním vzdělávání, které obvykle trvá jeden studijní rok. Studenti ve stejném ročníku jsou obvykle podobného věku. Označuje se také jako „třída“, „kohorta“ nebo „rok“.

Řádné vzdělávání. Základní vzdělávání určené pro jedince bez speciálních vzdělávacích potřeb.

Sekundární vzdělávání (úroveň ISCED 2 a 3). Sekundární vzdělávání poskytuje učební a vzdělávací činnosti v návaznosti na primární vzdělávání a připravuje pro vstup na trh práce, postsekundární neterciární

a terciární vzdělávání. Obecně řečeno, sekundární vzdělávání je zaměřeno na učení se střední úrovně složitosti. Klasifikace ISCED rozlišuje nižší a vyšší sekundární vzdělávání.

Stupeň. Část vzdělávacího programu, vymezená pomocí teoretické délky trvání nebo konkrétního souboru modulů, vedoucí k ukončení programu nebo k získání kreditů. Specifický stupeň má odlišné vlastnosti od jiných stupňů téhož vzdělávacího programu, přičemž na jeho konci může být udělena dílčí kvalifikace.

Teoretická délka trvání. Čas, vyjádřený ve studijních rocích, který je předepsán ke splnění vzdělávacího programu za předpokladu řádné denní účasti.

Terciární vzdělávání (úroveň ISCED 5 až 8). Terciární vzdělávání navazuje na sekundární vzdělávání a poskytuje učební činnosti ve specializovaných oborech vzdělávání. Zaměřuje se na učení s vysokou úrovní složitosti a odbornosti. Terciární vzdělávání nezahrnuje pouze vzdělávání, které je běžně chápáno jako akademické, ale zahrnuje také další odborné nebo profesní vzdělávání.

Účast. Docházka nebo vykonávání vzdělávacího programu nebo jeho stupně či modulu.

Účastník. Jedinec, který navštěvuje nebo se účastní vzdělávacího programu nebo jeho stupně či modulu.

Učební cíle. Specifikace učebních výsledků, jichž má být dosaženo po ukončení vzdělávacího nebo učební činnosti. Zahrnují zlepšování znalostí, dovedností a schopností v rámci jakéhokoliv osobního, občanského, sociálního nebo se zaměstnáním souvisejícího kontextu. Učební cíle se obvykle týkají přípravy na další studia a/nebo povolání či řemeslo nebo skupinu povolání či řemesel.

Učební činnost/aktivita. Záměrná činnost, které se jedinec účastní s úmyslem učit se.

Učební výsledky. Souhrn informací, znalostí, porozumění, postojů, hodnot, dovedností, schopností nebo chování, který by měl jedinec zvládnout po úspěšném ukončení vzdělávacího programu.

Učení. Individuální získávání nebo modifikace informací, znalostí, porozumění, postojů, hodnot, dovedností, schopností nebo chování na základě zkušeností, praxe, studia nebo instrukcí.

Ukončení úrovně ISCED. Úspěšné ukončení vzdělávacího programu, který je dostatečný pro ukončení úrovně. Na úrovních ISCED 1 a 4 až 8 je za ukončení úrovně považováno úspěšné ukončení programu, splňujícího kritéria obsahu a minimální délky trvání pro danou úroveň ISCED. Na úrovních ISCED 2 a 3 je za ukončení úrovně považováno úspěšné ukončení jakéhokoliv programu, poskytujícího přístup k programům na vyšších úrovních ISCED (tj. do úrovně ISCED 3 v případě programů na úrovni ISCED 2 a do úrovně ISCED 5, 6 nebo 7 v případě programů na úrovni ISCED 3), stejně jako ukončení jakéhokoliv konečného programu splňujícího kritéria obsahu, minimální délky trvání (2 roky) a kumulativní délky trvání pro příslušnou úroveň ISCED (tj. 8 let od zahájení vzdělávání na úrovni ISCED 1 v případě programů na úrovni ISCED 2 a 11 let v případě programů na úrovni ISCED 3).

Ukončení vzdělávacího programu. Účast ve všech složkách vzdělávacího programu (včetně závěrečných zkoušek, pokud jsou) bez ohledu na výsledek případného hodnocení dosažených učebních cílů.

Úroveň vzdělávání. Uspořádané seskupení vzdělávacích programů podle stupně učebních zkušeností, znalostí, dovedností a schopností, které má každý program předat. Úroveň ISCED odráží stupeň složitosti a odbornosti obsahu vzdělávacího programu od základního ke komplexnímu.

Úspěšné ukončení vzdělávacího programu. Dosažení učebních cílů vzdělávacího programu, které je obvykle ověřeno prostřednictvím hodnocení získaných znalostí, dovedností a schopností. Úspěšné ukončení vzdělávacího programu bývá doloženo udělením kvalifikace.

Uznaná kvalifikace. Oficiální schválení kvalifikace příslušnými národními vzdělávacími úřady, udělené na základě dosažení učebních cílů vzdělávacího programu.

Vstup. Zahájení účasti v určité úrovni vzdělávání, souboru úrovní, programu, stupně či modulu.

Všeobecné vzdělávání. Vzdělávání, které je určeno k tomu, aby rozvíjelo všeobecné znalosti, dovednosti a schopnosti a literární a numerickou gramotnost vzdělávajících se a aby připravilo studenty pro pokročilejší vzdělávací programy na stejných nebo vyšších úrovních ISCED a položilo základy pro celoživotní vzdělávání. Toto vzdělávání je obvykle uskutečňované ve školách. Všeobecné vzdělávání zahrnuje

vzdělávací programy, které jsou určeny k přípravě studentů pro vstup do odborného vzdělávání, ale nepřipravují pro zaměstnání v určitém povolání či řemeslu nebo skupině povolání či řemesel ani nevedou přímo k příslušné kvalifikaci pro trh práce.

Vyšší sekundární vzdělávání (úroveň ISCED 3). Programy na úrovni ISCED 3, definované jako vyšší sekundární vzdělávání, jsou obvykle určeny k tomu, aby ukončily sekundárního vzdělávání v rámci přípravy na terciární vzdělávání nebo poskytovaly dovednosti týkající se zaměstnání, případně obojí. Programy na této úrovni ISCED nabízejí studentům pestřejší, specializovanější a hlubší výuku než programy nižšího sekundárního vzdělávání (ISCED 2). Jsou více diferencované, s řadou různých studijních možností.

Vzdělávací činnost. Záměrná činnost, zahrnující určitou formu komunikace k tomu, aby podněcovala učení.

Vzdělávací instituce. Oprávněná instituce, která poskytuje vzdělávání jako svůj hlavní cíl, jako například základní škola, střední škola, vysoká škola nebo středisko odborné přípravy. Takové instituce jsou obvykle akreditovány nebo schváleny příslušnými národními vzdělávacími nebo jim rovnocennými úřady. Vzdělávací instituce mohou být také provozovány soukromými institucemi, jako například náboženskými spolky, speciálními zájmovými skupinami nebo soukromými subjekty zabývajícími se vzděláváním a odbornou přípravou, a to jak pro zisk, tak i na neziskové bázi.

Vzdělávací program. Ucelený soubor nebo posloupnost vzdělávacích činností určených a organizovaných k tomu, aby bylo dosaženo předem stanovených učebních cílů nebo splnění specifického souboru vzdělávacích úkolů po nepřetržité období. Vzdělávací činnosti mohou také být v rámci vzdělávacího programu seskupeny do různých částí, které jsou v národním kontextu označovány jako „kurzy“, „moduly“, „lekce“, a/nebo „předměty“. Program může mít hlavní složky, které obvykle nejsou označovány jako kurzy, lekce nebo moduly - například činnosti založené na hře, období praxe, výzkumné projekty a příprava závěrečných prací.

Vzdělávací programy s duálním systémem. Programy, které kombinují vzdělávání ve škole se vzděláváním na pracovišti. Obě složky jsou zásadní (tj. přesahují jednu stáž nebo příležitostnou výuku), ačkoliv pracovní část obvykle zabírá 50 % nebo více času.

Vzdělávání. Procesy, kterými společnost záměrně napříč generacemi předává své nashromážděné informace, znalosti, porozumění, postoje, hodnoty, dovednosti, schopnosti a chování. Zahrnuje komunikaci, jež je určena k tomu, aby podněcovala učení.

Vzdělávání dospělých. Vzdělávání zaměřené na jedince, kteří jsou společností, do níž patří, považováni za dospělé. Toto vzdělávání má zlepšit jejich odbornou nebo profesní kvalifikaci, rozvíjet jejich schopnosti, obohatit jejich znalosti s cílem doplnit určitou úroveň formálního vzdělání nebo získat, obnovit či aktualizovat jejich znalosti, dovednosti a zručnosti v určitém oboru. Zahrnuje také vzdělávání, které může být označováno jako „další vzdělávání“, „rekurentní vzdělávání“ nebo „vzdělávání druhé šance“.

Vzdělávání druhé šance. Vzdělávání speciálně určené pro jedince, kteří z různých důvodů nikdy nechodili do školy nebo školu opustili před ukončením úrovně vzdělávání, ve které byli zapsáni, nebo ukončili úroveň, ale chtějí vstoupit do vzdělávacího programu nebo povolání, pro které ještě nejsou kvalifikováni. Účastníci jsou často starší než je obvyklá cílová věková skupina pro danou programovou úroveň ISCED (ale nejsou to nutně dospělí). Někdy se také toto vzdělávání označuje jako „překlenovací programy“ nebo „reintegrační programy“.

Vzdělávání na pracovišti. Vzdělávací činnosti, které se uskutečňují v pracovním prostředí a obvykle souvisí s programy odborného vzdělávání. Jejich záměrem je dosažení specifických učebních cílů prostřednictvím praktické výuky a účasti v pracovních činnostech pod vedením zkušených pracovníků nebo mistrů odborné přípravy.

Vzdělávání osob se speciálními potřebami. Vzdělávání určené k tomu, aby jedincům, kteří z nejrůznějších důvodů vyžadují další podporu a adaptivní pedagogické metody, umožnilo účastnit se vzdělávacího programu a splnit jeho učební cíle. Důvody mohou zahrnovat (ale nejsou limitovány) nevýhody ve fyzických, chování se týkajících, duševních, emocionálních a sociálních možnostech. Vzdělávací programy pro osoby se speciálními vzdělávacími potřebami mohou mít podobný učební plán, který je nabízen v paralelním řádném vzdělávacím systému, ale berou v úvahu individuální potřeby jednotlivců poskytovaním specifických zdrojů (např. speciálně vyškolený personál, vybavení nebo prostory) a je-li to vhodné, upravený obsah vzdělávání nebo učební cíle. Tyto programy mohou být nabízeny individuálním studentům v rámci již

existujících vzdělávacích programů nebo jako samostatná kategorie ve stejných nebo samostatných vzdělávacích institucích.

Vzdělávání v raném dětství (úroveň ISCED-P 0). Vzdělávání v raném dětství je určeno k tomu, aby s holistickým přístupem podporovalo poznávací, fyzický, sociální a emocionální rozvoj malých dětí, uvádělo je do organizované výuky mimo kontext rodiny, rozvíjelo některé dovednosti a připravovalo pro vstup do primárního vzdělávání.

Vzdělávání ve školách. Vzdělávací činnosti, uskutečňující se v institucích oprávněných pro vzdělávání dětí a mládeže v kurzech základních vzdělávacích programů, které se zaměřují na dosažení specifických učebních cílů prostřednictvím výuky v učebnách či ve specializovaných učebních prostorách (např. laboratoř, hudební místnost, počítačová místnost nebo tělocvična) a práce ve skupinách pod dohledem učitele nebo učitelů. Studenti jsou často seskupeni podle ročníku, věku nebo úrovně schopností.

Zapsaný žák. Jedinec oficiálně zapsaný v daném vzdělávacím programu, stupni či modulu bez ohledu na jeho věk.